

par. 1.

3

pag. 2.

pag. 3

par 4.

par 5.

pag. 6

pag. 7

par 8

Saadud 18 $\frac{3}{4}$ 90. par. 9.

(K)
Vanavara korjandus.

1° Saadud. Saaja: (2°)

Vanad laulud. ^{Kodis Odenberg,}
^{Tamburi maastamalt.}

(Laulud on Himulale Kõhela raamist,
Kolga raamist; Kõhela raamist)
N° 1.

Muud lapsed kügale, kikkamale,
Minä lapsed vända etjimaie,
Elja iäst, etjia lannest,
Elja poigide pahist,
Risti rästi Riia linnäst,
Läijia venna Riia linnäst,
Pue iestä istumasta,
Kake helmi otumasta,
Kulda kiedi kuulamasta,
Tinäfidä tingimästä,
Waski wakeramasta.
Minä vennästä küjimaie,
Wennäkäni, wennikäni,
Kellu fa hobjad ostad,
Kellu fa tinäpd tingid

Kelles ja wafel wahedad,
Kelles kuulad kulda kiedi?"

Tulip, tulip uksani,
Tulip ma hobesjad ostani,
10 Tulip ma tinäpid kingin,
Tulip ma wafel wahedan,
Emäle kuulata kulda kiedi."

Ei ja mulle hobe ei osta,
Eit mulle tinäpi kingi
10 Eit mulle wafeli waheda,
Emäle eit kuulata kulda kiedi.

Uelal ja hobesjad ostad,
Tigijal tinäpid kingid,
Wäljula wafel wahedad,
10 Kurjale kuulad kulda kiedi."

N° 2.

Ille tuleb pimeja,
Tondab onnis ohtanang,
Wierob wiidligukane,
Eit lähteb taadiga magama

8 Ole lähteb oma mihigä,
Wend lähteb nuore nuoriguga,
Minä üksi üöda wicolan,
Külma käas minä kiirerendelan,
Puorän felpä, löriän feinä,
10 Puorän külle, löriän külma,
Odan kirbuga konolda,
Ludiduga liinä lusti,
Kimp oli konge ei kahelend,
Ludis oli laia ei lüsnedolusti.

N° 3.

8 Kes finä finins laulad,
Tinipalgene pajadaad,
Tinu puosta kugub kuola,
Kalla hammasle ilaada,
Päältä kieltä kilpe kusta-
10 Las' minä punans laulan,
Punapalgene pajadan,
Minu puosta kugub kulda
Kalla hammasle hobesjä,
10 Päältä keel kellingidä.

Mihi sulle mudeletis,
 Saku poisfi pagutis,
 Kilemidut, puulil vagut,
 Siinest lüüfi täudelis.

- Si minä solujä konda,
 Ei minä variä varja,
 Kaganu ei hatta tuul.
 Päält odan pää kiviä,
 Uuast ohvia ilusa,
 Kõikelt kauruja kenuja,
 Suft aga jemmest rugifida.

IV N° 5.

- Tänä kävin Tänne linnas,
 Eile kävin Kiie linnas,
 Sunaheile Tuompää linnas,
 Veidist valatemasta,
 5 Kaurasi katumasta,
 Veidist lüü^{tu} tuodi,
 Linnä eole lindileid,
 Pu eole puogileid.

- Eole pandi helme kaulas,
 4 Saka pandi taalderrinnas,
 Vaheltis nä väpselappid,
 Keskelt kühvämise kanafid,
 Pandi minda valamais,
 Minä tarva poisfikans,
 Mellinä tarva vatemais,
 Toft ei wotand helme kaula,
 Ega tagant taalderrinnas,
 Kõlpin vahelt wapselappid,
 Keskelt kühvämise kanafid,
 3 Ei oli nobe meelamais,
 Ka oli ufin omblemais.
 Wein nein pue edise,
 Ehtisin nein ehtusi:
 Pähä panin minä pitfi mitfi,
 2 Pääb fidufin fiidi rādi,
 Kaula panin minä kuldā kiidi,
 Pääb fidufin fiidi rādi,
 Käde kruogidud käinpid

Talga need armiskinged,
 30 Tuo pelix puufileni,
 Kaunafin fielt tulema,
 Üle lake lastemais,
 Üle meele viiremais,
 Oma nuore nuorigaga.
 35 Laita siis ike faars pääle,
 Tuel olid lohed louncella,
 Hain mis kalad kolmegeistä.
 Minä iäpi paifinane,
 Minä iäpi herra valda.
 40 Kaunafin fielt tulema,
 Kui minä kuugi faars,
 Ei tohtind tubaie tuua,
 Taitfin ou ommetagi,
 Leinä ääre pifämais,
 45 Üks eole uolamais,
 Kua ofja kuulamais,
 Ipe tuba' waatemais.
 Wastat eite, wastat taati,

Wastat mis wanad molemad.
 50 Oh finä hullu paiga nuori,
 Kuo tuo kapidud naine,
 Laua ofja lauladedud.
 Nõ 6.

Ode hellä, eks minä ielued,
 Kõli kallio eks minä ieländ,
 Eie lähä nuorelta mikels,
 Kiep kasvult kaapade.
 Kaas ei pane kaaremais,
 Elis ei miellä wotemais.
 Kui eit saa juugi fäards müödä,
 Kindlaja käfija müödä,
 Rentä färsi piklā müödä,
 Kull' fuis turned tupps wüödä,
 Kaittpol pannaids maguda
 Nõ 7.

Wanamis minda püüdis,
 Hallipanda armasteli.
 Eha ei kasvand wana waraks

Kalliparra armastusi.

1. Kalla kasvinnuorele nuorpsi,
Linnajuuksi liidupaapi.

Kui minä heidän vanajuuksi,

Heidän kui vana kannujuuri;

Kui minä annan vanale kädä,

1. Kätt kui kulumäe kivels;

Kui annan vanale puuda,

Luud kui punnelt piäl.

Kui minä heidän nuorejuuksi,

Heidän kui nuore heinäjuuri;

1. Kui annan nuorele kättä,

Olen kui vaida votemaspa;

Kui annan nuorele puuda,

Olen kui mettä mekkimäspä.

1-7 E. S. Sigurd's laulu.

Tahan, kui kötkab, varsti ja juuri
remal möödetä lüpa pöytä.

1. Tunturi maadonna

22. 6. 1890.

Kuopio, Kalliparra

Ona nime avaldan tuleval korral.

Uuenäpuu ^{10.} ^{11.} ^{12.} ^{13.} ^{14.} ^{15.} ^{16.} ^{17.} ^{18.} ^{19.} ^{20.} ^{21.} ^{22.} ^{23.} ^{24.} ^{25.} ^{26.} ^{27.} ^{28.} ^{29.} ^{30.} ^{31.} ^{32.} ^{33.} ^{34.} ^{35.} ^{36.} ^{37.} ^{38.} ^{39.} ^{40.} ^{41.} ^{42.} ^{43.} ^{44.} ^{45.} ^{46.} ^{47.} ^{48.} ^{49.} ^{50.} ^{51.} ^{52.} ^{53.} ^{54.} ^{55.} ^{56.} ^{57.} ^{58.} ^{59.} ^{60.} ^{61.} ^{62.} ^{63.} ^{64.} ^{65.} ^{66.} ^{67.} ^{68.} ^{69.} ^{70.} ^{71.} ^{72.} ^{73.} ^{74.} ^{75.} ^{76.} ^{77.} ^{78.} ^{79.} ^{80.} ^{81.} ^{82.} ^{83.} ^{84.} ^{85.} ^{86.} ^{87.} ^{88.} ^{89.} ^{90.} ^{91.} ^{92.} ^{93.} ^{94.} ^{95.} ^{96.} ^{97.} ^{98.} ^{99.} ^{100.} ^{101.} ^{102.} ^{103.} ^{104.} ^{105.} ^{106.} ^{107.} ^{108.} ^{109.} ^{110.} ^{111.} ^{112.} ^{113.} ^{114.} ^{115.} ^{116.} ^{117.} ^{118.} ^{119.} ^{120.} ^{121.} ^{122.} ^{123.} ^{124.} ^{125.} ^{126.} ^{127.} ^{128.} ^{129.} ^{130.} ^{131.} ^{132.} ^{133.} ^{134.} ^{135.} ^{136.} ^{137.} ^{138.} ^{139.} ^{140.} ^{141.} ^{142.} ^{143.} ^{144.} ^{145.} ^{146.} ^{147.} ^{148.} ^{149.} ^{150.} ^{151.} ^{152.} ^{153.} ^{154.} ^{155.} ^{156.} ^{157.} ^{158.} ^{159.} ^{160.} ^{161.} ^{162.} ^{163.} ^{164.} ^{165.} ^{166.} ^{167.} ^{168.} ^{169.} ^{170.} ^{171.} ^{172.} ^{173.} ^{174.} ^{175.} ^{176.} ^{177.} ^{178.} ^{179.} ^{180.} ^{181.} ^{182.} ^{183.} ^{184.} ^{185.} ^{186.} ^{187.} ^{188.} ^{189.} ^{190.} ^{191.} ^{192.} ^{193.} ^{194.} ^{195.} ^{196.} ^{197.} ^{198.} ^{199.} ^{200.} ^{201.} ^{202.} ^{203.} ^{204.} ^{205.} ^{206.} ^{207.} ^{208.} ^{209.} ^{210.} ^{211.} ^{212.} ^{213.} ^{214.} ^{215.} ^{216.} ^{217.} ^{218.} ^{219.} ^{220.} ^{221.} ^{222.} ^{223.} ^{224.} ^{225.} ^{226.} ^{227.} ^{228.} ^{229.} ^{230.} ^{231.} ^{232.} ^{233.} ^{234.} ^{235.} ^{236.} ^{237.} ^{238.} ^{239.} ^{240.} ^{241.} ^{242.} ^{243.} ^{244.} ^{245.} ^{246.} ^{247.} ^{248.} ^{249.} ^{250.} ^{251.} ^{252.} ^{253.} ^{254.} ^{255.} ^{256.} ^{257.} ^{258.} ^{259.} ^{260.} ^{261.} ^{262.} ^{263.} ^{264.} ^{265.} ^{266.} ^{267.} ^{268.} ^{269.} ^{270.} ^{271.} ^{272.} ^{273.} ^{274.} ^{275.} ^{276.} ^{277.} ^{278.} ^{279.} ^{280.} ^{281.} ^{282.} ^{283.} ^{284.} ^{285.} ^{286.} ^{287.} ^{288.} ^{289.} ^{290.} ^{291.} ^{292.} ^{293.} ^{294.} ^{295.} ^{296.} ^{297.} ^{298.} ^{299.} ^{300.} ^{301.} ^{302.} ^{303.} ^{304.} ^{305.} ^{306.} ^{307.} ^{308.} ^{309.} ^{310.} ^{311.} ^{312.} ^{313.} ^{314.} ^{315.} ^{316.} ^{317.} ^{318.} ^{319.} ^{320.} ^{321.} ^{322.} ^{323.} ^{324.} ^{325.} ^{326.} ^{327.} ^{328.} ^{329.} ^{330.} ^{331.} ^{332.} ^{333.} ^{334.} ^{335.} ^{336.} ^{337.} ^{338.} ^{339.} ^{340.} ^{341.} ^{342.} ^{343.} ^{344.} ^{345.} ^{346.} ^{347.} ^{348.} ^{349.} ^{350.} ^{351.} ^{352.} ^{353.} ^{354.} ^{355.} ^{356.} ^{357.} ^{358.} ^{359.} ^{360.} ^{361.} ^{362.} ^{363.} ^{364.} ^{365.} ^{366.} ^{367.} ^{368.} ^{369.} ^{370.} ^{371.} ^{372.} ^{373.} ^{374.} ^{375.} ^{376.} ^{377.} ^{378.} ^{379.} ^{380.} ^{381.} ^{382.} ^{383.} ^{384.} ^{385.} ^{386.} ^{387.} ^{388.} ^{389.} ^{390.} ^{391.} ^{392.} ^{393.} ^{394.} ^{395.} ^{396.} ^{397.} ^{398.} ^{399.} ^{400.} ^{401.} ^{402.} ^{403.} ^{404.} ^{405.} ^{406.} ^{407.} ^{408.} ^{409.} ^{410.} ^{411.} ^{412.} ^{413.} ^{414.} ^{415.} ^{416.} ^{417.} ^{418.} ^{419.} ^{420.} ^{421.} ^{422.} ^{423.} ^{424.} ^{425.} ^{426.} ^{427.} ^{428.} ^{429.} ^{430.} ^{431.} ^{432.} ^{433.} ^{434.} ^{435.} ^{436.} ^{437.} ^{438.} ^{439.} ^{440.} ^{441.} ^{442.} ^{443.} ^{444.} ^{445.} ^{446.} ^{447.} ^{448.} ^{449.} ^{450.} ^{451.} ^{452.} ^{453.} ^{454.} ^{455.} ^{456.} ^{457.} ^{458.} ^{459.} ^{460.} ^{461.} ^{462.} ^{463.} ^{464.} ^{465.} ^{466.} ^{467.} ^{468.} ^{469.} ^{470.} ^{471.} ^{472.} ^{473.} ^{474.} ^{475.} ^{476.} ^{477.} ^{478.} ^{479.} ^{480.} ^{481.} ^{482.} ^{483.} ^{484.} ^{485.} ^{486.} ^{487.} ^{488.} ^{489.} ^{490.} ^{491.} ^{492.} ^{493.} ^{494.} ^{495.} ^{496.} ^{497.} ^{498.} ^{499.} ^{500.} ^{501.} ^{502.} ^{503.} ^{504.} ^{505.} ^{506.} ^{507.} ^{508.} ^{509.} ^{510.} ^{511.} ^{512.} ^{513.} ^{514.} ^{515.} ^{516.} ^{517.} ^{518.} ^{519.} ^{520.} ^{521.} ^{522.} ^{523.} ^{524.} ^{525.} ^{526.} ^{527.} ^{528.} ^{529.} ^{530.} ^{531.} ^{532.} ^{533.} ^{534.} ^{535.} ^{536.} ^{537.} ^{538.} ^{539.} ^{540.} ^{541.} ^{542.} ^{543.} ^{544.} ^{545.} ^{546.} ^{547.} ^{548.} ^{549.} ^{550.} ^{551.} ^{552.} ^{553.} ^{554.} ^{555.} ^{556.} ^{557.} ^{558.} ^{559.} ^{560.} ^{561.} ^{562.} ^{563.} ^{564.} ^{565.} ^{566.} ^{567.} ^{568.} ^{569.} ^{570.} ^{571.} ^{572.} ^{573.} ^{574.} ^{575.} ^{576.} ^{577.} ^{578.} ^{579.} ^{580.} ^{581.} ^{582.} ^{583.} ^{584.} ^{585.} ^{586.} ^{587.} ^{588.} ^{589.} ^{590.} ^{591.} ^{592.} ^{593.} ^{594.} ^{595.} ^{596.} ^{597.} ^{598.} ^{599.} ^{600.} ^{601.} ^{602.} ^{603.} ^{604.} ^{605.} ^{606.} ^{607.} ^{608.} ^{609.} ^{610.} ^{611.} ^{612.} ^{613.} ^{614.} ^{615.} ^{616.} ^{617.} ^{618.} ^{619.} ^{620.} ^{621.} ^{622.} ^{623.} ^{624.} ^{625.} ^{626.} ^{627.} ^{628.} ^{629.} ^{630.} ^{631.} ^{632.} ^{633.} ^{634.} ^{635.} ^{636.} ^{637.} ^{638.} ^{639.} ^{640.} ^{641.} ^{642.} ^{643.} ^{644.} ^{645.} ^{646.} ^{647.} ^{648.} ^{649.} ^{650.} ^{651.} ^{652.} ^{653.} ^{654.} ^{655.} ^{656.} ^{657.} ^{658.} ^{659.} ^{660.} ^{661.} ^{662.} ^{663.} ^{664.} ^{665.} ^{666.} ^{667.} ^{668.} ^{669.} ^{670.} ^{671.} ^{672.} ^{673.} ^{674.} ^{675.} ^{676.} ^{677.} ^{678.} ^{679.} ^{680.} ^{681.} ^{682.} ^{683.} ^{684.} ^{685.} ^{686.} ^{687.} ^{688.} ^{689.} ^{690.} ^{691.} ^{692.} ^{693.} ^{694.} ^{695.} ^{696.} ^{697.} ^{698.} ^{699.} ^{700.} ^{701.} ^{702.} ^{703.} ^{704.} ^{705.} ^{706.} ^{707.} ^{708.} ^{709.} ^{710.} ^{711.} ^{712.} ^{713.} ^{714.} ^{715.} ^{716.} ^{717.} ^{718.} ^{719.} ^{720.} ^{721.} ^{722.} ^{723.} ^{724.} ^{725.} ^{726.} ^{727.} ^{728.} ^{729.} ^{730.} ^{731.} ^{732.} ^{733.} ^{734.} ^{735.} ^{736.} ^{737.} ^{738.} ^{739.} ^{740.} ^{741.} ^{742.} ^{743.} ^{744.} ^{745.} ^{746.} ^{747.} ^{748.} ^{749.} ^{750.} ^{751.} ^{752.} ^{753.} ^{754.} ^{755.} ^{756.} ^{757.} ^{758.} ^{759.} ^{760.} ^{761.} ^{762.} ^{763.} ^{764.} ^{765.} ^{766.} ^{767.} ^{768.} ^{769.} ^{770.} ^{771.} ^{772.} ^{773.} ^{774.} ^{775.} ^{776.} ^{777.} ^{778.} ^{779.} ^{780.} ^{781.} ^{782.} ^{783.} ^{784.} ^{785.} ^{786.} ^{787.} ^{788.} ^{789.} ^{790.} ^{791.} ^{792.} ^{793.} ^{794.} ^{795.} ^{796.} ^{797.} ^{798.} ^{799.} ^{800.} ^{801.} ^{802.} ^{803.} ^{804.} ^{805.} ^{806.} ^{807.} ^{808.} ^{809.} ^{810.} ^{811.} ^{812.} ^{813.} ^{814.} ^{815.} ^{816.} ^{817.} ^{818.} ^{819.} ^{820.} ^{821.} ^{822.} ^{823.} ^{824.} ^{825.} ^{826.} ^{827.} ^{828.} ^{829.} ^{830.} ^{831.} ^{832.} ^{833.} ^{834.} ^{835.} ^{836.} ^{837.} ^{838.} ^{839.} ^{840.} ^{841.} ^{842.} ^{843.} ^{844.} ^{845.} ^{846.} ^{847.} ^{848.} ^{849.} ^{850.} ^{851.} ^{852.} ^{853.} ^{854.} ^{855.} ^{856.} ^{857.} ^{858.} ^{859.} ^{860.} ^{861.} ^{862.} ^{863.} ^{864.} ^{865.} ^{866.} ^{867.} ^{868.} ^{869.} ^{870.} ^{871.} ^{872.} ^{873.} ^{874.} ^{875.} ^{876.} ^{877.} ^{878.} ^{879.} ^{880.} ^{881.} ^{882.} ^{883.} ^{884.} ^{885.} ^{886.} ^{887.} ^{888.} ^{889.} ^{890.} ^{891.} ^{892.} ^{893.} ^{894.} ^{895.} ^{896.} ^{897.} ^{898.} ^{899.} ^{900.} ^{901.} ^{902.} ^{903.} ^{904.} ^{905.} ^{906.} ^{907.} ^{908.} ^{909.} ^{910.} ^{911.} ^{912.} ^{913.} ^{914.} ^{915.} ^{916.} ^{917.} ^{918.} ^{919.} ^{920.} ^{921.} ^{922.} ^{923.} ^{924.} ^{925.} ^{926.} ^{927.} ^{928.} ^{929.} ^{930.} ^{931.} ^{932.} ^{933.} ^{934.} ^{935.} ^{936.} ^{937.} ^{938.} ^{939.} ^{940.} ^{941.} ^{942.} ^{943.} ^{944.} ^{945.} ^{946.} ^{947.} ^{948.} ^{949.} ^{950.} ^{951.} ^{952.} ^{953.} ^{954.} ^{955.} ^{956.} ^{957.} ^{958.} ^{959.} ^{960.} ^{961.} ^{962.} ^{963.} ^{964.} ^{965.} ^{966.} ^{967.} ^{968.} ^{969.} ^{970.} ^{971.} ^{972.} ^{973.} ^{974.} ^{975.} ^{976.} ^{977.} ^{978.} ^{979.} ^{980.} ^{981.} ^{982.} ^{983.} ^{984.} ^{985.} ^{986.} ^{987.} ^{988.} ^{989.} ^{990.} ^{991.} ^{992.} ^{993.} ^{994.} ^{995.} ^{996.} ^{997.} ^{998.} ^{999.} ^{1000.} ^{1001.} ^{1002.} ^{1003.} ^{1004.} ^{1005.} ^{1006.} ^{1007.} ^{1008.} ^{1009.} ^{1010.} ^{1011.} ^{1012.} ^{1013.} ^{1014.} ^{1015.} ^{1016.} ^{1017.} ^{1018.} ^{1019.} ^{1020.} ^{1021.} ^{1022.} ^{1023.} ^{1024.} ^{1025.} ^{1026.} ^{1027.} ^{1028.} ^{1029.} ^{1030.} ^{1031.} ^{1032.} ^{1033.} ^{1034.} ^{1035.} ^{1036.} ^{1037.} ^{1038.} ^{1039.} ^{1040.} ^{1041.} ^{1042.} ^{1043.} ^{1044.} ^{1045.} ^{1046.} ^{1047.} ^{1048.} ^{1049.} ^{1050.} ^{1051.} ^{1052.} ^{1053.} ^{1054.} ^{1055.} ^{1056.} ^{1057.} ^{1058.} ^{1059.} ^{1060.} ^{1061.} ^{1062.} ^{1063.} ^{1064.} ^{1065.} ^{1066.} ^{1067.} ^{1068.} ^{1069.} ^{1070.} ^{1071.} ^{1072.} ^{1073.} ^{1074.} ^{1075.} ^{1076.} ^{1077.} ^{1078.} ^{1079.} ^{1080.} ^{1081.} ^{1082.} ^{1083.} ^{1084.} ^{1085.} ^{1086.} ^{1087.} ^{1088.} ^{1089.} ^{1090.} ^{1091.} ^{1092.} ^{1093.} ^{1094.} ^{1095.} ^{1096.} ^{1097.} ^{1098.} ^{1099.} ^{1100.} ^{1101.} ^{1102.} ^{1103.} ^{1104.} ^{1105.} ^{1106.} ^{1107.} ^{1108.} ^{1109.} ^{1110.} ^{1111.} ^{1112.} ^{1113.} ^{1114.} ^{1115.} ^{1116.} ^{1117.} ^{1118.} ^{1119.} ^{1120.} ^{1121.} ^{1122.} ^{1123.} ^{1124.} ^{1125.} ^{1126.} ^{1127.} ^{1128.} ^{1129.} ^{1130.} ^{1131.} ^{1132.} ^{1133.} ^{1134.} ^{1135.} ^{1136.} ^{1137.} ^{1138.} ^{1139.} ^{1140.} ^{1141.} ^{1142.} ^{1143.} ^{1144.} ^{1145.} ^{1146.} ^{1147.} ^{1148.} ^{1149.} ^{1150.} ^{1151.} ^{1152.} ^{1153.} ^{1154.} ^{1155.} ^{1156.} ^{1157.} ^{1158.} ^{1159.} ^{1160.} ^{1161.} ^{1162.} ^{1163.} ^{1164.} ^{1165.} ^{1166.} ^{1167.} ^{1168.} ^{1169.} ^{1170.} ^{1171.} ^{1172.} ^{1173.} ^{1174.} ^{1175.} ^{1176.} ^{1177.} ^{1178.} ^{1179.} ^{1180.} ^{1181.} ^{1182.} ^{1183.} ^{1184.} ^{1185.} ^{1186.} ^{1187.} ^{1188.} ^{1189.} ^{1190.} ^{1191.} ^{1192.} ^{1193.} ^{1194.} ^{1195.} ^{1196.} ^{1197.} ^{1198.} ^{1199.} ^{1200.} ^{1201.} ^{1202.} ^{1203.} ^{1204.} ^{1205.} ^{1206.} ^{1207.} ^{1208.} ^{1209.} ^{1210.} ^{1211.} ^{1212.} ^{1213.} ^{1214.} ^{1215.} ^{1216.} ^{1217.} ^{1218.} ^{1219.} ^{1220.} ^{1221.} ^{1222.} ^{1223.} ^{1224.} ^{1225.} ^{1226.} ^{1227.} ^{1228.} ^{1229.} ^{1230.} ^{1231.} ^{1232.} ^{1233.} ^{1234.} ^{1235.} ^{1236.} ^{1237.} ^{1238.} ^{1239.} ^{1240.} ^{1241.} ^{1242.}

15. Puut rätikud kumbe ehk wihma waja
üle wõta tähendab ali mis ^{on} rätik
16. Hobusega sõitmas tähendab tühja jala
17. Kõrja saama tähendab ^{et} tühja jala
18. uut hõrga ehk uut hõrgi tähendab
19. uut ^{ja} julaft hõrga uus lehm ^{tähendab}
20. maja fõõma tähendab rängeid
ja põgeli
21. Ouna fõõmas tähendab püüed
22. Kõrja saama tähendab tühja jala ^{ku}
jale tegema
23. Lina fõõma tähendab pahanõust
24. Oulastõpse rida
25. Parast hõrgi ehk looma maja ^{fu}
näha tähendab tühja ^{tole} ^{Rakku}
26. Stroopi ehk puud istutama tähendab
puude liidoma
27. Lõutma tähendab kangeid tuult
28. Lõutud liigi lõma ^{ja} fada
29. Kõrja saama tähendab tole
Rakku

29. Kõrja puud maha raiuma tähendab
naiste rahaga furma
30. Kõrmi ehk Kõrmi puu murete rahaga
furma
31. Kõrmi tähendab talwel külma
fuwel fõõja
32. Kõrmi astja lagunemine tähendab
fuwel fõõja
33. Kõrmi astja lagunemine furma
34. Kõrmi astja lagunemine tähendab furma
35. Kõrmi astja lagunemine tähendab jootufid
saama
36. Kõrmi ehk Kõrmi puu istutamine tähendab
kõrmi astja lagunemine
37. Kõrmi astja lagunemine tähendab pahanõust
naiste rahaga
38. Kõrmi astja lagunemine tähendab nõtust
39. Kõrmi astja lagunemine tähendab lõma
põhikohale olma
40. Kõrmi astja lagunemine tähendab pahanõust

1. Nord elanud meie maast üks
 jep tema teinud aegade ilusa
 maja ja elanud ana naisega
 jelle maja juures seal ligikaud elanud
 üks naine mees jae töötanud jepa
 naist aegade aga ei ole pannud keegi
 püüanud naisega mõn jepa ära
 lõpetada aga naine kahtlud et aji
 tahet jahahts ja mees ahtet Koda
 Kaima nika anchele talund hea
 mõte Taras jepa peals arutluda
 laimud Kuninga juure ja rääkin
 et jep labanud üks söga kõrgi
 Kuninga maiale Kiur müüri imbu
 Loka mis naga prada üle arjaj
 et Kiur prade ei japa juures
 Kuningas kahtlud mehele Kiur
 juure kalla jep laimud ei tea mis
 Kuningas tahet Kuninga arund
 Kõva Kiur jehale et Kiur müüri

in see juis peab surema sise loimud
 mutes Koda poolt tuncat olund üs
 sader üht tark loimud selle juure ja
 rääkivus omu koda targale tark
 annud sepadle üht nauri ja kaski
 sind sellega Kalm Korda lica juis
 jääh mis tahad sise loimud üht ja
 loimud nauriga Kalm Korda ja koka
 saanud müüra tumber kuningas
 maganud Kalm jäätua walged ei
 tulagi jaatund tundri õue wõtama
 tundur loimud ja jookkand wasta
 määri pea lõhke loimud kuningas
 juure kagasi juis kuningas saanud
 aru et sepa müür oli lastunud
 anud siise rändu kaski pabi kandi
 ja walgis paiskand ei rikas mees
 saanud wõitu loimud jälle kaskama
 et sepa lubas üht elaja lica muid
 kugi pole enes näinud kuningas

jaadis fepa järele ja näglsis tomas
 et ta fpeal ähe niifadeft elaja
 tooma mid kurgi põle näinud ja
 mis kuningasle palja rüüma lub
 fepa läinud Targa juure tark aneud ähe
 fepade ähe niivõre ja kas kinnud fepa
 Kada Kandaie lae fepa auge tika ja
 fpeal vabata ja äga aofa fpeal gois
 Kamburis näib feline niivõre fepa fpana
 äofa tulnud rikas mees ja Kuttanud
 mudafe läinud Kambis naene magan
 äfpeal ja aanud naefe äfofe vilt toon
 naene tulnud ähe niivõre Kaps Kääs
 ja aidnud ähtike mehe aof fepa fpana
 feline fpeal rikas jaänd naefega ähte
 naene hüüdnud Tütruke Tütruke ai ole
 aof fpanud mis teda Kattud ähtike
 äfofe aof ja ahanud niivõre äre
 lähema fepa fpanud feline fpeal
 nüd jäänud jälle ähte omavõtte

stua fepa fika fpan ja ahanud Kometid
 et ahanud te fpeal tulnud kiine Koom
 tooma mid kurgi põle näinud ja
 mis kuningasle palja rüüma lub
 fepa läinud Targa juure tark aneud ähe
 fepade ähe niivõre ja kas kinnud fepa
 Kada Kandaie lae fepa auge tika ja
 fpeal vabata ja äga aofa fpeal gois
 Kamburis näib feline niivõre fepa fpana
 äofa tulnud rikas mees ja Kuttanud
 mudafe läinud Kambis naene magan
 äfpeal ja aanud naefe äfofe vilt toon
 naene tulnud ähe niivõre Kaps Kääs
 ja aidnud ähtike mehe aof fepa fpana
 feline fpeal rikas jaänd naefega ähte
 naene hüüdnud Tütruke Tütruke ai ole
 aof fpanud mis teda Kattud ähtike
 äfofe aof ja ahanud niivõre äre
 lähema fepa fpanud feline fpeal
 nüd jäänud jälle ähte omavõtte

Kui jahi mehe püs n tafa linder

pos. 24

fis pande hõbada püüsi ja lasta
fis

2 Kui püüsi lähe märki püs pande
uusi püüsi ja lasta sellega püs läheb
marja

3 Kui tuntu ei käi ei alla püs aie
paps panet kusa ooa kene poob
arvavad püüsi ja arvestab
fisi tuleb tuntu
ma olen jamaate kirjastane
kuda rahvus ümber selle pärast
nõnda püüvalist

Atleue Kahlagune

Kaustala kihelkonnast. 25. Soodus 18 2/3 89

1. Kui Kalligil roos oli püs püüsi (10)
paberi ehk rüde peale loetud

Kui Sõsant Sõsant Riistus läks üle
läbi maa kolm roosi oli kääs ühega
püüsi sellega kaotus kolmas danna
virs Koguni ära

2. Kui ehk danna rüsta püüsi
Kui Kevrega ehk muga liikat püs
püüsi loetud 10 püs randa randa
randa randa ei püs püüsi püüsi
ei olnud kui ja maksefarmagafid
püüsi püüsi püüsi püüsi
püüsi püüsi püüsi püüsi
püüsi püüsi püüsi püüsi
ära 13

3. Kui püüsi Kui Kalligil nü püüsi
Kalligil oli et ta enam ümber püüsi
ei püüsi püüsi püüsi püüsi
Kalligil Kalligil Kalligil Kalligil
joksmoote püüsi püüsi püüsi

maida maha langemaſts ja Kinni
ja Kinni ja Kinni kurna kaaki
mud joned paard Kolm Korda lüües
3 Kui Kollegit a'Kilini aigust on jds
lat ta paja kaane juuſe Kolm aut
ja wõtta Kolm kera foota ja ka
laola ihetkja Korda läbi nende
aukude juuſ ante aigust juuſe
ſe kaat aigama
Lühend

4. Kivi ^{luteril.} kappi takat et pois tida puat
omale wirtma fiiis liiket pakema
Kaa nimetus formi riotti lohki p
^{wirta kolm} ^{alka} ^{wirta}
ja annat jeda spissile loope aga
Kui pois takat et luteril puat
omale kulema fiiis liiketu jaroma
Kaa nimetus formi lohki ja anthe
kutterikule

5. *Thun. conu. Thun. pinnu. mörstet. füs*
lafe Kolm. Rorda. Rukerjalli
fæl famas Roke. Ruffa füsad

fins ei jõe pelt lehvust ajal nicks
ja Kallid see on see minna. oops Kell
se Kurikuse ja Toomas peeti tähtsi
Kallist Kiinla ruumi ja paigutis
nige Kuka peati fuis peat. Kuka. Tõnu.
Jaama

Kallitkies nuorukkes
 Pansijina selge jultje järki
 Ka jina wööl wäsi wööl
 Kahetkija wana Kapsika
 Kuusi nuta Kuni Kest
 Kuusi jina Kulli Künne
 Kulli Künne Kapsi Kipad
 Lu Kijab jeltajit jultje järki
 Kie wöölta wäsi wööl
 Kuusi nuta Kuni Kest
 Kahetkija wana Kapsika

Trilome Makla pum

Ward Kent

Het kani piasut kuu kirituut kapij
 kullatki ju woti koki majo ja
 kuu ruitad sonda kuu adra uikate
 fipe wot ja kanti kolon koid
 umber loa

2 Kirjapöytäkirja on siinä, että
ja panti, josta josta, josta
josta josta josta josta josta
josta josta josta josta josta
josta josta josta josta josta
josta josta josta josta josta
josta josta josta josta josta
josta josta josta josta josta

Kukko ja Lähel jala luvu. Katti.

Styphelia monacensis

• Nioka pa g'isla Kaijil

Frane Rakova and Kanelio

Welche ferner wichtig ist

Wine & Fortified Spirits
Rum & Brandy & Whisky

Roda fyt Rijst, Koland Koffie
Koland Koffie wies wies

Landfriedhof für Katak
bei Kōmō am 18. April

Képe mind a Képe Képe
 és a Képe Képe Képe

Kolmas tähte kirjiti meesi
 si minne näinvala mine

från en spalt på båda sidorna
med ett litet linsglas

Thread/polliniferous female.
Barred/polliniferous male

la misma Kuntz, pint (1
Kuntz en Kuntz, americana

wahel Raub wahel Karren
wahel in's Lager, wo ich

encomendado a la nobleza
de la nobleza de la nobleza

Tähty mielinen koristas
P. 18. 18. 18. 18. 18.

a la fura a la fura
 a la fura a la fura
 a la fura a la fura

öb. m. j. f. e. l. l. e. v. ö. l. l. e.

and/or and/or and/or
and/or and/or and/or

Tine jaty on tukubelofa

Pooli arida, woda panna

pool on ulma uroos maa
Tine Kafi on Kinkola

Pinus clausa *Pinus clausa*

1. Oke panen mina pitsi mütsi
 2. Oke panen mina kulda keldi
 3. Kulda rõõpab kõruntsepi
 4. Keldi jõe ääres jõe ääres
 5. Põõs jõe ääres pümpkivi
 6. Kõruntsepi jõe ääres
 7. Oke noori noorikuga
 8. Kuis olid allida sepa
 9. Kuis olid kulda rünnakust
 10. Eltkis elnime hobune
 11. Ouke pümpkivi kannu
 12. Lõhkus looke kulda küsi
 13. Kõige kuke looke peale
 14. Kallid linnud aia pääl
 15. Kõrged linnud uka pääl
 16. Kirjind linnud kiope pääl
 17. Kuis lükis kudekustida
 18. mis mööda munnufaanis
 19. Däär mungis pälgenida
 20. mis mööda munnufaanis
 21. Tähti põlvus formustida

1. Kuis mööda munnufaanis
 2. Keldari küsi munnufaanis
 3. Kanguri küsi munnufaanis
 4. Kuis mööda munnufaanis
 5. Lõhkus loka kula munnufaanis
 6. Kõige kuke kula munnufaanis
 7. Oke kuke kula munnufaanis
 8. Oke kuke kula munnufaanis
 9. Oke kuke kula munnufaanis
 10. Oke kuke kula munnufaanis
 11. Oke kuke kula munnufaanis
 12. Oke kuke kula munnufaanis
 13. Oke kuke kula munnufaanis
 14. Oke kuke kula munnufaanis
 15. Oke kuke kula munnufaanis
 16. Oke kuke kula munnufaanis
 17. Oke kuke kula munnufaanis
 18. Oke kuke kula munnufaanis
 19. Oke kuke kula munnufaanis
 20. Oke kuke kula munnufaanis
 21. Oke kuke kula munnufaanis

Laula fooka suukant
 Luga linnu kulekent
 in lutsu jüdanikka
 Kõl jaab olla kule kinni
 & Kõl jaab mullaga magada
 Kõl mulla aigutella
 Pääb mulla päneritella
 Risti all jaab ringutella

Teie vooripeale äära
 nimetan oma ristitud nime
 nime ristitud nime on
 Eduard. August. Karl. Taks
 jündunud Kõl mõisa Kõnvala
 Kõl Kõnvala vana 18 aastat
 aga palun siinmetage mind
 Kõlont Kõnvala
 Kõl vallas
 maa jaadon uut ehk
 jünapoole

pag. 34.

pag. 35.

Täimele ei ole nende õpetustega tat-
tanud rahul alla, pidanud karmale
kojaka päde andma. Kõne hippand
laiguse ja kalmas õpetus jäänud
õpetamata.

I.

Uusi laiguse jaanid, kui tõe kannustajad tõuse laigud
Nada musta maa karva, Tõuka tõne kavalite.
Rahu karva, rooste karva, Kas ole kastlase karva.
Tõe karva, uga karva, Tõrpa, Jaapan karva.
Kes oleid K. H. ⁺ ammustanud, Tõka teinud, püstitanud.
Tule võtta oma ahiastagasi ja tehtud paha,
K. H. jaaga termesse.

II.

Õnne jaugu laiguste termes laiguse jaanid
Araale laigud, Warkale wale,
Kirjalinnule kibedus, Kuustalinnule rüüd tõned.
Tõbi tulga, taine mingu, Tõga wale mald elga.
Ega ilma ahi jaaga. K. H. jaaga termes!

+ Jaanid wai loome nimine
kita arstitege.

L. Prangli jaanid. Kiele poov I.

Kõn tuli üks mandri maa miks Pranglasi
wieraks ja kuulis kui Prangla lapsed jumala
palusid: Oh jumal, jumal! too mind tulle ja
tõrmi, et pääsime laivarisse. Mandri miks
küsis lapsed: wai! küll teil känd lapsed, palund
aine laivarisse. Torepärast: nad on wai
noored, ei masta laivarisse paluda, kee palund
laivarisse. Kui wierad kaubalaivad fin maa
riisi tõkevad, fin waleft juttud ka meie miks
midagi. Kõndis fin wai m: kui äh! waija
jõnub, fin taine riimustab.

1. Kiele poov II. (Laul.).

Mina mustafin mormad terjes,
Mustafin mormad merde paasra.
Katal küpid walepüüdi, Walefinaid külgenafi
Mormad lapsed mormadef, Mormad jäid mormade
walele. Tõl ali lukifi (tõb) lugmata
lugifi. Tõra arwamata.
Räämefide eäsemata, Tõrki ali tõeade walep.

+ Prangli jaanid wale.

pag 40. Aigra jaarest. Keelpõnn

3. Väna jutt laulaja

Täheksene olud ennemuiste inimene
ja ühe perevõime, ei ole äärmaga hästi korda
jäänud. Kuni kodu leiva tegemine käfel
olud ja ähi parajasti küündud, füs ämm
võistunud minija laktud kaputad tulele ja
tarkunud leiva labidaga viit liia minija.
Nüüsi lippasud rüüft välja lenda warra.
Ämm liidud labidaga tema pöö loka järre.
Nüüsi jäid füs kore püüfupüüf loka fäwaga
ja laulab nüüd enda:

Libin fäbin villad, teen ämmal
kaputad. Ei fäwud ämma meelejärele,
Ämm misas tulefäw. Kottas leiva labida
tastas minia tabada. Lõi fäw loka
fäw, imina lendi rüüft välja mure.

Uues kirjutanud

13. Mai 1853.

H. Neumann

Kooliõpetaja Wärmes

Järwamaalt pag 41.

Imola kikelkonnas keele mure

11. Väna jutt

Ennemuiste, kui meel kõik linnud ja olud
riakide on mõõfunud, teinud laulavistas
ama pöf ühe wäwre pööf olle, mis
rebase awade ligidale olud. Rebase
tubud fäwma pööf alla ja laktud
riasta käreft üht pööf öigepööf maa
fäwada. Ta ööldud: füs wäw (kand) on
minia anga pööf, ma raiin ta
nüüd maha, äge nüi ja ühe pööf
mulle annad, füs jätan ta füs
wäwaste meel kaawaraw. Wäw, kes
fell aral meel itä loka meel ali,
wäwadand kuref olleft fäw kelmi pööft
pialt ja ööldud wäwaks: Riastas,
ära ofa, kellega tema kaa raiub?
tal ei ole jo kerweft! Rebase loka
füs fäwaga kore wäw pööf ja ööldud.

Eks see ole kenne? Lained ise füs
 hõbeda minema; ähwardanud meel
 waret: oot, oot. Küll ja homme
 tuleb ma kätte. Teisel päewal
 läinud rebane kaloni sa laka
 jätkele tee järele, hütnud jõma
 öiete jalu pikali maha, kaal too
 gaspide ja faha forus, naga fuanud
 minitogi. Wares juhtunud fialt mööda
 minema, kui rebane fiat pikali muna
 oli ja arwanud, et see on üks wafu
 rehale raibe, läinud ligemale ja wana
 epte natuke fiat juures, füs löönud
 oma nokaga puari korda teufle pööre
 anga piale, kui näinud, et rebane
 feda wälja kauratas ja älepe ei
 löönud, füs wares juand julgemel
 ja arwand: et see ikke ongi täiste fua
 Näid läinud efimise otte juure ja
 lasknud filmaid kärke emalt pia foff

wälja wõtta. Hakanud parajaste filma
 piale lööma, kui rebane nappend teife
 siinni ja hakanud koka fulgi fulgast
 ära wistama. Waretse koka olud
 ja käre paljeks kütnud, faha olnud
 meel taga, pia ja tiinud olud
 kua meel terwed, kui rebane ja
 tuda jõmma pidand hakanud, ilma
 et waretse arwu palumist midagi
 selle kohtunud. Sis wares meel palunud
 äige aledaste: kulla pori reiruwade-
 rikone, ära maida mind füs, kui lue
 meel enne kaa jõmma palwet: Rebane
 lasknud füs feda meel iad meel waretse
 teha ja hakanud jõmma palwet lugema
 kui aamen pidand ütlemä, füs antud
 läinud kogemata küg laiale ja wares
 piastunud lahti; et tiinud alles ter-
 wed olinud, füs käre lüdn. Rega
 mööda kae wand waretse jälle meel

44. Juled piale, aga mitte enam
mustad, naga enijed olivad, vaid all
1. Sift suadika kannak nuid wana
kõie jelle waretse faga oma koha
pial allijid falgi, muudke pia,
tiivad ja faka on iske mustad,
mis rebane ritaumata jätis. Jala
fiared ja noka jaared, mis enne
ilma fulgeta olivad, on nua nuid
paljas.

2. Laul

juunikene, auanikene. Tee malle
ratas juunikene. Juwel mina
waretan murule, talwel ahja
paiste alle

3. Laul

Kiie kufes kullakene, aidaonek asofatane,
kiltter kiija linnakene. Ees ja haaka aas
ramme, lunnestefi tundemaie. Et on dajis
ammu louna, kirus nimati pietad.

17. Mai 1903.

H. Kuumann
Kooliõpetaja Kuumann

Wana wana, üles kirjutanud H. Kuumann
Järelkõne suhetkanna ronnast

1. Saadud 18. 9. 89

Moistage, moistage moistu rahwad,
Teadage, teadage tee rahwad.
Kistage wane wallas rahwad
Kis peal meile kistlanepi.
5. Oliga faare aare pealane
Teal khtle aaltu atna aarta.
Käimist kanka laewakesta.
Wit ali wile wilemaspa.
Tada ali faagi faagemaspa
10. Kermid kumme raummaspa.
Uhespa oawlid oawladamas.
Sus fai walmis kanka laewa.
Wistenda purjelaeua.
Wädi kida kiija reidi peale.
15. Saadid kankage laupamale.
Ammus kappala halli aaga.
Linnas kiija musta linnas.
Laurema jorwad jorwad.

Ei mina kuuland rippidest,
 Elga mina koelind koopidest,
 Kui mind keele kull elhiti,
 Tuna keele mind kulliti,
 ? Pühale mull ante püssadega,
 Elga vemmllaga viruti,
 Kui jain faksja folja kaha,
 Kubyas ehe kerra keeras kookla,
 Kõhe minna jalle keerustaja,
 ? Warksi ka tegin wallatust.

3

Mis arga rannafajl elada,
 Mis arga jain pünda palada,
 Taba ole ranna maa peala,
 Meri ole ümna aue alla,
 ? Alahid kääpivad merela,
 Noored mehed mehed vooladella,
 Paged perukid verkadella,
 Põrselid püündafid engaga,
 Näisid rannal rannendafid,
 ? Kiivustafid wabendafid.

Lugemalla jaiwad lulp,
 Arwamata augifida,
 Kuid jai jaina, kuid jai minna,
 Kuid jai prata saaremata,
 Kõitfol joiw kela keldu,
 Lambad laiu laliskada.

4

Kui pole kilema künidelalle,
 Loo on walja wastelalle,
 Kui pole walja wastelalle,
 Loo to maapil maarialle,
 ? Kuid ep maapil maarialle,
 Loo to jorgelab järele.

5

Ain rann rannas pulmad,
 Moni mees Tõnis mella pulmad,
 Tõnis oli pikend pulmalist,
 Lohed laiad lapulist,
 Lõõdi kile ole jainma laide,
 Põllus punar iste pinki.

Kõnnu rahva täht päevade pidamisest

Randlasi piavad täht päevade korraldajad

Igal tähtpäeval on isepäevade koost ja loo

1. Katriina päeval viidela laulda ja kuida

kapeta. 2. Kardi päeval ei ole just isepäevade

toimetust, aga õhtul jooksevad kardi fandi

laulda ja korjavad omad muusika peresid

niida naga Katri laulda ohla Katri

fandid jõe jõe tiguad. 3. Tõnnu

päeval puidetatse kerest, puidetatse naga

(tõnnu) tinnu wälja ja meenutatakse auja

Kõrge 4. Jõnnu pühade wadel. Kõnnu

muusika pühadoni ei seadeta mitte

putru, jõe kartaja pärest, et fandel

merest pida fad palja fonnika wõtta

de kilda hõõkama, koo putru pühade wadel

kuidab. 5. Tõnnu päewa peatatse omad

päewaks. Laulu fanna tõe. Tõnnu kuge

teara päewa, Katri kuge kuga päewa.

6. Wõlla päew wõttakse natuke fonnika

polla peata, et fad edaspidi wõit igal

ajal fonnika wõtta, olge noor wai wana kuu.

pag. 50.

pag. 51.

1. Puustwetti, ja wäpuluu.
2. Punderpuu ja mendermaas, linder
al heinamaal.
3. Runaprapuut, raga pea muut, ja
muuta reitiga komfarjus.
4. Thirara, putarara, naagara, naste
naste, tuleb pulkarmist nara, lähel
nimu niope.
5. Runane peates, finin, peates,
rippub rinka mehe aida laes.
6. Puust pulga timad, luust lulgutim
ad, niope, naga nahkpeo pöelad.
7. P. them xaxel cuu muud pöelad,
madalam kui maa aahi.
8. P. ita wito pihlakane, ule wäpaling
ane.
9. Teeliba, moa fupa ranna walga
pea wafinas.

10. Tuhet tuksi jada fäini, lähel põllul
fiori pafis.
11. Kolm meil, ahtentel, kolm kõigel
niilal
12. Kari lähel rauffelima, niineft
filda moida.
13. Lind lendab ja muna kaswab
14. Lind lendab üle melle, tuwad
Filduwa dwerd.
15. Kuu laulab kuusmas, kaasmas,
kuusmas, rööris, tammas tündris,
kasas, dambis, leppes lähoris,
aap, as, as.
16. Pita mets, paks mets, ei fa
prae warastki.
17. Nuker ilma ulatab, nimles pea
ei ulata.
18. Puna ne pea ja kaswab
nael, ja oh allapiidi.

11. Enam auka maos kui tähti taewes
20. Pifemauripuu kolu enam aken-
aid kui sinninga aedjal.
21. Muu lähel lanna, kha waages
pea lael.
22. Kõiser kuuft keldi kungas.
23. Ees lündi, taga talendi, talendi
peal kōkati ja kōkati, peal mikati
24. Mibi tuga, rousi ja kabi tuga
kōkati ja fof famblast peadi fies.
25. Igal nimmi mehel ahtmas es.
26. Kustli mahu kaspi fala, falt
lähel tewa fija wepi.
27. Kas waat kakk fija slut fies.
28. Lähel heig euk fijas.
29. Taat toa taga wõõ wõel
ja tuhast auka tondi taga.
30. Lõda fijasal pea fionid el.

Novita tute otte foor

1. Kõrge riip, ja pumane mers 2. Kõrge riip.
3. Lühike riip, ja pumane mers 4. Kõrge riip.
5. Kõrge riip, ja pumane mers 6. Kõrge riip.
7. Kõrge riip, ja pumane mers 8. Kõrge riip.
9. Kõrge riip, ja pumane mers 10. Kõrge riip.
11. Kõrge riip, ja pumane mers 12. Kõrge riip.
13. Kõrge riip, ja pumane mers 14. Kõrge riip.
15. Kõrge riip, ja pumane mers 16. Kõrge riip.
17. Kõrge riip, ja pumane mers 18. Kõrge riip.
19. Kõrge riip, ja pumane mers 20. Kõrge riip.
21. Kõrge riip, ja pumane mers 22. Kõrge riip.
23. Kõrge riip, ja pumane mers 24. Kõrge riip.
25. Kõrge riip, ja pumane mers 26. Kõrge riip.
27. Kõrge riip, ja pumane mers 28. Kõrge riip.
29. Kõrge riip, ja pumane mers 30. Kõrge riip.

Nov. I Wana sõnad! pag. 57

1. Kõrge riip, ja pumane mers 2. Kõrge riip.
3. Kõrge riip, ja pumane mers 4. Kõrge riip.
5. Kõrge riip, ja pumane mers 6. Kõrge riip.
7. Kõrge riip, ja pumane mers 8. Kõrge riip.
9. Kõrge riip, ja pumane mers 10. Kõrge riip.
11. Kõrge riip, ja pumane mers 12. Kõrge riip.
13. Kõrge riip, ja pumane mers 14. Kõrge riip.
15. Kõrge riip, ja pumane mers 16. Kõrge riip.
17. Kõrge riip, ja pumane mers 18. Kõrge riip.
19. Kõrge riip, ja pumane mers 20. Kõrge riip.
21. Kõrge riip, ja pumane mers 22. Kõrge riip.
23. Kõrge riip, ja pumane mers 24. Kõrge riip.
25. Kõrge riip, ja pumane mers 26. Kõrge riip.
27. Kõrge riip, ja pumane mers 28. Kõrge riip.
29. Kõrge riip, ja pumane mers 30. Kõrge riip.

1. Hall muuga kharje mittuimet!
 2. Nõitakse muu karuõstaimi jahiua
 watumaa, I Pannafemindükiks
 ajawoet kiwide alla II Pannafse
 mind kiwina hallide alla IV Tautaj
 puukolgidega muullikha laute pealt
 V Wul raud kammiidoga purusteta
 Kõik mis ma olen!
 6 Kõin muu nuppu mone dawad, et
 kolm koorjast wmoonda. 3. Kuu
 niwaida all. 4. Kõheline profinere
 näib iga nädala kasjas 5. Kõweri
 nõwerik nuga lähed? Nõuga palj
 misa tahad? Kõlähene oma ema
 mõisa. 6. Iffub kui emane pöödel
 nuga kas emast kallastakse kuu l. .
 7. Tõsta reit ja tõsta tiift, pane pa
 jakas walele. 8. Kõstrot aida waras
 9. Lõha wagnas ja sup laual
 10. Oht kui ora keskest kui kera, tanna
 lai kuulakidast Kõlähene karuõst siis.

11. Lõha kutwa. Täis uuseitunn uht tõi
 ei tiift. 12. Lõha siis, siin med ristu. 14.
 Kõlähene mitta, nõit kogu poob 15. Eit
 al taat peal, wut wut wale kohal.
 16. Kõsami nulinokast. Lõp siis peal, lap
 lapsi peal, ilma mõla piotmata 18
 taat nurga riip mure tõi. 19. Kõra
 all, paan peal, paana peal, 20.
 nuppu peal mitta, mitta fies põ
 fad, must poisilähel aab wälgas.
 21. Am alas, pea paljas, kiti kiti
 ja keel wagas. 22. Laut lamba
 id tõi kana sinas kaskel, 23. Laut
 lamba tõi uhelgi põb fahastaja
 ega fawar peas. 24. Kõmmikul näib
 nuga jalaga, Lõuna nähe jalaga
 Ohtul kolm jalaga. 25. Enne furi kui
 fondis. 26. Põhkeno pilleritaja, si
 ilma rahwarakendega.

Kaarauzell 3. Septembri 1888

Kõlähene

Waimise jõe ääres wõnab ta süda noor
 pois üle öla enesetähe maha. Ta kalle
 fiske juurde saugemall läheb, see järe
 lis rahwa asju järel sõjse come omakala
 Elu leinust lõpetata jõe waim feli
 wikkude pealt iotuta nature arga
 ja jõe waadate kerga wiks waata kor
 a wihma alla, omakal fiske juba tül olma
 mõnel ämblik mõnel nööptikas mõnel mi
 min putukas Kellele nööptikas juba
 üs fellel on fiske wõncha faat meho
 enn mees jätt nasse, aga hännel
 ei pea mitte hea olma, wad peat
 furrerwa telenname.

Aned káhwad
Hálho nájwád
Lúigé páwud
Lámí páwud
Hálon áhé nínadá
Lúmí hóló nájwád
Hái lómú nájwád páwud
Págé wá táhu hálema. H. T.

Aned lakwad
 Halked najood
 Luiged lakwad
 Lume lakwad
 Halk on the miraga

*Hui linnus zergeftleher was für volderge
fige birtliche kulema. J. F.*

pag 65, *Handwritten note* 1848

N° II. *Rahuva usi* munda,

Fidei asserunt iuvenes.

16. Eritas, kui Lohi püüa tuleb, siis
sade tavaliselt püüa enamiste
ära ja püüa, kui juba mõnda jõu
saada, võtavad tule mahti lahna ja
antakse tulle mõnda pead ütleks;
kui härg ufishas inna; Härg ufisha
sui aga Lohi ufishas, Lohi ü-
p püüa järele, järele püüa
maht, et tuleks filmist wafai.

17. Kõnstantse küttes kotte kanal
 wõrget püma, fõõst nu kana püõst
 püma jaak mekkida, fies püõdada
 pümaerikimimma. Tä ku mõi
 nore pümaed mälis, da uenwad, da
 en uika mekkiga fies wõõtergi, ka
 nareust, üha hallaastust aga wõõ
 prungita. Püma pütti uretge ad
 ad mälis ad wõõ püma rüsti püsta.

Maarbus, 5 November 1888.

Ka wõltaf. Hõrjetud ja pealt peal
nii kiffid ja püü püü ja püü
riistu pealt.

18. Liivagi puues on pöör püü
jü lübe. Tõu murepüü püü püü
aanafta wifa minema wifa kui minema
tue riistu leiwa fõp püü püü
jü püü ka püü aro püü püü
ma. Sa mines ahas ei tõi fõp üle
wa tükki ligata, kui üle wifa ei
ma. Margusfõp.

1. Tõnti fõp ja aralifõp.

Tõnti on wana rahwa jutud ja ar
uamised. Tõu keda ühte püü nui nui
tõnt. Aga enamistõu püü aro
aga mõned on nui tõi nui kui ka
nuija lü püü on: kui tõi kogu
aralifõp.

Enne kui wõl wana ag ja wana
mõu, ei ole wõl. Rehe püü püü

aralifõp. (Kui aro M.... mõu)
rehe püü püü fõp uimbez ja ka
püü püü püü püü püü.

Aga, püü püü on aru wana
et kuida warustada püü. Tõu
müü, ja lüü püü püü püü püü
nui püü maailm on püü püü
fõp on ma tõi istuma, ja fõp na
liff püü püü püü, rehte ja
wõt tõi üle. ja la püü püü,
ja rapa püü wifa wifa püü püü.
Lis wõt nad kõi ja ajand wifa
kõi püü, püü püü ära anand
tõu, nui püü nui püü püü
tõu wifa tõi wifa wifa
fõp nui püü püü. Lis na
hermünd wifa, ja lüü wifa wifa
wifa, püü püü. Kõrre püü püü
rehe püü püü wifa nui püü
püü püü.

Lis on naadlaine, pöldt T... näst
Kus nad füs ch ma taft wõtmu.

Thunus lug. a. m.
Kus 1. p.

2. "Us teine lug a näitab jütle, mis
arguist lalab. Kaks muist läinud he-
tega pimekos, Ole rubu oluud la-
peal pöigeti maa si, nuna spinuud
maft lundins pidand, leine a pe-
pulgern seane asja ale wõitu.

Kra tulist, ütluud inimisele
näha peab olema tal, kotti lünga
vurast ja saba wanoft luuast,
ja nolu Koljas paeuwaõb lüü
peab hinge ast keda pool kheten
nui ofimeist kord peab rist tee pe-
le minn tama, siis i pea midagi
olema, tga nui kiist, ja nolu
at korda, nolu nanda norra aja
peab, nolu nanda nolu nanda
ja rasumise ja tulene.
Nonda et aru nanda inimisele
sellamaale ajal naha peduud ja
ma ta aru kogenema kusa ast.

Mangi laulud wanaaastel.
No 1. Thunungunene.

Thunung, thunungunene,
Häbe nuppu, nouri herra;
Wana was ne pea ifarida.
Kinsa mulla mulla ei tulnud.
Tuna mulla tormus teada.
Kui näisid näisid pärella,
Läisid fustimured lõunumid.
Kui joosid jõe eluta,
Wagad wirreta walefio.
Kui jõe fülle sooned,
Krambi ofast nally a pööre.
Tana wae (Laher pärilla*),
Kellad me kaisutella.
Kuid tulid alwalla ajalla,
Lügi fella rannapanalla.
Kuwatella, nergida

*P. Tars päreks, kistale fide, mis
talu pöörd kistale, nanda fide, mis
nanda fide kistale, wäga kistale.*

3. Welches sind die Kräfte.

Näin olen juba äelnud et kui mõn
oma lehtlõõn teinud, et siis see muud
e. proklatema kui üksnes lood.

Lest ümberõud leitud mees meenutab
 üht wäikepõlga norkid, ja tõnd
 raju. Kuid ta näol hõlbi teinud sõbruse
 pea lõug lauasse. Jätkui mees põlbi
 magama ta ümber heite, talend taju
 üks meesuse waim, ja talt tunde me
 mäest, lood. Waima meesuse
 ara ja pannud liiwast kaitsege ma
 ja watti taanone tegema iseloom
 Siis leind ühega ära. Nõimikord leiba
 ta miinist hõlbi kõrgi jätale loidid
 suwad maha, siis jättale ta wäike la
 si olema. Nõimikord siis ta liiseli
 ja tilgale, on sõrwend asumaos.

Käivän, ääskordolmuu kirkon siunni
mae seime koro kuu ta jall ranna
pool kala, olne wärskeid kala maa

H. T. T. T.

Neurapha laevis

7. *Na. laulan.*

Neosalan meredmurani.

Мисловна и Дунавска.

Neelivora limaciformis

Ja mere pētījā paldies

2. *Scaph. murphei*.

Ch Journal de travaux.

Lucifera fac-tagum,

Weinens und Lagunen.

2. *Chrysomela montana* *gambelii*
 2 3 1 2 5 4

Purpurella munda ~~munda~~ *purpurella*

Paul metul, Carl wankal
Kunzfrankwinkig von

[illegible]

Corvus namata *colugo*
Ruspea palliata *minim*

Pisonolaga notomai
Pisonolaga notomai

1890
 1891
 1892
 1893
 1894
 1895
 1896
 1897
 1898
 1899
 1900
 1901
 1902
 1903
 1904
 1905
 1906
 1907
 1908
 1909
 1910
 1911
 1912
 1913
 1914
 1915
 1916
 1917
 1918
 1919
 1920
 1921
 1922
 1923
 1924
 1925
 1926
 1927
 1928
 1929
 1930
 1931
 1932
 1933
 1934
 1935
 1936
 1937
 1938
 1939
 1940
 1941
 1942
 1943
 1944
 1945
 1946
 1947
 1948
 1949
 1950
 1951
 1952
 1953
 1954
 1955
 1956
 1957
 1958
 1959
 1960
 1961
 1962
 1963
 1964
 1965
 1966
 1967
 1968
 1969
 1970
 1971
 1972
 1973
 1974
 1975
 1976
 1977
 1978
 1979
 1980
 1981
 1982
 1983
 1984
 1985
 1986
 1987
 1988
 1989
 1990
 1991
 1992
 1993
 1994
 1995
 1996
 1997
 1998
 1999
 2000
 2001
 2002
 2003
 2004
 2005
 2006
 2007
 2008
 2009
 2010
 2011
 2012
 2013
 2014
 2015
 2016
 2017
 2018
 2019
 2020
 2021
 2022
 2023
 2024
 2025
 2026
 2027
 2028
 2029
 2030
 2031
 2032
 2033
 2034
 2035
 2036
 2037
 2038
 2039
 2040
 2041
 2042
 2043
 2044
 2045
 2046
 2047
 2048
 2049
 2050
 2051
 2052
 2053
 2054
 2055
 2056
 2057
 2058
 2059
 2060
 2061
 2062
 2063
 2064
 2065
 2066
 2067
 2068
 2069
 2070
 2071
 2072
 2073
 2074
 2075
 2076
 2077
 2078
 2079
 2080
 2081
 2082
 2083
 2084
 2085
 2086
 2087
 2088
 2089
 2090
 2091
 2092
 2093
 2094
 2095
 2096
 2097
 2098
 2099
 2100
 2101
 2102
 2103
 2104
 2105
 2106
 2107
 2108
 2109
 2110
 2111
 2112
 2113
 2114
 2115
 2116
 2117
 2118
 2119
 2120
 2121
 2122
 2123
 2124
 2125
 2126
 2127
 2128
 2129
 2130
 2131
 2132
 2133
 2134
 2135
 2136
 2137
 2138
 2139
 2140
 2141
 2142
 2143
 2144
 2145
 2146
 2147
 2148
 2149
 2150
 2151
 2152
 2153
 2154
 2155
 2156
 2157
 2158
 2159
 2160
 2161
 2162
 2163
 2164
 2165
 2166
 2167
 2168
 2169
 2170
 2171
 2172
 2173
 2174
 2175
 2176
 2177
 2178
 2179
 2180
 2181
 2182
 2183
 2184
 2185
 2186
 2187
 2188
 2189
 2190
 2191
 2192
 2193
 2194
 2195
 2196
 2197
 2198
 2199
 2200
 2201
 2202
 2203
 2204
 2205
 2206
 2207
 2208
 2209
 2210
 2211
 2212
 2213
 2214
 2215
 2216
 2217
 2218
 2219
 2220
 2221
 2222
 2223
 2224
 2225
 2226
 2227
 2228
 2229
 2230
 2231
 2232
 2233
 2234
 2235
 2236
 2237
 2238
 2239
 2240
 2241
 2242
 2243
 2244
 2245
 2246
 2247
 2248
 2249
 2250
 2251
 2252
 2253
 2254
 2255
 2256
 2257
 2258
 2259
 2260
 2261
 2262
 2263
 2264
 2265
 2266
 2267
 2268
 2269
 2270
 2271
 2272
 2273
 2274
 2275
 2276
 2277
 2278
 2279
 2280
 2281
 2282
 2283
 2284
 2285
 2286
 2287
 2288
 2289
 2290
 2291
 2292
 2293
 2294
 2295
 2296
 2297
 2298
 2299
 2300
 2301
 2302
 2303
 2304
 2305
 2306
 2307
 2308
 2309
 2310
 2311
 2312
 2313
 2314
 2315
 2316
 2317
 2318
 2319
 2320
 2321
 2322
 2323
 2324
 2325
 2326
 2327
 2328
 2329
 2330
 2331
 2332
 2333
 2334
 2335
 2336
 2337
 2338
 2339
 2340
 2341
 2342
 2343
 2344

Kuson Kowu kalma

H.

H. J.

pag. 72

N° 3

Rahwa laul

pag. 74

Cimma laula kii wasta

Ka laulanlizi wadusa
 Lg. Lignessa Linnasta
 Wasta walgeshwona möge
 Kuulafid kungu pojad
 Kabi mögead mötälid
 Kani mögead waielid
 Kuulafid muni fonnaga
 Lappi jalki laulu fida
 Loppob kitar tööda tinus
 Kaunis kangasta nudumid
 Luon fuis pillerdanid
 Saonlammasa ladunus
 Seon Salminud fonnida
 Parnud koku paluwigid
 Mura aga puulen kostonwasta
 Saon kitar tööda tinus
 Kaunis kangasta nudumid
 Luopole fuis pillertonid
 Ege Lammasa ladunus

Rahwafuht. H. Jalar.

pag. 77

pag. 75

N^o V. Laul.

~~Cimma laula tinuista~~

20. Hinaft.
 Kui nuu luuafid fannid ilma fuis
 fuis aruata fenschid, et fannid koin
 faal fannid ilmod stonai, ja uel kii
 moni uilborra liimod walitama,
 et fuis jalki fuisid ja fannid ilmod.

21. Leomafid.
 Kanno dinnime fida aruawadka bametid
 minda, fuis hobufid kulluwad maadaf.
 Teelus tait mid üle jae minna, ja hobu
 ne ja härg fannid jae äres, Teelus öde,
 hobufid: „Wä mindule jae, aga hobu wäid
 ei ole aga, me fonn.“ Teelus jöbnd härgi
 lei, ja härg uimud noli. Selli pärefta
 mid faal hobu uhtepraku fonna,
 kui talaga aga, aga härg, ta pual
 selle fonna ajaga amakohutis fanna
 kui messori.

Lina, lippudes jätella
 Kestall kõrwas sõndimaga.
 Kestall waster wõdimaaga
 Naalr poega poistew
 Lestall kõrwas sõndimaga
 Lestall waster wõdimaaga.

N° 3. Nagada minatahaaga
 Nagade Maräi fuleaga
 Jaani nalli kaendelaaga
 Timu fidi riidaga
 Pesti pikroaga linaaga
 Doona kood woodiga
 Haaga halli otma alla.

N° 4. Ete teatfin kus elafin
 Meja teatfin kus magafin
 Khat teatfin kus kaatfin
 Ei teadnud fidaa efito.
 Kus mind wimada wileaga
 Wuara Wuara wileaga
 Käru ajir räämukega
 Teat ma sammuton Tahab
 Tihh läin Tiiso ajale.

N° 5. Ohneme uds tuutar 79
 Kasufin kui ofi gäga
 Kasufin kui kana sedulo.
 Kasufin kui muna murullo.
 Takfa ümra, eue pealla.
 Ei mind kuletad külaof
 Löödud wasta wainualla.
 Oetud otte hoowaleto.
 Pesti püma, kamberisto.
 Viid fai maha muile malle
 Lefu tiifaga hallikal
 Viid mind kuletad külaof
 Liis wasta wainualla.
 Oeto otte wõleto.
 Pesti püma, kamberisto
 Viid fad ohjad hullu näte
 Päiffo pöwafte pihuf
 Wajad hullu wõ wale
 Lull ei oena, ohje haida.
 Pöwome pöwafte pidada.

N° 6. Kio xanfi waista lasto.
 Lähme Jaani päew kiiuui
 Lähme Eide haue, peale
 Lähme Taad, haka peale
 Toufe üles eideneni
 Toufe üles laadoneni
 Eet füs auulel wasta kostal
 Taat füs auulel wasta kostal
 Ei wisi tõusta ei ärata.
 Kuru on kaswawadonulla, peale
 Kuru on kaswawad haue.
 Nimepuud nufade peale
 Kuller kuppud kulumu peale
 Kuller fipud filmo, peale.

N° 7. Tereks ellsakuni
 Opi õpi aekene
 Opi wõrkuda, karduma.
 Kalle paide praetemaie
 Ota tub maal, mangumaie
 Kala märg, xandemaie
 Ota, godke, joo, küloof
 Ota, tule Tammemäie.

Järgneib.

June 8th

June 8th

Jüri Kihelkonnast. Saatus koolm. ¹⁹⁰³ F. Raudfeld 85.
 Sündis 1889

⁽¹⁴⁾
 San. Nime. Mõned vanad ebaõige rääkimis,
 mis vanast pagana ajast veel üle
 jäänud ja mõne ebaõiguse juures
 veel praegugi puugires on.

1. Tõulu orikas.

Teab tehtud ühes püües pikerruure
 leib, jeda pannakse jõulu õhtul
 jõuna laua otsa peale, jõula tervas
 all, see süütab kõige pikase aja ligu.
 tarmata laua peal; - peale pikade
 pandakse teda aito laudille
 jooma. Jüripäeva hommikul
 kivi kasti õfimeest korda mees ja leheb,
 toob peremaine teda jälle nähtavaks,
 murab teda puruks ja sõratab oma
 potile süst loomad kätte -
 juba loomadelle õnne annu-
 ma. Oli veel paar aastat eest
 jüri pool murras puugires.

2. Ka on veel mõnes talus see puu et jõulus ja väris niste peale ristid tehakse, olen järele jäänud, mispärast ja miks tehti, olen vastuseid saanud et kuigi väris ei võida siis loomadele siia peale, kus ristid niste peale on. On muudugi risti upe ajal pruugides võetud.
3. Näinud laupäeva õhtul pühkil peretüdruku tua koolaga puhkama, nõudajamõtte jaoks ka abjale ehk kato koolaga filendades tehtud. Tua pühkama niste tüdruku õhtul ole ja jäeb niste peal kuulama, kas kuskil peal leua kolinas peaks kunka ole, mis forma peab tähendama.
4. See ehk kato saanud

hommikul koolaga tähele, kas ehk seal taha peal mõne mäe ehk jäige mõha on ja kaha pool jäige mäetoru, kas ahja siia mäha. On jäige siia pool, siis on sel aastal loota et mägajale kas inimesi ehk loomi ehk kudas moodi jäige on - järele tuleb; - on aga jäige mäha pool, siis on kahanemist, furma ja muid jelle saaneft oodata. Et väris tunanfe ka öled Tappa nõudajamõtte omi jõuluma, peremee ehk ühe teine wõttel pea täis ölja ja wõttel niste wõttelage et kuskil a mas tulemal aastal ka wõttel naste, jäeb hea jäige ölja lae praagide wahela kirikapiidi sippuma, siis alla hea wõlja austa see, kuskil aga

juureson kullor maha, pi
tähendada pe kapiat mija
jaani. -

6. Porituum panob ka pui
joima lupinaa namtri joima
waheli aiita ja kallab iga lupina
fiise wett. Kummidul waatab ta
järele, kelle lupinas on tühi
jaanid, pe pidada jell ^{arst} arst
jumea. 7. On ka weel õue
welamine mõnes talus puugis
fula tina faab jom ka talus
wee fiise kallatus - ja piitaj
fiis meff mitme kufu listist
tinslaamist tulewad asju ette
muulutada j.e. meil pööme
enam natja api nooremateb

8. Enne alla ka rakwa fear
astus, et Kõne Kuninga pööme wõel
uuel partu tinnist, wesi wõnors
olla muudetud j. n. e.

-14- Ebaupa kombed muul
ajal. - 9. Nõiduse lastep kuzul
on praegut meel inimeste juures
puugis wõera inimeste jälguw
kas arifugate ebaupelinnude majaspe
joktunwat, talist tubora kübrastan.

Taib wõera inimese küllest onni
tubi afi maha, kas üks nõel, willa
tõne ehk nõel oibel j. n. e. fiis on
warpi nõidust karta, onis muul
nni tannis wiff tee peal ära põle
tada, mis nõidust maha jäänud.

Olon ipe oma filmaga näinud
Kuidas üks naine juure wasse
fajn ajal annast wiff teel waawa,
fist naigad haad ei tahetud pälma
hakkata. 10. Oli ka paari aast
seft Kalamäe peremisel õllemis
õues, kas Kõla kuwad wõri ka limu
olid mädajid tooreft lühõ wõri kanta

õlguer jisse rannud, aga
peremehel ol. tipu tuga, õlgu
(kass koormas) said walgale wõidud
ja ära põletatud. 11. Laawad kaa
õnifugufes leidufes pere onus, aga
too teiwa kütja johtus jõe püüfija
lastud kuhu kühelwalged jisse on
kaabitid. — 12. Larnatfede asjad saawad
kaa riisti riivide peal ära põletud
ifääransis õnifugufes riivide peal
kuhu kolme kühja waga kühma
puudal. Refugufes riivide pealt
on praegul wäl jisse ja põlud kotta
j. m. lüda.

13. Oli minne lähedal aikel saunakesel
fuga omuagufes põlud tõnnud, muud
gi jüdi kühifilun feda teinud olmas,
põlud said kottu pandud ja
riisti kühil ära põletud, et mõiale
kühja kätte teha.

14. On ka puugufes õnifugufes
leidufes, naga tooe kühma, kühma
kühma, kühma omuad ja muud,
mis looma lastude juurest johtub
kühma, ahjus ehk loo talu fittu
peal ära põletada, et arwatud
mõiale kühja kätte teha. Juhutud
nütud fitt ajal mõni wäeras in-
sone tulema, ehk füs ongi füs, fu
arwatud kühja tegija, kes mõind füs
wäeras ja kühas alla, jõe füllapõrft jüft
tabud, et omuagufes jüft füllapõrft.
Aga mõind füllapõrft kühma
et kühma omuagufes omuagufes
antud, ei tühka wett aga omuad, füll
füs füllapõrft te pühkuf. — Aga
on ka juhtunud et ka õnifugufes
inimufesle on õnifugufes kottu
kühja kätte jätta füllapõrft.

15. Oli paari aasta eest woi rohkem
tagasi. H. pere lauda eest tõi
koma marga leitud, mis wist
koerad jama kammud, aga kes
seda uskus. Kõnn al' juur ja
katsis range, mis temp oli
äratõstus. Mismineid kui tärni
abi õhka. Kõrgei kolm takuti,
nõlla (põhla nõlla) leitud marga
tõrre jõe jõe tõi ja see jõe
jõe alla maetud, last kõrre
kõnn mis aga mis wärs
jõttud tulema, siis oleks tõi leiti
õnn, aga õnnene jõe jõe püral
reep. talmeid, jõe arwatud et
nõis wäga tärn ja wäga
õnn, mille wäga nende
nõelad õnnide jõe aitnud.

Wimmas wist mis jõe tõi
jõe, mis ees enne; wist sile kigates
olla. Olga ma jõe tõi jõe kudas
la jõe jõe wägilõpe.

Õnn wist mis mis wärs
jõe, kudas wärs tõi
õnn jõe jõe mis jõe.
Jõe tõi jõe jõe jõe jõe
jõe jõe jõe jõe jõe
na tõi mis, jõe jõe jõe
õnn, kudas kudas wärs na wärs.
Mõlemad aga ei tõi tõi jõe
tõi jõe jõe wärs na.
Õnn tõi jõe tõi mis kudas
ma tõi jõe tõi, jõe jõe
jõe kudas kudas wärs na.
tõi jõe jõe tõi tõi
õnn na mis aidata. Wimmas tõi
noor jõe jõe mis jõe,
mis jõe arwati wärs ja jõe.

sammas avaratunne ka
 minnast onnust, oot, oot, ma
 kaffin jeda tempu koo aho
 aitat. Juhkub ka et kana
 oli auidumas aga ei toonud mitte
 paagi väga, munas olid mada
 munas lained. Mies ajab
 muna koori ja läheb ja paub
 naat heinamaa piire piire
 vhe jua ja tuih. Tenna, vabiks.
 See temp aita, mitte vna bon
 ei lained tenna heinamaa
 Kula perenaist tuihust hirmus
 oma looni tenna heinamaast
 eemale aga juba peremisel
 oma heinamaa ast vhtugi murel
 otägel temel juvel; heinamaa
 juisa tenna ja mabel oli hea
 mel, et ta temp oli vnda
 lained. Targmistel raitadel

panti to muidagi jälle muna
 heinamaa vahiks ja das
 mureta elu. Viimane hakkas
 mees mõtlema: See pole omist
 viige tegu, mis muina tees ja lafen
 onnust niaas pidada ja teen oma
 tegudega jeda arvanist kääres,
 on teha jeda maha jätta.

Targmistel raitadel jättis mees muna
 väga panunatta. Etgo eh kääre, auehe
 raku oli ka kadunud, igal pool kus ta
 liikus ja käis, kais vaim tenna järel
 ja kääris temale mahapidamatta
 koori, pane omuna väga
 aga panud mees onam raku kupa
 ei päärel aga vöel, ei vnda aga kääre.
 Anna kuraile jorm, ta tahab
 nora jorm kat. - Vnda ei lafenud
 karat jeda meest ka onam
 oma vöigust, auid jundim

jos 96

teda wana tee peale tagasi.
Kees pole aga tema tahtmist
mitte tähtsant waist on wappraa
masta pannud ja alla wiimse
kiriku õpetaja abi ja lehtjalawey
leht wawest peefinud.

Kui räägib saksa juur, kas
ta teie on wiir wale. Kest mina
jeda teem.

Nii palja faksori proowimis,
kui kõlbab wana wana hulka
wastu wõtta, siis luban veel
äles tähtsada, äst aga pean aga
paluma wabandada, et wiiri pole
mitte täielin, aga on napp ja
näe ka wana ja napp.

Nabala koolmeister

F. Neutopõld

Jüri kihelkonnas

Rejumaal
16. Jaanuaril 1889.

Nabala (Jüri kihelkonnas) 88^{pm} 97^{pm} Jaanuaril 1889.
Sestand F. A. Neutopõld.

Wana wana riimid. (2.)

I. Sestand 16. Eek. 1889.

Mones arstimise kombed, mis praegu
weel fin ja feal rahwa seas pruugit
on.

1. Järsku äronilise haiguse
wastu pruugib maa rahwas wäga
mitmesuguseid abinõusid. Arstirokus
mis uuemal ajal pruugitawaks saanud,
järele nimetatamatta. Äronilise hai
guse wastu on praegul veel wäga pruugi
kui abinõu, - peaga ams - peaga
saab tuleb palawaks tehtud, külm
wä järele rippunud ja sulabi amsu
pinnistud, haige pea saab nüüd peja
kohal suuna fees koltud ja riie cho
maip (ten) üllpretud, et ams mitte
minema ei peaga. - peab miltteu
wäga hea olma ja abi fastma.
2. Kõrg üks tükine temp näitab

näil wist see olewad haiged pehmalt lümpelt
läbi joorata lasta, nagu ma ise juba
paar korda olen näinud. Saab wõetud
üks pehmalt tanuune üleshaardetud lõng
ja haige sellest kolm kummi korda läbi
pugeta lastud, et feeläbi rabaduse
haigust cemalt peletada.

3. Koofti haiguse wastu puugitakse
praegul wäl roosifõna, mida mõni
tari pliaatfi pulgaga finise paberi
peale kirjutata, mis aga maad pole
kui wist piguti paberi peale tehtud
kreipud, faab ka puugitud musta
lamba willa, hõbe walgu, kriit ja
ka pannakse hõbe rehla tüweti peale
üvärani kaa peab olema ristliga rebla
tõr, ehk ka fõmas, mis kolmele korrale
laulatud (onus kolme laulatamise
korral puugitad). Kuld saba peab
mel parem olema, mida aga wähe leidu.

4. Hambas walu wastu puugitatakse
wõga palju wahendiduse, mõned on
uina walgand. Tahan siin mõned
ülestähendada. Pihlaka puu seifab
efimises reas, siit teia faab wõga
laialt ja mitmel wiisil hamba rohuni
ehk hamba arstini puugitud. On
kellelgi hamba walu, leiaku pihlaka
puu põhjapoolt küllalt osune, teha
sellest üks tõi, torniga sellega haige
hammas wõisaks, puuriga sellest
pihlaka puu põhja poole wõtke aum
ja laugu wõime kii fenna siise.

5. Saab ka pihlaka puust tõi, sellega
hammast torgitud, majo fenna siise
taotus ehk kaa pihlaka puu juure
alla maha wõetud. 6. Kuulsiin ka
üheft hamba arstist, kes pihlaka ja
mitme mau puude korrest wõt
wedelidest teinud. Tuli näht

keegi hambakaige torra juure abi
 offima, siis arsis arst ike roostetand
 naela, mis ta jurne aja pool olla
 torras, riasid selle haiget hammas
 tornista, selle peale annud ta espool
 mõnetus medelina juha rüübata,
 ise võttis ta nüüd selle naela ja haamata
 ja läks oma naela teelus kosta
 jama siise lõmma. Walemanija pidi
 aga seda medelina ferri juure hoidma,
 kunni arst lagas tuli. — Tõlitas
 ta siis aga enne suust välja, siis
 polnud abi loota.

7. Hammas wale wasta prangitakse
 need puna süttusi, mis pitome puna
 süttusel on purustatud.

8. Saab jurne fõrmega haiged hammas
 wõtetatud, peale abi andma.

9. Saab ka teetis riist remmari
 tehtud, kuhu peale siis Roca

poora rohu fennid pannaakse kõne-
 ma, siis saab trichter võetud ja
 selle läbi pritsit haige hammas peale
 lastud. — Monet päetawat nädalasse
 nend ka pipus. 10. Saab ka võetud kolme
 kappi riasid, mis wautanuse juure peale
 välja laigatud ja need pipus päetud hammas
 haiguse wasta.

11. See hammasd ülesõlge kanyeste
 wõlutawad ja pale üles paistetakse,
 siis saab võetud ühe elus konna ja
 peal peotud, kunni see üles jareb.

12. Lõsajõuna saab wõlutawa paifide
 ja roosi haiguse juures tehtud.

13. Süsirohi prangitakse ka rohuha haiguse
 wasta ja saab teie rinaga siise võetud,
 peale ka olema just haiguse wasta
 ehk kui inimene sunnast tõstes on
 sunnitud. 14. Külma teie haigusest
 on ka omad rohid ja ümra imelised.

Kui tõi Rallade talu, jõe hüüpe
 viimane vool, see palatada hääne
 muusika. Ka peab hea olema
 muu inimene peal kuringid enne ära
 jõu, kui tõi peale talu.

15. *Looma* *imiliste* *haigne* *waate*,
ehi *nuita* *rahu* *puu* *pea* *nultutake*
tebandu *waate*, *puugitar* *jäng*
nifi *abirõun*. *On* *pü* *paadaval*,
pu *lastake* *loom* *nõn* *all* *nõd* *pü*.

16. Wõtanse ka tiki leiva nait ja läinap
jalgale loomale wõtta, pead ja muu-
kõrre sorda wasta jänna looma imber
näies. 17. Legatanse ka nõiwa lõhne ehk
sõrre kulluf tõiwa ära ja antanse loomale
fijje, faab looma fuufjatus. 18. Ka
faab loomale nina all piiofi rohta
põloma fuidatus ja muus kelli
femalt tampo tektus.

19. Kelli kaiguse vastu astunge jõe jppi,
lõngaõli ja türgi pipra siina.

20. Kui rassi inimelt küsime, kas
 Kasi. Kõrvaldada haiged võtta püü-
 tatus. 21. Kui rassi hammustab, saab
 Kõrvaldada haiged võtta püü-
 tatus. 22. Kui rassi lastel
 ka haiged võtta püü-
 tatus. 23. Kui rassi
 poolt võetakse üheksal püü-
 tatus. 24. Kui rassi poolt
 võetakse üheksal püü-
 tatus.

24. On na hallinad ja muud praigad
ruft loostamf abi paamad, kui nite
kohtaselle ohvri viiakse.

23. Siin lähedal on üks hallikas, kuft isikuvandis filma haiguse vastu abi otsitakse ja saab jast mit toodud ja jalgaga haigut filmus pestus, aga peab isikla paar ncp hallinase wifatus faama, muid jolla abi loota. —

seerast ei tohita sell päeval mitte
liigutada, muidu saada juure palgi
nõu nägema, se, kes kharise päeval
näeja ehk juure wanaft liigutab.

32. Tuhra päeval ei tohita mitte peä
kammita ego fugeja, muidu saada peä
nõu nägema. Seale kharise päeval
palgi lund, juure saada juure palgi
jäärä ja parunfi eluad.

33. juure päeval ehk mi nari loomad
epineft noda melle kharise saamad
kharistat ohtul noda, se on perenaine
kharis kharistat noda. Kharise
püüa mi kharis tala taru mi ka
mille majas. Tuhra melle päeval
oli pruun, kharistat, kui se kharistat
kharistat noda kharistat noda tala, toop
noda kharis kharis, kharistat aga ka
pool toop noda kharis kharis. Tuhra
püüa kharistat kharistat kharistat.

Kharistat melle päeval aga ka
püüa kharistat kharistat, kui kharistat
kharistat kharistat kharistat kharistat.
Tuhra pruun kharistat kharistat.

34. Kharistat ei tohita mitte kharistat kharistat
olla. 35. Kharistat perenaine kharistat
kharistat kharistat kharistat kharistat.
Kharistat kharistat kharistat kharistat kharistat.
Kharistat kharistat kharistat kharistat kharistat.

36. Kharistat kharistat kharistat kharistat kharistat.
Kharistat kharistat kharistat kharistat kharistat.
Kharistat kharistat kharistat kharistat kharistat.
Kharistat kharistat kharistat kharistat kharistat.
Kharistat kharistat kharistat kharistat kharistat.

P. Kui needki lapsed olla saanud siis peab pe di. Lõuna, kui
 tantsu läbi õnnestab hoida laps järele võtma.

viimane veel ka see muidu mis üheks
 talu tua uue paanum alt võetud. j. a.
 Suhtetus peab igal korral, on peenapst
 piimad mitte korras, varpi saavast
 piimast pütlet suhtetus, si taha võt
 keaste nehtata, varsti suitta alla,
 si taha kangas telgide peal keaste
 tõustu varpi suitta alla j. m. c.

38. Püha kodagi pole ehavast püha
 muitta jäenud, paar korda olen isegi
 näinud et kuida tinnise tõrreft läbi
 pandud ja suulfin sihe vana isimepe
 riist et see olla tõesti abaspe noma
 päisest võnne aga mitte kogematta
 janna jannud. P. Alal fin valdas
 praegul üns vana naisterahvas, kes
 on õppetanud et kui laps jua oia pea
 kõnnis on, siis on tõnne kirinast
 jumala armu läbi tunne ja selle
 vaudata, siis peab abi janna.

40. Üks vana jut räägib ühest emast
 kes oma tüttast õppetanud ja kõnninud
 kui see isimeft korda spumala armu
 lauale jannud, allari paanumendi
 läbi ära tunne ja vapina kappi panna
 siis saada tal hea vapina innu õnne.
 Tüttar olla ema õppetuse järele tinnud,
 aga olla varpi jelle järele ära jannud.

Emm olla pärast igi õstet kuulnud et
 kuigi kappapi ja maid nõuupi olla tõstnud
 ja kolistanud. Emm olla viimast kappi
 ka jale kolistanud, jelle peab olla
 tüttar tõstnud. Ma ütlen siis tege, mis
 jina misin kappi siit vapina kappi
 panna, enne is anta muulle rahu.

41. Halamata üllennud et siis olla
 hea mit võtta ehk noorte silufuluna,
 kui pühapäeval rahvas kirikus läheb,
 misjuguine võtta ehk noot saada palgi
 koolu kinnu püüduna.

Tulma rümbes ja ümber.

On noormees omale koduranda.
kefe wälja walitsemis ja nõuues
wõtmis pühmas tehas. Lüs faadab
ta Kumbaja naife Kumbamife
puddliga püüdi Taluse, faab seal
müü pudel wasta wõttes, pis on
asjas korras. Selle peale lähel
noormees ühel inamist Nely-
püis chx Riia õhtul, ifa mehega
chx raudmähega mehega püüdi
talu pöüle, müüduge wiina pudlid
ja faia noll kaagas.

Taluse faadus pearwad nemad
naffuma falajo minna et
tufid nende Tulenust mitte on
ei faa, mis ago arwate mõne-
norda lähel, - enamist lütarfe
cikka pime ja tühi Tuba
est. Sellepärast pearwad

neil na inka Tulenõud lügi
olema, et tule ülesse wõtta udiwad.
On tulua ülesse wõttes, pis ilmus
wad kas majo peremes chx perenaine
pahawades et nende unerakfaand
ninnatud ja nõnda coopi. Nüüd' püh
ifamies oma kōne ofanist turale toom
et majoawast wõigistada ja rattas
õige rospete peale faata. felitades
et nendel kexxi lüis wõi loom alla
ära jonnunud, nemad alla lüga ofamus
tulud ja alla jalgade järele pis
taluse jätunud. Wiimases pitris
püülemise järele antakse lüsa
õlfi'a chx Talatuse majo.
awast üks kawal ette, Kuumi
wiimases omame on ühe lütsid.

Müüduge wõitakse müü wiina
pudlid ja faia noll jastule,
ja ärgni fel hommikul faab

wõttab pruudi pealt rüüpi arwutigi
 ja panet juba pruudi te ehe ühe
 kile puut tüüru pähe; müüraal
 pruudile müüra pähe pandid ja
 jõitja kohus on põlle ette panna,
 ju aga müüra jullest ammutist
 omale põgeneda, wõta aga puut tüüru
 kad ja pabur naised püüwad ära wõtta
 müüra on jõitja põllega walmis
 jäänud; - seal kuulutatakse linutaja
 naine: põllet olla augus few, alla
 kanna kimmi lappida ja näitab ka
 omalt poolt protu ette mispugusid
 lappi si kanna lähel ja kudas need kimmi
 tuda tuleb; juon te panet ühe paburi
 saha põlle peale ja kobe ja wäpi sahad
 nurmade peale. Nüüd peab jõitja jeda
 wäpi järele tegema aga idna fee kõiis
 ei taha aidata, jõitja nõuu wiimane
 enam ei aita, ta palub wäma

peisporfid pärast wõta pulma alised
 abins aga wiimase näeb et juugi ei
 taha aidata, seal peab juu wiimase
 peigmees olti wõttud ja jullele püüas
 antud et ta alla apra põlle wõta oltu,
 tema pidada lappimist oma peale
 wõttus ja korda patus et api wäskord
 parandud faars. On wiimase ka oma
 asja ära loimetanud - faab üks
 waimmeid laul laulukud ja wõtt
 ka üks lähine kõne peetud ja api on
 mõrwas. Pärmas feltkonstade on põlle
 lappimine ka juba pruugist
 maas. Kõnna kusturwad palmas
 pruudi kodu kummi Tusi, päewani,
 juu talit juu kaja jütkumine.
 Pruudi reist faab kõige pealt
 teile faadotud, kus juures waa
 omad spärakised pruugid ja kombed
 ette tulewad. Pruudi ema ehk

kui ja puidale ju puidi i ja, is tui oost
 kaane peale ega anna enne neresse
 näste kummi peis poifid jda on wälja
 lamsatanud. — Peis koju foites on küla
 poistel wiifixo tui palmaliste eist
 kummi mätta, mida peis poiste kohus
 on lahti wõtta. — Peis koju foites on
 peis talus inka keegi walwamas, et kui
 foitja õue tuleb pis tema looda pealt
 ära tõmmata, mis eist paar kindad palga
 jaoks. Peis kodu wõetakse ka auidu
 wälja jagamine näpse, kus juures peis-
 poistel ja puidi foitjal juu tegemine on.
 Foitja kohus on anniwauus tuppkaana
 peis poifid püüawad jda tema käest ära
 wõtta. On ta õnnelinsult anniwau-
 kaga tuppkaana jda jda palma
 laua peale pannud, nunti tab ta
 et üks wõeramaa laur kalli kaudu
 olla jadamase talnud ja rattub

jda ülesse wõtma. Peis poifid peawad
 müüd tema käest wälja lamsatama.
 Selle peale kannab annete wälja jaga-
 mine, mis enamiste iga palmaliste
 noorte paar puxki ja kindad wälja
 toob, peis i ja ja anna, kui need elowad,
 jadamase jumma kōwa ka wäl järgid.
 On anniwau tühjaks jadamud, paal
 jelle täitnust palatuse, laur i wõida
 tühjalt merele minna, ei aita maud
 kui peal igawes paar kōppinud jip
 wõerama, ämma eist tui wäl ka
 nalja paneb juppi salli ja aida
 wõtme jumma jipe, tahendufoks
 et ta perepidamise koorma foowid
 minni ja kalla peale panna.

Peelma pidu lõppul laseb wäl
 nõdanimetatuid pealis joot ette,
 Kuis, till till kipputa rahanotte
 müüd rappa, igamies oma

raha punge peab reegitama.

Terve piranuid wiina pöödud ja klopi
ji peatase lauale juur waapse
walge rätimuga jenna koorra.

James astub laua teha ja
müü algab raha notimine ja
müüa jomine, mis müüa kord
terve päewa ja öö wäljal, müüa
aga jü lähemalt saab äratõimetud.

Puopioitoga saab uumalt karmalust
tõttud jü tulewad peis poolt palma-
lises jägemööda jü puundi poolt palma-
lised ja puunt hõlmuwad kõige wiimami.

Selle jures saab ka mõndagi ualja
tõttud ja ualgasid foorid uoore rahwa
kõhta awaltud. Kõige wiimami
temp seal jures ali uer kää peal
loppimine, jellens aliuwad kõige
pealt pulma pööpud oma heaste
uafra raha kappina lütska

meestfennid ja kannawad müüa
pööpud puunt lütskumitoga ühelt poolt
ja peis pööpud teiselt poolt korda
mööda raha waanuaf loppima
ja uithwad seal jures puundi
pööpud seal ehk peis kää peal,
dummi teise pööpud kappina
wara olla jaarmid walest kotte.
wad ka kää pulmalisid jellest oja,
aga jagoraste on see kemplamine
ridu ja pahanuaf toonud. See
kõhwa puunt on jü ka kadunud.
Paremas jelle kordas on peale joot
ka juba kaduma löinud ja ufas
ka pulmas enam mi pööpalt poolt
kui uime.

Nes aspuul nimetus pulma puu-
qü ja korubis on kummi tana päwa-
miffuri kihelkonnas puugimajämed,
ja olen neid nõnda ära kõnelemis

192.

nuidas ma neid ise oma filmaya
olen näinud. Mõnes valdas on ka
ke prauud et linutamine (noorimehe
ehtimine) jaoks peis kodu toimetused,
muid kombes on ühe jamaatse.

Kas enne vanast tüps pruugisid on
olnud pole ma võinud teada saada, ktp
ka need kõige vanemas inimkõps
ei ka tüpsid neid olwad olnud, kui
neid praegul jaoks püütud.

Palun vabandada, kui kirs pööne
on, ajonappus on fundinud ruttama ja
vana käsi ei teha enamkasti fina muuta.

J. N. Ruutapõld
Nabala Kooliõpetaja.

Kui liian veel raapustasi ühes
pisu pisten paberisse.

Teis. kirkkonnast. Laetud J. Ruutapõld 191.
Jaoalus 18 7/8 89.

(3X).

1. Kaupmehe tüttar.

Olis noid üks ninas kaupmees,
jellul oli nare last üks poeg ja üks
tüttar. Oma lappi armastus ta
isaga ja nautas neid jona auelmi-
jes ja tarkuses. Mõnakaas oli
ta furma läti naotanud. Olis
mõlemad lappis juures nautanud,
hannas poeg ja armastus peale, ju on
ta fai na kaupmehe, tüttar jälle
kandi maja pidamise üst noor
ja oli perenaine majas.

Tüttar noid et kaupmehele tarvis oli
oma kauba ajanduseks kinnitsid jaan
nooru ära minna ja kuku ta ka
oma poja pidi kaasa võtma.

Oma noolest talituse ja varanduse
kõin, jättes ta ma tütki hoolena, ja
jellek abits minetas ta oel uno
vanna, kes kinnis kinnis papp oli.

See afus nõiõ na waf wenna mija
elama et oma wenna tiitrite
felfins ja abins olla. Mähine
himu fittu aga wiimars oma ihu
wenna tiitri peale põlema ja ta
hannas ruldud armastust oma
wenna tiitri wasta awatama
ja keda miji peale meelitama. Kõr
tiitarlaps aga liinas nõiõ tema
meelitajale jätawalt tagasi ja püüa
ennast lennast wõnnu koida. Kõnari
ei tahtnud oma jonnit jätta, waid afus fela
enam tema peale. Kõnari nalkas
tiitarlaps oma häda oma wana pappi
naiselaskwale, kes temale omegi wõn
head nõuu oli annud. See lüüis nõuu
mõnna wananuast umale peletada.
Ta ütles tiitarlapsle: küstame saama
hea peale paluwaris ja fima meelita lita
saama wõit loma ja keda fela tema
nõuufe kaita. On ta nõiõ wõnna loma

nõuaf fiiõ temaga nõuu liama. Kõnari
rõõgetus, nõnda kõiõ. Saun fiiõ paluwaris
nõuaf ja papp saama palutud. Oli wananu
ahju peale wihtlema kõiõ, fiiõ püüa uft
ära tõmmatud ja nõiõ hawwate wõit
kuisfelle loopuma ja wananu kõiõ liti
antama, ega kõiõ loma nõiõst ega
palutust ühtigi. Kõnari kõiõ
wiimars ahjuft maha aga all oliwad
wõhast ja wõnnu wõnnu, pappi kõiõ
kõiõ tõmmetama, nõiõ nõiõ
fiiõ kõiõ aga weel mõnna pappi.
Kõiõ püüa kõiõ wõnnu pappi weel tagasi
kõiõ ja püüa nõiõ saama.

Ta loma ja nõiõ loma nõiõ ja papp
kõiõ: Temu tiitlar pillat ja raiarab
fiiõ wana nõiõ ära, ta on omale
halga fiiõ wõnnu, kõiõ ta wõit
ja püüa püüa ja kõiõ nõiõ
fiiõ loma liti ja kõiõ püüa
kõiõ, kõiõ ta omu fiiõ ja

par 124.

laskis mind soaps omais perata ja kui
nemad muile küll olid wõrki asunud
pis wiakapit mind wõimast unust wõl
Kaukumies, kes wõga ääreline inimene
oli, paats wõibimatta oma poja kogu
selle kähuga et ta pidi tihti ärahkuma
oma ja näes ja joidame. Linnis tapew
lagofi tooma. Paga tuli kogu ja ää
wõlles teia wõimuga waata, ta leids et
kodune ap. sõit wana wiis oli ega
polnud sellest kedagi näha ega kuulda,
mis õnn oli kähjatunud. Ta oli jelle
päist wana mures, iga näes ta jalg
ta täitumatta jätta ja oma iluasi pita
õde ei kaatfin ta ära hennata.

Kui ta nitas järe oma ija jume pidi
taga minema, kähju ta ää eumaf
paatuna. Kui nemad liinast
wõlgi ühtle juude mella olivad
jõudnud, kanna wend ää

par 125.

jultustama minupäist ta noja talnas
ja misuguse hirmu kähju täitjari ija
teda paatnu. Õde ehmatas jelle ää
wõga ära ja palus wenda teadama jätta.
Kõnd ütles, ma wõin jelle küll, et ja elma
fiirta olid, aga ma ei wõi parata, ija on
hirmus wihane ja ta ääwõlitan, ma ei
jolge tema kähju waata teha. — Õde
aga palus waata ja wõi mind küll elan
jätta, raiu minn näes offoft maha ja wi
neid ija näha, wõndafammit wõid ja
minn näera tappa ja jelle pidaime
wõlles, mis ja ija näes wõid wõidata, jii
ei pruugi ja mitte minn wõlles
janda. Anna tahaw aga hoopis minn
minna ega iial wõta eumaf taga
talla. Kõnd oli jellego nunn, ta tappa
näera, wõlles jelle pidaime ja raius oma
õde näes offoft ära ja reips nendega
oma ija juure. Inweta liitkarlaps
rühk mawia pinnasid mella kähju

Kuni ta nimegaas wäsinult uks
jauure õõne puu järele jõudis.

Eljuba õhtu oli kätte jõudnud sootli
ta nõuwas jelle õõne puu järele jõudis
et melle loomadest waja lada.

Ta pugu fies jelle õõne puu järele
fugawast dui ual wõimalist ja wõlli
nõuwas fenna järele ja ferra.

Tuul päewas fies fies melle puu
jähki pusti, jelle riigi kuningas pugi,
welle pärist fies mets ja muna oli,
oli fial omma fubradega jähki
pidamas. Ochi kooras jähki
jelle puu alla, kanda fial kaa-
kuma aga tutum muna ära.
Kuninga pugi astus hobuse fegast
maha, et järele wadada, kas ohi
mõni melle fenna fenna reduse
pugewad. Tõnu leidis jelle munnat
nast teruhwa fialst puu fialst ja
daxis keda fialst waja tuma.

Ta leidis et fies uks waga ilus munnat
oli aga ilusa wõlli. Ta päris ta
kasti järele, kust ta pärist olla ja
kudas ta oma wõlli ilusa järele,
kustar lapa jähkiwast luma. Kõis
oma elu luv. Kuningas laski teda
oma kuma wia ja tuma wõlli
kanda, ta wia teda fies fegawast
wastamas ja tuma jähki wajas.
Kuninga pugi leidis et ta uks wõlli
tast katar lapa oli, jelle pärist fies ta
tuma wõlli armajane ja ta wõlli
nõuwas teda omale pugnast wõlli.
Eljuba pign ta waja falgas, fial ta wõlli
oma wõlli jelle wõlli jähki,
ta fialst munnat wõlliwast nõuwas
fies waja järele ajada. Wõlliwast aga
melle fies et wõlli wia
pugi omma elu wõlli wõlli fialst
oli munnat, ta a munnat muna
oma fialst jähki fialst wõlli

paab ago jälle omo 30 piraast ja peab
30 rubla wälja maksma —
wistab järe pille wäo, kudas katorjala kibi
umkewhetang, kudas kuni kuni pojo
paua ara aktarfe lapsoja lükkis — pal
kargat kuringa paig maaft ühepe
ja kumdat ju on wäo kataburallat kuni
kegi mis ju on tehtud, minn waene,
dunastatid ohikaga minn kallid laps
on arastet — ja ütles poijasele
maata, kes juua pis alid ja kapp jina
jela klad koon konda räkida ja kes on
ja kuni minnena kes jeda kurga koon on
teinud. Tois ütles ju on jefamaga,
papp, kes kama minn jille piitso jega.
Kuringa pojo wiha pitlis pütema, ja
ta laasid pappi ja kuni pilid kuni wotta
ja õne juat wäo uluppuu.

Toine aga pitlis las omo jille jälle
wäpi kuni kuringa paig wiimane
ülase lüppo ja raltetu lüha pea umkew
ara wotta, ja näi met. poijale ali
pauke offo wa kuni kumela taga, ja pa
lazi katus lähti täis.

Wenda ja kuringa omo pojo
oma arasta ali kanda mätumad
ja ohkul pätle ja konda roõm ali
juur, ego laanet kuni mün päist
nunn, roõm ja raku seunda.

K. Tois jille olen mis lappa püües
oma waha tadi juust kumelud, kes
pauyul meel elab.

Libahunt

2. Üks mees olud mettaj kima
maal ja jäinud ra iõfors mett, ta
teinud omale tule ülase ja karekooni
õhtast jööma; pal tulnud iõne kuni
mettast wälja ja istunud tema wasta
maka tule ääre, iõ waktinud ta
wefiste filmadega mehe offo. Mehel
olud wiimane hang ja kuni juurus ja
möttels nend omale abiks wotta, aga ei
pea, kui ta nundi peale waatnud, koo.
Kand kambaid wõtuma ja kusiõma,
kui rahul edase jöönu istunud kuni
ra wagufo ja waktinud offo tema peale.
Mees seand wiimane kaku täis aga kuni
waktinud iõna nagu palidestema offo,
mies wötud pis lükkis leiba ja istunud
mies offo ja pannud jeda kumile,
kuni wötud nua leiba lükkiga
õkos ja pannud kui tuul wiimane,
Mõne aaste päist jikkunud mies

linnas ihte pödi ja liidnud oma
nua poe letti pealt, ka karekand
jõa ligemalt vaatama, kaupmies
parrus seda tähele ja küsis: Kõle
mies, kas see on sinu naine, et ta tein
nii teravaste wahi? — Kees wõttis
näitas nalle küll taltaw sõnad a
kus minu nuga jua wõis saada, ma
andsin mõne aasto eest oma nua ühe
hundi nähte. Kaupmies wahtas pe
rale: noo näe eks ta jõe üle eksa
jinn nuga, — mina olin jõe kuni
ja jina praegid minid sellest wangi. jätlast
saw ma seile aastaks olin jäänud nööd
metis ümber hukkumma. Oksa ja aga
kangu ehk kesse wõttis jõe ma
oleks jind äramundunud. Kaupmies
annus ka mehele kauni hea kingi
tupi.

Seda juttu olen ma oma
laupse põlmes mitmelte korrale rasku
jutt kuulnud ja teadwada seda praegu
meel maitset ehk jätlastada.

J. Reut opält.

Nabalas 28nd Kuumila a p 1839.

3. Kulla laew. 137

Uhes linnas elas üks lisa oma oma
awaja pojaga. Oli jõe jõe aeg ja
jõulu pühad tulemas, tähtas oma
oma poja turule ostma mis mid
pühadeks ja talwile üles pidami
jõe waja oli, ja andis selle tarwis
poja rätte 50 rubla.

Tõz wõttis raha ja läks turu äärs
shus kula korjajaid mis lugedes ja
lauldes mööda minnak nähts aamu
andis palusid — Toormehel oli
fantide (korjajate) lugemine ja lal
mine mõnda mehe järele et ta nähte
wõttis neile raha anda ja jagas
need 50 rubla puhos fantide kät
te. Kaubastmisi peale ei jäänud
kappikatsi järele.

Toormes läks noda ja jättas
omal, et ta raha oma fantide

kähte olla jaganud. - Täfel päawal an-
nal oma poja ja jälle 50 rubla ja lõn-
tab teda uueste taru; maaniffel too-
aga ette waatlikkum olla ja mitte oma
raha fantidele kinnitada. - Toormees wõttis
raha ja läks. Sai ta kuuks jaat oliwad
jandis jälle oma lugemise ja laulorijega
plattis, mis noore mehe mehe fääwat
liigutas ja ta oma maaniffuse koopi-
tas; - ta jägas oma raaga loodud 50 rubla
jällegi fantide kähte ja läks ilma raaga
ta koju. Kolmandamal päawal andis
poja jäälle 50 rubla aga kinnitas poja
nooraste ettewaatlikkum olla, jett jee na-
ha olla ka nende wiimne rahaga awata
ja kui ta seda jälle ära kinnitada, jett olla
jett neil endal nälg ja näljamine wara.
Toor teatas ka ettewaatlikkum olla ja
läks. Kuul oli aga tana nõndafamma
ki fantide lugemise ja laulmises ja nende

palwe liigutas noortmest wot enam kui
tane ja ta jägas ära wiimse 50 rubla jällegi
fantide kähte. Sai ta seda kuuks, fali
oma maaniffuse falle wille mab aga ja oli
kija. Kuu wauas läks ta koorale ja juk-
tus koori koori piale. Sealt tuli koori
tanna hall mehe wälja noore mehe wa-
tu ja kuis. Kuis ja nu mehe ja kuis.
- Toormees juttustas niidä kudas ta
oma oma raha mis oma toidu ja ena ja
pidamise asjade ost mises temale annid,
oli kuisjakk ära kinninud ja et ta niid
ei tea mis niid piale hakkata ja et ta
ei tohtwa ka enam koju minna.

Wanamies püüdis teda hiiristada ja
lubas teda aidata, kui ta rahaga temale
julasena tulla. Wanamies ^{lubas} püüdis
tali hoida palwa anda ja ka oma ost
koost nanda. Toormees lubas niidä
julasena hiita aga tekkis wime oma

arst nõuu küpsda. Lõpsid jui mõlemad
jõhhis ema juure. Gooja ei olnud ema
jõhliga sugugi nõuus, kui poeg tema juu-
st ära läheb; kui aga aja pikemalt
läbi rääkivad ja ema sa jelle poole mõtles,
et tema wana pukas otjas on jui andis ta
waimari järdele.

Kaup sai tehtud, wana hall mehi ke-
maksis aasta palga, ette wõlja, mis male
iltsipidamijax sai ja poeg läks wana-
mehe juure tanistusse.

Wana hall mehi oli ammeti poolt
lauwa mees ja oli temal oma lauwa
jadamas. Tanistus wana mehe juures oli
xergi ja talwe läks rutte mööda. Tõudis
keiwadi jui wõttis wanamees nõuure ja
mele minna ja noormees pidi saaga
minema joff muid tanijaid wanamehel
polnud. Lohumeini rodupaigast
ja armast emast joff oli küll raske

aga ei wõinud parata. Wanamehel oli lauwas
telistawa xoormass. Nõmad piigutajid ema
lauwaga ühe wõera kuningaga pealinna
alla. — Teal oli pruugisid et iga lauwa
omanin ne jenna jadamasse tuli; pidi
kuningale midagi kingituseks wiima.

Wanamees pani sa kaks telis kiire wõti.
suu, andis nooremehel wõti ja käsgeid
kuninga juure wanda. Tõudis lauwa
meheid tõid kuningale xoigikallenaad omast
saubast, jui oli mees nooremehel häbioma
xiwidega ette astuda, aga kuningas
rõõmustas tema xiwideist palga enam
kui jaste kingituseist.

Sell kuningas ristat oli xurja waimu
de wau wangu ja pidi xiwau altari all tema
wangi pain olema, aga misgi xiigi ei
wõinud tida jallt peasta. — Oli sa jui pru-
giks et iga lauwa mees ne jimeist rorda
jenna linna alla tuli, pidi ühe üi

si wõõ teta enami mitte fundida, et kaup-
 le tema omaga. - Seorimas oli warste
 walmis wana mehe lüba ja abiga, hea
 palga ast, jõuwi täisnina. Kui õhtu tuli
 jaatls wanamies jälle nooremehi siinse
 pani temale naas siinvald põlema ja
 tege temale naas piirist ümba ja rami-
 tas teda nõnda sammata kha kui üle
 õhtul. Kui õhtu oli nätte jaanuse haawa
 siin nõnda sammata raa summa ja pau-
 xuma ja siinse jüga hamu xuyad teta
 hiimulama ja ära autfarna. Seorimis
 si lafameid ennaft mitte enfi teta, wõid
 luges aga wõifi. Kui pool öö möödas
 ja raa laulmas, oli siinse sadanud
 ja wacone luga arimis. All teta teta teta
 ööfamamite must noer wõija tema juure
 aga fellle oli inimise pea ofus wacata
 lühike nooremehi pial, lippis ja fa-
 бага ja radus alhure taku jälle hea.

Kui siinsemas hommiku wõija lahti tege
 oli noormies pautumalle teta ja täisnina
 ja mulega oma pexamehi juure bagafi.
 Si laulus, mas kelle xerit oli kolmas öö
 siinse minna, teta wana mehe juure
 ja palus, Laps oma fulane sa minna oft
 teta wõija siinse wacata. Tänamas wac-
 tar. Si pole minna afi, minna si wõija teta
 fundida, xui ta si tahab minna, et kaup-
 tema omaga. Seorimas oli wõifi walmis
 wanamehe lüba ja abiga, hea palga oft
 ka felle kolmasnina, mehe oft siin
 öö siinse wacata. Tänamas jaatls
 õhtul siinse pani kolm siinvald põle-
 ma ja hgi kolm piirist temale ümba ja
 ütle teta wõifi on felle wõija raa me-
 felle päcift pead wõija et wacata teta
 ja ennaft mitte pitta tasama, felle juu-
 felle xüll heaga xüll xuyaga fenni-
 tud oma paraga felle lühama aga ja

si tohi si mitgil aembi omast paigast lahguu
— Kui ohtu oli näle näle jõuainu ja ilm
pimmasu launud, tõuga xixus mükim ja
xohin aaxfannu ja paxamini ja mittne
jugufed hirmulawad xuyud as tida süll
keuga xüll xuxjaga piitõpõ amale maki
tala, aga noormus si pannud nui jugugi
tähele ega liikunud omast paigast.

Ka tuli üks tema oma xuyul näle tema
paremke ~~peet~~ ära xufumia aga noor-
mus si kinnud nendega tigernist waid lu-
ga xukulexult iafsi. Üksai niist aga
si talnud üle püriti tema ligidalle sha-
nand xüll muida tema äänber pürafiti

Kui wimmas pool õõd mööda oli ja
xun laulnud oli jõi xõix wairfui jaxakab
naga innugi ja altari tawra tati üns
ilus noor naistrahwas wälja olfi xohi
nooremke juuri, üks tema juuri pingi
peat maha ja hainus temaga lahusti

ääxina, aga noormus si jultunud
juuri tema peale waadata ega kinnaga xõ-
kida. Si naistrahwas ütles ennast kuningga
tõtti olawad ja otla nuiid tema wälwa
nife läbi xuy'a waimude ääest lahki
pafunud. — Kõmmisul nui xixus mäs xaf-
lahki tegi, leidis ta muke oma paiga
peat allu ja peahgi kuningga tõtti ta
juurist. Laid lufsi mietamad xunin-
ga juuri kus nui xõimuga jõi wasta
waadud. — Noormus oli nõnda kuningga
tõtti male päraff, et ta tida emale
abixagafas foorwis, kuningal polnud
aa felle wasta ühtigi enam xäxeniist
ja warfi fad tõrõdax pulmad pafud.
Peale pulmade igafsi noormus oma
wanna oma juuri tagasi minna ja
noor noorix tuli na xaxa laawa
peat, ja nõnda xuyjutafid noor mus
noorixiga ja wana mäs jälle merde.

Oled nad rannast kaugele jäänud mere
peale, seal ütles wanamus oma jalajätkle
ja ole minu abiga omale naise
jaanud selle pärast on null niid
võiks poollt omale päida. Soormes
sõis null selle vastu, aga ei võtnud
jauata pidi järele anoma. Wanamus
võttis naise ja raius teda lõhki pooleni
niid talu aga nähtavalt et ta seest konna
asfisi ja pitalinasi täisole. Wanamus
pukas noida in merde ja panti noid
kaks poollt ka merde laua ta jooksma
tunniks ajaks, siis võttis ta noid võlgi
panti ilusasti konna ja filma pita
oli naine jälle elus ja terve kui
ennegi ja wanamus ütles võtta
tada niid evajelle, niid ta ar
Terve pukas ja see laua nõige roo
maga otse ka jinnu. Seli ta pea
jeda ütelnud, siis oli ta ka rannast

noid, kui tina tuhka. — Soormes
niid oma lauwaga ja noorikuga oma
jinnu aada ta wäl dus bidis jeda wäl
tus ta ka laua jalajätkle jeda
nemad tagasi nooriku ja jinnu. Kui
nemad seal oma laua noormad axa
jeda waatama, siis leidsid nemad et
lauepalonud mitte liht teloniuviid
wad kulla pangad.

Taad elapsi innelinnu elu. Kui
kuningas ära piri, jai tema wai
mese kuningase jinnu üügi äh ja
walitses targaste. Kui nad mitu
pola ära piri, jai dawad nad
tina järele wäl alles.

Selle juttu olen lappi jinnu
oma tõi jinnu kullu.

J. P. Huutoja.

4. Kanaast abius üks fulone, see oli tõele pannud, et perenaine igapäev tangu pudru keetnud ja raufiga kambri peale viinud. Ta läinud ühel päeval, kui perenaine jälle tangu pudru keetnud, palaja kambri peale ja peitnud ennast püna ära. Perenaine toonud ka pudru raufiga, pannud jala ühe laua tühjale peale ja läinud ära. Sulane sõinud ilusti pudru raufiga tähtselt ja toimetanud oma asjad asomelle ja peitnud ennast jälle ära. Kateri ajaga ^{raud} tulnud kaks pungetuma ulu alt väike pabre kausi juure, teine üteld: see on pup, teine jälle pole pup, see on hää ja kui naas jaand katsunud, üteld: naad perenaine on meid täna tüsanud, tawis nätti tapata, postame tui

põlema, — aga kus meid se lähme küpsid teine, teine waстанд, et poeme wana ratta rummu ja piise, mis oies aja teinud on ja läinud siis kakseks minema. Sulane tulnud ka palt naaha, waстанд ratta rummu järele ja teinud kaks para. ja püüti walaris, mis rummu piise maktunud. Tuba harrand ka warpi jelle peale põlema ja kui koiri ke hoone laupa tules olus, piist fulone rattarummule mis aja teinud olus, püüdis ette ja wisanud rummu tulele. Kuni harrand tules hüppamas ja tuituma ja läinud wimaks pannudes lähme.

On wiist ühe pitsema juttu riis mere, rahwa suust.

Tuttu riisimeesid:

§ 5. Olnud kord ühe naine, kes
humbis näinud. Tavaliselt olnud
meine laps kodu, jeda näinud ta
igapäev kord imetamas. Seda
ajaks wiskanud ta humbi naha
aja ääre kivi otta. Tema mees
oleks jeda tähele pannud ja näinud
kivi kummas, kui näinud naine
jälle palus ajal last imetama tulnud ja
vaha kivi otta wisanud, kõrvend pe-
äa ja naine praepid nõnda humbis
näinud.

§ 6. Üks kord olnud üks mees,
kes ka humbis näinud, jellel on
olnud üks vöö, mida ta iga kord
ümber pannud kui humbis tähts-
moina, ja jelmapiha olnud
ta kum ja kui ta vöö ära võtnud,
olnud ta jälle inimene. Teine

mees kes jeda oli näinud, annud
asja nohtupile ära. Mees rõõmutses
oma vööga nohta ette. Nohta härra
võtnud vöö oma kätte, vaadand
jeda vööd, naernud veel pilkades, et
see juongi see kum ja kalfand jeda
oma ümber nõu pauna, wawalt
oli ta jeda omale ümber seadnud, pal-
oligi ta jelmapiha humbis meenud
ja pühkis jilmapiha kui tuel wõl-
waja inna mees poole. Wöö aasta
pärast tulnud ta jälle tagasi aga olud
naha poolest peenem ja kuivem
jaanud kui tappa väene, kum ta
enne peepu kihaga mees olud.

Wöö oli jelle ajaga kätte
kulumud ja jelmapiha oli ta ka
onast pünast praepid.

7. Nahalet nõiõ karjamaa
peal on praegul meel üks puu-kiwi,
teine poolt küllest on ta järele, teine
poolt lihamegi. Selle kiwi offas
alla enne wanoff nõnda wiirastoff
nähtut. Wana Kappelmanni türi
olla ühel puhapäeval öhtu ajal pelt
mööda läinud, ta alla remalt
näinud kudas kenda riides jaasa
lappid selle kiwi offas ülesse ja alla
jooks nud ja is lasknud. Anni
shai upfatille j. n. c. Mees löinud
lähemalle, lapped näinud ära
aga heäl keftnus wafi aga jäenud
waikjamaa misä lähemalle
mees jõudnud. Kui ta kiwi juure
jaanus jäs olnud meel wainoff
wihi nas kumt a aga muud
pole ta näinud kui üht wiiket
kotti, mis kiwi ääres maas shui,

jellul alnud pipure aua fus ja
ja ajand pulli ja wälja, mis wikest
healt teinud, wanamees matnud
selle kott maha ja jett ajett
pole pal auki enam midagi
näinud. —

IX. 8. Kratt.

Wanal orja pälow ajal olud
kewes peret teine lase lähedal, teine
olud riisewis, teine waimu.
Wafse peewis ehe julane talud jõulud
laskpäewa öhtul möja oja offalt ehos
kott kgi, pereraknas magand ja,
julane küsin kas wiht lehtis ja,
pereraknas ütelt wihtle ühtgi, mis
see wiht lehtis negi ad ab jeeu
muud aja pühadus pole, kui ja
wihtle to kad mine waata, teise
pereraknas wiht lehtis teine, eh
paad pal ka wihtle. Julane
läinud teise pere wiht lehtis jaama
ja waadatud mine wafse peewis
kappa, pole seal midud olud kui
teise pere wanamees, see teinud
wanoff wihtle offalt ja kallustoff
kratti ja jaaknud tawda lehtlauguf
wälja. Julane kuulud kott

jonad jo pidand meelis. Ta läinud
ka siis saama wõhilema ja wana
morr läinud minema. Kui
w heli saanud siis hakkand
ta ka krattide tegema, olla aga
meheski ühe jona ära unustand
kratt jäinud ühe jalaga - ta jätanud
ta ka lausa liige august wälja.
Kratt külmus meil mis ja mille siis
ka auku ette aruand, pulane pole
muud teadnud ööda kisi: too toja
jarell ja kanna kanda jarell, oia
wedaga jarell.

Pulane läinud pe peale kaja ja
peetud pühkama. Põnnu kuu ära
tand ta porerakura silde, mis tõi mi
kawa magate, waadate öist. Ka mis
maja ümber, Põnnu kottant, mis siin
pühkama waadate, leit jant müüdi, pes
võ, suund pole meil aamu ügi.
Ega waata must, kus peremad me take
olm bri lase, kirts ta et laudid ja kirts
olid täis liha, karkid, wõtsid ja muud
pühkate toita, mis julese kratt kõige li
öö läbi naabri peres oli aruandud.
Kusadised olid rindas mees järele wafpos
mehes järele ja wane mees oli oinakas,
julese kratt oli korr jala teinud, ta oli
ka üldse rindas mehe kratt korrwastet
arandand et kratt ühe jalga alla jään
rindas et kratt rindas järele
kõikaram oliud. Niinimane jaand
laubuwatli omad kotte jundaf,
katari raiutad. -

See julle mees julese kratt järele ühe kott
kõikaram järele ta kotte wafpos järele

(49). Siin wõhilemiste. Saanud E. Kuitusid!

Mõned julle riisimise. 1ma 1839

Saanud 1839. 1. Maja mees jala peal.

Ona reisu peal juktufin
ma nore fuurede mofa, Eafi rind
natas juktufin riisimise öhtul ühe
maja juure wälja. Ma riisimistojin
enast et omeli ulualafis oliin lüdnud
ka riisimisele wõifin jada. Imelise
oli see majajarele minna mees
jett ta oli ühe kure jala peale
ehitad, fuure asufin ma siige
et toms elamisedega kottawane
jada ja riisimisele peale jada.

Siis astudes u lüdnud ma maja
jett mitte isat inimese kure, suund
mi agains onst korrantaf, nore
nasti taga peal katalas jonnwad.
Ea istufin siis ette tuppõ aama alla
laua ääre enast ja talfin arandand
kas et riisimise mees raskust ka

plena faarjien ja karkajien aja-
mistes inäsi jäänä karkoita mää-
gina. Huumas tui uis ifand
kroadi mees wuufft fuffes ja taltis
fina laufumatto minust muidä
minnan, mino aga lauraste paluma
kulle jai ams ifand uis ras tui
uul oleti, mino jaiw öfjäs fua
tuu majaspe öömajele, igarow äppel
pale, kas tui ei wöies minnuga
nathure karkoita määnyda. Ifand
oli wasti walmis minnuga määnyda
ja määnyd algas. Ifand jai aga
jargute. Turawad (karkas määny-
da ei takowid aga karkaspe jändä, fella
pääst to ra ei jätmas jändä, uis
lote et öm jast nörd tuiw juul-pööm
ekking rustas eläp kummi äle pool öö,
kai kummi lauland, töuufis ifand
laua ääress iläp ja wuufft öfjäs.

Komminel tuli muuff autfines
tawone kuuff mo juu ja ta säkäs
mulle, et ta olla kumminga kuttar
ja olla juu määnyd waimude kää-
nangis, kes tuiw iga öfjäs waimude
säkäs, tänä öfjäs aga ömud tuiw
nördi poolt raku, uul ütles ta kui fe
juul pams karkoita minnuga uul
karkas ööd juu määnyd jändä ja
nörd ääress, kes öfjäs minnuga
takowid kulle, juu faarjien ma
jälle minnuga ja nördi melle
walle äle latti. Etta wuufft juu
nördi jastwinnis tuiw ja juu
imelinuufi määnyd jändä.

Uul ääress ole ma jelle plawis,
kui ole pumdas faarjien, tuiw jelle uis
ifand muidä mees wuufft fuffes ja taltis
minust muidä minnan, mino
aga tuiw paluma: algi head,

ma paluse mütsare bratavale
 aaga ja mängimine raasta,
 mull aag kippas igavaks minema.
 Tüna aga kaotis uksest: Ah
 fimo oleks! ja sulen, kes eile ööte
 sus pelsimeke ära peltus, küll ja
 pead näha jaama. Minu aga
 aga naste paluma: Kulla igas,
 minis ole. Täna allus spinnist
 öäd fin suajas, ei minis pelt
 kädagi pötnut. Kõrka igas auri
 minisare järle ja istus laudale
 ja mäng aaga. Minu aga tegis
 lida järjelt. Tüna aga, mehel aaga
 oli kange himu rõõd ro võit
 omale jaoks ja mängis aaga,
 ei parruudsti aaga kähel. Kuni
 kuni post öäd kühkutan, mees
 lõusis pako meelaga üles ja
 lars kähmiste wafel wälja.

Hemimikul tuli mullu kulla kassa
 kullaks jätta nähtavale aaga oli ja
 post kaha inimene pult kass,
 täna minit wälwamisi seft ja
 ülla: Kui ja full prans rõõd a
 minisare wael ühe fin walmata, ja
 oleks mäs wata. Aaga täna ööfe
 tulab purnes ja, lida on raane ära
 pelt, tüna aga juat waga kavalaste
 mähkähina, enne kui ja teus oft
 wõita jaoks. - Ma langes wafel
 lakumasi kühel seppa jünne ja
 lafist lida mull ühe walmata
 walmistata, kullu tultat kuni käd
 juno ja mis wadruka pindist
 oimoi prans ja lahti tekon.
 Telli mehe wafel ma süüts minisare
 wafel ja jaoks lida wafel tekon
 jüli pörmida peale mäh ja tyin
 ta juu lahti ja jaoks wadruka.

et kui ma lüpsin alt toetru peale
 waotajini hambad järele kui
 piigi lüpsin kinni loi. Oli
 ma olnud ettevalmisist nuijaga
 valmis joanud, waotajini ma
 rahulduselt õhtud. Tööwitus
 aeg tuli ka ja loi ühtlasi ka maja
 pumpe nuijaga. See astus tõrkedega
 järele ja kannas mind augutama
 et tema järele olla ääripetnud
 ja ähwardas mind näidata, mis
 ma sulle ast wänt olla. Minna
 aga alandlennust wäntu paluma,
 et minna hoopis ilma jõita ole,
 ma olen alles efsnust räs jään
 suajal rööwajal; wänt olla dik
 on mõni muu jeda jaha sulle
 teinud. waotajal peal nurmas
 nuija Tago nuijaga ühes joanud
 nannu, kes teab ehk

on tema jeda nuija teinud.
 Minu eige ja nuija temale fuku.
 Nannu õelus oli jeda teile koka
 walmis aga wäntalt oli ta
 oja raudmehi fuka piftumid,
 waotajini ma wäntu peale ja
 raudmehi hambad kargafid
 kinni mis plawfufid ja mehi
 oli kullustetud wäntalt raud
 mehi kinnast wänt kinni.
 Ei polnud mehi fufid enam mätt
 wänt panti fuku wäntu wänt
 wänt, raudmehi teinud ja wänt
 nuija kinnast peale rööw maha.
 Thammikul oli kinnast kättas
 pissetud wänt wäntu nuija
 wänt ja nuija ka lüpsin kinni.
 Raudmehi lüpsin wänt wänt,
 wänt wänt oli ta kinnast pissetud.
 Teda jättis nuijaga ma lüpsin

jan 164.

palnes ühe klast Normanni
juust, kes minna isa juures jütlasten
oli. See oli küll wiis üks pikem
jut aga ma annan ei mäleta.

Alust jannast mehest kullfin

Na: 2. Tuurimines Raski
Raski.

Oma kuju woi rüütsamisi
tal jütlasten nõd ühe nena
üüsinu maja juur ja et ühta
näos oli, astusin ma jõe õõ-
maja palama. Tüüts pannes
nägin ma et majas mitte mi-
nisi hingegi polnud munda aga
kõiks korra pärast, tulid põlgi
laua peal, laud oli kallipooge-
diga kootud, toolid laua üm-
oetamas aga inimesi hinge
kuusil pool näha. Ootasin
tüüksi aega, aga ei kedagi

jan 165. 5

elawad loomad tulnud nähtawalt,
wimane wõlpin jütlaste rinna ja
istujin lauda ja hanna fin
leiba wõtma. Kõik olid juu-
pärast nõndasammata na wiin-
ja otus, ma püüsin ennast
raskuse kanti läis. Olen ma
jõuwa ja jõuud jütlasten ma
nõus kuhu minis wiima et
ka leiba lüüsi laua. Etta
püüsin laua alla jett jal-
oli minna auwates kõigi nõuwa,
lõpim kocht, oma trummi wõlpin
ma ka ligi (ma olen ju pelgu
trummi lööja); — wauwast
olen ma oma pelgu paina
pugenud, kui õues krabimast
kullfin ja üks lants lakti;
kast üks tore härra & praua
jett astusid. Olinud nendad

oma pealis riided seljast
maha pannud istufis nemad
laua ja hankasid joonma, kus
juures nemad sagidasti ühina
klaasfi ja pudelit võltsufid ja
magufid juttu vestufid. Wähet
wähet tahendas praua ka, mis
pidi naga rohkem roogafi olema,
näitas naga oleks wõltsuures
jäenud. Oliwad nemad wii-
mases joonud ja joonud joid nuid
soid laua juure istuma ja
juttu westama, -jal ütles
praua härale: et mängi.
me nuid ja butter butter
mäng kudas prantses Pariisi
linna lärs, jal rahmasin ma
oma kummi pulgat nähte
ja hankasid kummiile pihka
laduma, et tuba müras,

Oli härra b. praua fida kuulnud,
panid nädal ehmatada des tualt
wafja ja punuma, minna
robfim na laua alt wafja,
acafin härra linne nahna
kapura selga, püsti tema kabi
nina tubana toof laua palt
tassaf, ^{mis harras juttu naga wõltsuures} wõltsin ka laua palt
wogaseft, mis üle jäenud, oma
leiwastollile lifa ja lõiksin
ka minema. Tufil päewal
istufin muante ääres ja wõltsin
lounat, hõbe nina tubana taas oli
ma kõmas maas, jal spitis sira
härna sena tella ja hõrõtega
minust mõnda, minna ühina
tubana toof filmates pidas
to aga nimmi ja jalus minne
omale tubana arda, mis ulatuf
toof tema nähte, to wõltsin

jan 168.

paraja seemre ja kareas
 jõe jõe toof, ümberingi va-
 tana ja rõõpi võimars kaft
 ma sulle toof jaanid? Ma ütlesin
 ju on minu nõidu märr, jõe
 kus praeguse päev's jõe jõit ja
 kutter bütter mängi mängiti,
 olin ma jõe jõe trummi
 loojana. — Kärre palus mind
 oma tola istida ja terve aaga
 jõita, mis minna oia ^{vaatama} nägigi
 mato tegin.

Tuttu järg on mul
 meelst ununenid nii palju ma
 uel mäletan et jõe veel
 karemis juur jaagu oli aga
 mis läinud, ju läinud.

jan 169. 1

1 See poiste laul.

Keljas olgu rõõdetud,
 Kiltre kepp sai rõõdetud,
 Eel ja in wass walged wille
 Kõlmin tle kõrged karu,
 Eel ma tein kinnu meel:
 Eel meel öö meel,
 Toof meel tõe meel,
 Kolmas kaja loma meel,
 Keljas kinnu meel,
 Wile wile meel meel,
 Kuu kaja kuu meel,
 Lõpmis jõe pära meel,
 Kõhkejas kaja kinnu meel,
 Kõhkejas öö meel,
 Kinnu kinnu kinnu meel.

See laulude oli enne
 See ojafe ajal igas wile tustan,
 juur jõe kinnu.

3. Tuhna püso.

Elasi nõrd wanaal ajal helu
õde ikas paunas oma wana isä.
Kaks wanemat õde olivad wäga
uhke ja tõetad ja põlgasid oma
nooremad õde, kes nende meelst
mitte nõnda tarw ja ilus polnud
kui nemad. Oli nende wana isa
jurnus lärs põlgamine noorema õe
waata weel juuremaks. Ta pidi
alati rode olema ja rõis majas
kõid tegema, ei antus temale
õiget kiit selga ega ka õiget
kõhu täit süia, ta pidi alati
sellega rahul olema, mis leistest
õdedest üle jäi, taguda ja tõnnida
jõi ta muudugi peale kauba.
Õed joimafid tühja maastis ehk
tuhna püso, sest et ta armast
enamist lee juures oli.

Wanemat õed ehitasid ümalt igapäew
ja pidasid endist juust lugu, käisid iga
pühapäew kirikus oma abants ja ilu
näitamas, noorem õde pidi alati kodu
olema ja pealegi wana õdelle rõis
walmis tegema, juksi ei jaanud ta min
kui tõnnida ja tõnnuta igapäew.
Pühapäewil, kui wanemat õed kirikule
läksid, wafat temale ormeid tuba
jõsi, antu nõrs rõp, need sealt wäsi
noppida ja leust kosta. Nõnda istus
ta waimene ikel pühapäewal muhes
lee ääre peal ja noppis erinid, pal
tuli ürs wana kail mehinke wõff
jõsi, teatas lahkuse ja hõnkas wäsi
lappusepõga justta wistama. Wane
laps justlastos ka oma õnnelumas
lugu wana mehinkele. Wanaime
kui full himu on täna kiriku
nime, siis wõid küll minna ma

ma tahen jinu eest kogu jada.
Tähtlaps wastas ~~ma~~ küll ma
lähen jiu heameeliga aga minul on
wäga waeke püda. Nana mui
andis talle kuld wiffaxe ja kõi-
sis jelle õue kolm korda lüis, jui
jada te uuis tawis on. Täht-
laps läis nenda kui näitus et õue
ja loi wiffaxe kolm korda tuule pole
waeke talle uhne nukkatus talle kuu-
kõhkele ei, tema juure, uis läis i-
eneff lahti ja kenda ilufas püda
taliid nihtawalle, tema wana
nais püda langefid ijemoff maha
ja juiapilgul oli kumini mull
kui mõi kumingo tähtlaps ehitud,
kuta ringas jalus ja kuta linnu-
kumbagil pool öla puul. Ta
astus tõda ja jõitis minema, kiri-
ku uufe uis pidas talle kinni ja

tähtlaps astus kirkusse ja istus otse
oma kaire öe ette pingi peale, need panis
tema ilufas uhnead rööd imens ja
tähtlaps heameeliga ka tema nägu
näha ago nii pea kui nenda öle
öla tähtlaps wadada noma püda kuta
linnuid nile wastu jelmis. Oli
kirkus teenistus lõppemas, läis te
naimast wälja, istus tõda ja jõitis
kogu. Koda pani te omad wanaad nide
jälle imba ja kuta talle jõitis
minema. Ta astus loppa ja
leidis et wana muihine oli kume
walmis keetnud, jui talle kuld
wiffaxe jättem ma jelle, kuis jeda
kooliga ja äis jelt oma öödele
iial jōnaxest laup. Kui ja
jälle pühapäeval tahad kirkus
minna jui wotta kuld wiffaxe
minne öue, lōo kolm kord talle

juul 174.

jõ jõuolus rüüed ja tald on kaks
jälle plaati, oma kodu. Tõõ pääl
ole mureta, jelle eest kannavad nina
mured. Selle peale läks wana mees
oma teed. Kui wanedad ääd olid
koju talnuid jühkustajad nemed nooruse
äle kui ilus preilna Tans oleidus
nainus ja mispugusid rüüed jellel veel
olnud mis farand ja hülgand, pealegi
olnud tal veel kuld linnud äädde
peat, nooruse äde wasta, on ka naha
st teie jülu näga ka oma joga linnud
terawad nokkasi on murekita jäänud.

Teisel pühapäeval läksid wanedad
ööd jälle kirikus ja nooruse äde pidi
nopsi jätta, pealegi pidi jälle naagu
ennegi, erand tahast wälja noppima
ja nendest lüent reetuna aga Tans
jõlnud tal jellepääl. Enam mured
ühtegi, ta ootas aga kunni ääd

juul 175. 74.

olid kottu ära läinud ja arwata wõis
et nemed juba kirikus olid jõudnud,
wõttis ta oma kuli wõitfari ja läks öue
ja tegi nõnda kui teda õppitud. Silma
peale oli kuld tald ja kabusid pal, tumal
müel kenad rüüed ümber ja ta jõitis
niriku. Seksoral oli aga ka kuningas
pöög nirkus ja fu pani jeda ilufas
naitfinust tähele ja ta oli tema müel
wäga armast, jellepääl ta püüdi
tõttu aga ka konna jaada.
Ihga mi jeda kui jultu lõppu,
läks tüdruk nirkust wälja, istus tald
ja jõitis kinnema, enne kui kinni
ga pöög temo ligidalle jõudis.

Nõnda näis nüüd Tuhkapuuso
iga pühapäew kirikus ja kuningas
pöög nõnda sammuti püüdi teda
kätte jaada. Ühel pühapäeval
oli kuningas pöög wäse taha wälwama
jäänud, kui nüüd tüdruk jälle nirkust

isaltä tati, oli kuni noga poeg timal
 pal es aga, wile luttas lüps leppas
 timalt karmest mädä, kello juure
 ja joidis minema. Suure rühtluga
 oli ta aga oma kuta kinga jalast maha
 pillanud ja se jäi kuni noga poja nähte.
 Kuninga poeg wõttis nänuko jeda
 taltas lest ulast offisa, maksas mis
 maksas. Ja laskis jätas pärawal
 naisterakwad koreu kuffusa ja
 laskis ija wile fida kinga jalga kuffusa,
 aga ei to pöördus nelligile, ühele d.
 ta liiga juur, teisele jälle liiga weide
 ja nõnda fai mi tto pöördus offitua.
 Nümaxs anti kord weel kindel
 näps et kiris naisterakwad olgu
 mis tahu, olgu noor ehk wana, peawad
 talama, tahno püssid nähti ka
 tulla, aga wanemas öed ei bprand
 tida minema, ütlefid, mis ja
 juure talins ilma aega lähes,

ta ütles ei ma lähe ühtegi, ma jäin
 koju, tenns öed kuffusid kula
 kinga jalga, aga ei liiga lähine
 nendile, wananus öed oli kula oma
 warwas maha raiinud aga ei aidanud
 ühtegi, tenns jäly oli pööri kula weel
 pitka. Seal tati aga nende ohu-
 tatus nende noorem öed
 tahno püssi ka janna ja kui
 tenns kinga jalga kuffus, oli
 ja timali offi parast. Kuninga
 poeg wõttis tida omale prauwas
 aga wanemas öed ei jäidki prauwas
 tüdrukus. Noorem öed elas
 oma abikaasaga ünneliaks d.
 Selli juttu kuuldes ma
 lapp põlwas oma wana
 tidi Leena Uueli
 juust, mis Tuhalest
 parit.

4. Kundi loomine.

Kurat tahd omale ka noera
taha. Ta võtnud naise ongi pannud
alla, noena põigiti peale siis jälle
nord naise ongi ja olusidki noer
walnis; aga kuulas hinge fiske
jaada. Kurest läinud Sumala
näht oinu riisima, Sumal kēs-
nuid teda ütlelda: kurest tõuse üles
ja fii kurest ära. Kurest pole
aga sedawisi tahtnud ütlelda, mid
ütelnud: kurest tõuse üles ja
fii Sumal ära, aga kurest pole
lõigutanudki. Kurat roninud pui-
moks puu otse ja kiirtnud pealt,
kurest tõuse üles ja fii kurest ära;
kurest karanud krapoti maaft üles
ja joonunud nuradi kallale, et fii
aga puu otse olud, pole ta teda
pealt näht fannud. —

5. Tunnine ajalugu

Liitkubala walla Metfari
peremu, kes hiljuti peale 30 aastat
wano, ära furi, juttu too mulla
järgnise lou wannast rootsi ajast,
mis ta ruda ifa näht oli kuul-
nud. Metfari pere on inimesed
fuure metfo fies, fode ja rabada
wahel. Selleperemise ifa ifa
ajal olud fuure fuda (wiist wiim,
se fode wime ja rootsi wahel 1716)
Seda wägi olud Lõnnite wägal
Kandale manute ääres laagris
ja feliwad näinud ümberkaudu
müüda külasti rööwimas. Olud
figiife ahtase aeg, kui ühel päeval
nakte ratfannust ka Metfari pere
ligidal nähtud, majaratuses
joonunud kiret pooku. Chajo
peremu pugud parile ahtajit

Katlametad jacturid ka mof.
pore öue, paarmid hobufid ajo
Kälge kinni ja tulnud ipe tapp a,
kui naad kõik nungad olidud läb
naufinud ja kädagi imimist pole
leidnud, paarmid naad joca
ei ota ümbert ära võtnud rüüft
lasti ja läinud ahju peale ondid
hoidma. Peremees olund parfi
üna wanka ja pidand näen, see
süüd teha! - Katlaga faanud ta ka nede
juttust aue et mit nööm olund teha
põlma pauma. Ja kiipaid järele
paarist alla, rahanud lasti pum kätt
ja mõlitud mõluma jolbati maha
jst neid pole nii ault faanud wale
hakarata, mõlitud jolbati pumde.
rüüd ja rüüd, wälmis ta ka jähke
maha, hobufid kihutamis ta pumde.
ara, neid jocaanid laagriste laagri.
kinnud olund pärsap kiidus jst, kät
tullane maha taja sõjuma, aga
pole keegi tulnud. Rahanud aga
teab näinud, et keltari peremees
olla nende jolbati jumeft raka kiidum.

Jst kinnutopäde.

Esopool juttukultu lifani wöin aue
juttustada mis oma oma ipe oma
juttust kumjre kes paari kinnuse
aasta eest. Maasta wanedufes ära
furi. Tema teadis Rööfti joca
jelle juttukultu juttustada mis tomo
oma oma juttust kinnuse ja pe
olla juttustanud et tomo oma on
teidus olund rüüft joca aeg olund,
se olund mefhe maajul ja pidand
kodu pole minema rüüft joca
mehe muga taana katlametad
punasos rüüd wäls tulnud, koma
pugond tee ääre sadana pärsap, se
liku faja jannud te ääre peale wäls.
Katlametad läinud ilma teida mägo.
matto fallet mõõda, tomo felineu
faja olund aga hobufid ranahaakidest
aunufi täis tallatud. Te ajal ja
mõned aastad pärsap joca kinnuse

soennamaalt sõlmatid sin maal
 võõrriimas ja riisumast. Ko nois-
 rakwad meistraknast riides olud
 nõiade jast. Kuukil peres tulnud
 perenaine wõnnatiga keinamast
 kaja, kui jassu rafternue õie rika
 tanus, naone pugunud aja äie nõiaga
 pööras ja ratfaline pannud onis
 kaja keine aja kinni ja laisud
 aja tuuppa. Hobune olud aja
 ümberingi võõritud kraamiga
 kaetud jaal olud ipäramis kobe
 rultu tükka kobe kudoga ja mui
 meistraknast kaula ehteliga rippu-
 mas, naine olla läbi aja oma wõnna-
 tige neid maha kooqutanud ja pääl
 kui ratfaline ää laisud, neid feali
 üles wõppinud. - See ajal olud
 meistraknast wõõritud kōbedega endis
 ehtado, naga wõnnamad inimise
 kōgitud, olud mõnel rinnas ajne

nōnda kōbedega kaetud, kas wai
 nōõgaga. Ma olen neid off ipäri
 mõned näinud, nimelt ühel minu
 ema poolt fugalast, kes kōmājo
 waltast kaja kihelkonnast päält,
 oli üne wõõrjune kaula ehe,
 fe ol ehtes üne kōbe ke mis
 nelpale wai wõile kōralt wõlde
 kaula kōis, jelle kōlles rippusid
 7-8 kannaga kōderubla tükki.
 kule wõide wul kōbedafid poatid
 jōlō ja kōda neid kōõni kōõfuti.

Kōõgitarja ka et neid
 riisujad olla üne kōõd kahte
 naast taga ajanud, kes meits
 panna pugunud. Taga ajanud
 jannud tarja kōtte ja kannand
 jōõ ärawisima, fe olla kōõnud
 minud walt wiaare jōit ära, jōit
 kōl jōit aja pōõfufe.

Paesje olja pole aga Joda ka
kannetamud nad jooksmud
jooft waga ja näidand waat
jad maal on nii pitsa keel,
jakaarip jaans mölumaad kinn
mötetud. — Nene riisujate jess
olnud nagu enne joi nimetud
ka naisterahwad meeste riides.

Kiis lüfjened mõnda aastat
järelst Joda mõda maad ümber
ja hiidnud, kui pererahwast pole
kodu leidnud: Malle, Ahne
tule metjast waga juba perge
wee weetas. —

Olnud ka kodu kaks nais terahwast
meeste riides ikka talusepidanud, kus
pererahwas saikelmud, nippjaid wähes
aga pandu pööratud. Et nenda jia
kand too eest läinud, kokkand nahaad
entse ka wihitama, juraakwa aga nain
joda, et nenda kaeft rahwad ühne,
nollind nade kied mabax

Alend juppooll keele murde.

Kabala walla wanema rahwa
juust wõib praegugi weel kuulda,
et mitmed ^{hoo}ie. take ajemel k. lakt
jaab praugitaw ehk wälja räägitaw.

Käitujens:

Siia kawal ajemel öölaup kabal,

kõwa — — — — — kõba,

kõwer — — — — — kõber,

kõwafi — — — — — kõbafi,

küwi — — — — — nibi.

Ja on iins kabal inimmene, —
kõba kibi ei tee kõed jahu, —
jelle kõbafiga ei kõlba winatid
luifata. — Tiirifid, Marifid,

kujund mõeri ja nõberaid puid olla
kõige rohkem. Nõndasamuti
räägitakse siin kui siin umber-
kaltu rahwa jess igal pool: weel
kõa, moa, woatama, reatima,

jalat, teat, paat, pual,
noat, noatid, poat (paat)
poatid, pratis, roat, roatid,
ehk rigum: noadid, poadid,
roadid, roat, roadid.
Käiner = kenner. pümpitaja -
hüüdjä talite. - ühetoja afimel
ühetoja kopinat (kopinat) rüpla
(rüpla) widadama (widadama).
ohrad (ohrad) näitmit (näitmit),
reial reialune (reialune) kannur
(kannur) rõhuras rõõruras (rõõruras)
mademid (aida mademid = aidatrup)
eetama (hulnema) luefima,
nuufima wamfima (käima,
ka kimpima, fangima. -
wedeluma, logeluma, logetuma
menima (laiguma). On keeg
pinnaltõnu ehk rokoneta - siis
daptõ on wäga illune ehk hüüme.

kehrama (kehrama) kehwar
(kehwar) põlwenekor (p - kekor)
norima, tomo on üks norija
imime (kõrma kaapiga) nofima
tombama, wõfija, tõmbaja, wõrja.
näppu ammutid pünnima, tomat
on pikkad näppud, pigifid näppi
tahenawoid ka warguf. -

Suflidama, uflidama (kannu-
ma ka pexuma) kanneldama,
wenneldama, kanneldama,
wõnnima wõnnima,
kaigast auduma, rooruma,
fahwima, wõtfutama, jmo.
raid jagama, pümpimäete wõma,
toataguf tuustima, kafi urwi
wõtfutama, urwa plaaster,
lulitama j.n.e. on koin wäga
pungitawad fänad, nielija
ikunahklast (ikunahklast) tahenduse.

per 188

Hiiman amman veel niin
wanad kottade niin j. m.

Abro pere, Suatre pere
Troofa pere, Kerde (Kärde) pere
Eoma pere, Ooma pere, Kõiba
pere, Kõllis ki pere, Lõblins
pere, Lõba pere, Jõdina loin,
amariis mägi, Abro pealne wäl
silu katu, mõnekatnu wäli,
jõgula wäli wõi jõgula wäli,
linamägi (wiist andine linna
mägi jõe fees) iie alune mets,
leekatnu mets. praegu allinad.

Kõinapi veel mõnda taha
dada, ago kas teab kas fyt lulu o
palun wabandada kui olen mõnda
tähtsust aija riles kirjutanud,
annu arkimult
Kõinapi

Nabala 28nd Webr 1884.

per 189

Nabala 4nd Aprilis 1884.

(38)

Juri kätala

Saadud 18²/_R 89.

Ammutatud herri!

See juures tänan Teie jälle
kõlm wana juttu eest, mis ma saawa
juttu kuulnud. Kas aga mis juures kraan
ka wana wana fessa kõlab ja kaste
ülepa kapi on, selle üle olen ma
kahe wahel. Mull on veel ponnitfid
juttu, mis saawas enne minni jõe
juttu ees nimetab. Nagu on kumma
tähtsust, oke pappi eest, kumma eest,
kõtrid eest, wahetus lastet, kogu kõi
jätt kumma waimu eest ja terna
tegu eest j. n. e. ago ma kardan, kas
je ehk on ilusa aegu tül ja wae
neis ühe kirjutada, selle pärast
palun Teie poolt offust, kas on mis.
juures kraan ülepa kapi on, nagu

need raskemad juttu mis siis jumes oleu
päätmis. Arvati nuppupeid wana
wana hulka kälbaras, siis wõim oleu
mull mõndagi üles kirjutada.

Wanaid fonas ja mäis tatupis, mis
rahwa juus pruukis, on wiist ju
enamiste rõim üles kirjutatud ja ka
tükkisid saamustawaks leida, jelle
pärast pole ma neid juuremas tähele
pannud. Wõim aga mõned paar
raikas ka prooviks nimetada:

- 1 Hall härg, kangus jameis, wõttab
jameis jameile, kihelnuurra kummitale.
- 2 Hall härg, aur felgas. — (mull kum)
- 3 Kaht wananu mis mureas riipis mure
täis. — (ahi)
- 4 Wananu mis mureas tilla tilli otas.
(mulla aet)
- 5 Eist kui ora, raskelt kui koca, tarka
lei kui ladides. (kano)
- 6 Kaeletu, meeletu efs maailma
oakandaja. —

- 7 Põrrema kui mureid puid, mada-
lam kui mas rohi. — (ter)
- 8 Igall poolt lannab, igall poolt lõppub.
(ter)
9. Kees läheb metsa waine napa pidi jõe.
(käär)
- 10 Kees läheb laudile, leha waagen
pea peal. (kum)
- 11 Keerleb, wõdänleb, peal latas ju.
mureb. (kum)
12. Pääwal tükkis tuntu täis ööfot
toorest leha teis. — (jäng ehk kum)

Wanaid fonas ja mõne kaõnne

- 1) Tarka juu fonois järele. 2) Kõl
ilem õppub. — 3) Kõl wafika maha noo-
mit, — (õõl wafika fonois kumile) 4) Chini
pawu pagari poistele fonois. — 5) Tana
atki aida, hommu ohara jada tana hommu
leiga lõppub, õõl wafika kui keegi ütles
eks ole aiga küll ja oma tööpis muretis.
- 6) Wares wafika wafikate wafikates.
- 7) Logafes wafika on hea raku piirida.
- 8) Põk näty olla parom kui lühine näty

juul 192.

2. Puhus figo, palju wigo, näts on
näenud maa on kälmetanud, ööds
inimele kes iga asja juures jirise
ja nixiseb. —
11. Wanker nutab raswa järele, ööds
kui wanker wõidmatte ja xarjab.
11. Oms ems wõib olla magajam, kui
sööra ems wõib liib. j. n. e.
12. Ehm: Lapp ahwaridase, kui püha
päwal neuga woolistawad, et need
laastus, mis pühapäwal woolistus
(keigatus) peada minnel päwal
nunde peade peat ära põletus, kes need
woolinud. j. n. e.

Palju teurid ja jõuudu ifamaa töö
ja wana wana konna panid joorid
aunparlennalt
H. Reutopält.
Nabala koolm.

Nabala 3me Aprilil 1889. juul 193

1. Penka nina jut.

Elas keri nina ifa oma airisa pojaga
omas faunas rahalist ja õnnelikkolu,
naas tegid mõlemad tööd ja ajasid nii
waisel wiisil oma päewi edasi, raha
koppinast ja mingi asjast põlnud neil
ilalgi puustust. Wümanus ikkel hommi
kul leidis poeg oma ifa juurelt jängis,
poja kurwastus oli suur. — Kui ifemõn
kurwastuse tuken orioodas, kannas ta
aru pidama, kuidas niis edasi faada
ja kuidas ifa maha mahlta. Ta hakkas
na majas järle wõantama, kes ja
kui puur ifa raha warandus na pidi
aluma, sest sellest põlnud ifa tennale
ilal mitagi rüüxinud, aga ta ei leidnud
kopikadni nappi poest; — wümanus
tõmbas ta laua fahiti wõi fahilooni
lahki, sealt leidis ta kolm wana tükki
raha kotti ja ikke wile ago mitte onka

juul 196

peetunud, aga, lüües rõõmuse peis ja panna
põlv edasi. Edumastigi tühimaks oli noor
mees viimaseks ka oma jaladepid prundile
jättnud ja see teatavasti see ta teate
on. Punt oli aga jalgad jättnud teie meele ja
teie mõttes jäänud aga ta ei arvestanud
jeda veel noore mehele milgi korrald vaeid
võitlus teie veel enam armastavad, - ja
ta meelditas ka noortestest ei jee vaid lüües saia
temale ka kord väärtuse, noormees teie mis jee
te ja teie need asjad prundile näha. Oli jee
vaid näinud, harkas ta noortestest väge jalgum
et teie need asjad tema hea alla arvates, et
mees peab teie ja andis need asjad kinnispa-
tallu nähte. Oli jee näinud need asjad kord oma
nähte jäänud, harkas ta ennast noortestest
vare enam ja enam temale hoivima, aga
annus ennast viimase vana noormeele
hijgi. Kõik märas nähte noormees et
teie oli peetlus jäänud, küll peetlus teie need
asja mis teie hästi teinud harkas kinnispa

juul 197

tallu nähte küll jala, aga ei jäänud.
Peetlus jee viimase mehele nähte ja küll
harkas kinnispa kinnis. Ei arvestanud küllgi teie jee
oma elu korda muutuna ja oma jalgadest
da maha jättnud, vaha oli otse nähte enam
elada. Ta lüües ennast ära omale meele
peatudast otse. Kinnispa kinnispa jättnud
teie viimase küll nähte, jätt küll teie küll
määrja jee jätt küll teie ei teinud, peetlus
oli ilusad punnast määrja teie. Noormees
harkas need jätt ja ei need küll nähte, jee
jätt teie küll teie. Elgi ei hästi! - Tema
nime harkas kinnispa jättnud kinnispa
ja elatas viimase nähte jätt. Raku
jätt teie need enam oma kinnispa pikke
määrja viimase, - meele kinnispa
vare teie küll otse jee jätt jätt ennast
alla kinnispa et jätt jätt jätt jätt.
Ta kinnispa ennast alla aga ei kinnispa
mittel jätt vaeid peetlus aga ilma jätt
jätt teie määrja vaeid alla, - meele all

oli haccinas ja noormees oruers peapidi
 jenna poisi. Et to ommaft jalele ajavä
 märas ta et tema vira kakaneura hak
 kas, to fai an et hallina vesi tema püda
 vira kaotanofors abi andi, jelpäraff
 kaxas ta keeleks oma pitas vira hallina
 megi kaftuna ja pafuna, kummi ta vira
 ta endi ja poisi poisi tagasi fai. Noormes
 vötkö müid pööras kuminga tultulle ta
 peltat kätte tapua, ta löks müid vöndi
 marga pörfati juure tagasi, noppia vöid
 enffeli kaumarep korvi täie, löks vöndega
 liina, off vöki kuminga lofi juure ja
 pööras oma marga peal müia. To oli
 oma väga kopsi tapua vönduna, mi et teta
 enam ei vötidud vönduna. Kuminga
 praua pötkö teta marga taga peal mäguna
 ja et need marga mi väga il-fad vägi
 mägi, teta ta need ära ja vöis vöidoma
 tultulle, kus maad jeltas vöid marga
 föid. Ago vöile kögile kaxarafi vira

nahtaf jaadä mi pitas. Käl kütöle kätt
 kargel tohtori ja vötkö ligi ago vägi vönd ei
 aktua. Nöid vötkö noormes kätte, löks
 oma katera hallina juure, teta pealt pötkö
 täie vötkö, teip pötkö poisi pami ta juure, to
 löks müid kumma ja löks kuminga teta
 vötkö, et lemmat vötkö pötkö olla vöis
 pitas vira de vötkö ali andi. Kuminga
 löks teta vötkö lofi peal kütöle ja vötkö
 kela et to vöis kuminga praua ja tultulle
 pitas vira de juure oma vönd kütöle.

Kuminga praua ja kake noormes tultö
 vira de poisi ja kätt to hallina megi ago
 vönduna tultö vira de juure. Kuminga
 praua ja kake noormes tultö vira de kax.
 kaxi ka vötkö kumma vönduna ja kake.
 vötkö jilma vötkö vötkö, kummi
 naad oma vötkö poisi kätte fai, vönduna
 tultö vira de ago ei tohtua vötkö kummi
 kumma. Noormes, kake kuminga tultö
 vötkö enam ei tuma, kaxas teta vönd

uplams, kas lat ehv midagid jala aegi
 jõe ääres seal alla, ehk olla ta enne külge
 äärelõhki tõlmut, jst äks seal võtta vahel alla,
 misse misse ei tahand võhutada. Kuninga
 talle ei tahand kausa aega midagid tunnu
 ta, aga kui ta viimase kugi, et mui pönn
 ei astund, tunnistas ta ilu, et ta mine aje eist
 taga äht nootnuist alla potund ja jelle käsi
 mõnes tüdja ajeid oma käte jätund. Nooruses
 kaegu need ajeid tavalis naha tuua ja oma
 käsi ära anda, muide ei olla paranemist
 lootud. Kuninga talle kugi viimane mi
 foorite ja tõi need ajeid nooruse käte.

Ma nooruses oma ajeid käte jannud, and
 ta omale kuninga tallele tunda, et tema
 jussamine nooruses alla, keda ta potund,
 lõks nänd oma teid ja alles seal minna
 pitea nina võid minna määlel talle
 shi offani kanta ja nänd ja ka jäi. -

Seda juttu kunigi oma lapp jähme om
 ija jures ühe vana mehe juur, kes japsaate
 seal käis ja mõndagi vana sejatada.

2 Luupainaja, Luupainas või tallaja.

Käsi nimetus elinategi ehk unesku
 rinajategi või inimeste ja loomade vaeva
 jategi teab rahvas palja rõõmida. Olla
 puhast jalle käsi kogu inimse tõi ehk füsi
 ooidus, - kargas inimese võida ooidumise
 teel inimestele ja ka loomadelle talle.
 jõe või luupainas oõfel magasid peale
 näima panna. Nõia võda rõiv fugu
 hingelepi elajad ja ka inimesi. Tallajaks
 või luupainajaks panna. Rahva seas
 on praegu veel juttude luuvas, mis
 mõnda käib. Ühel noorel mehel näind
 ka kord tallaja peal. Ta karbannid
 oma häda tagale, jee õpputanud teda
 vana tallija kinni püüda. Tame näms.
 mis rõiv unne ja augud nämsi toppida,
 unne füsi aga ühe ühendi augu laska
 mis rattu ja hõlpsasti võib kinni panna,

ja siis õigel ajal kuni talloja hõlpsalt
inimese tulnud, wase lähedal wõhata, tule
nõimal wõhata all, et wõhata wõhata jaks.

Kes teinud mõnda kuni teie õppelud ja
jäenud walirama, ta wõlnud pimekas,
Kudas keegi wõhata aegust joga pugenud ja
fängi joga lüüdnud. Kes jättunud pulte
pulgast aegust ette ja wõtnud tule wõhata
alt wõhata, jeda näinud ta siin wõhata.
Tädruse oma fängi juures jettawat, ka
aga omast elukohast kuni kuni ta jettawat
on, midagi pole teinud näinud da.

Kaisterakas olnud mehele meele jättat,
ta hõnand teie armastama ja wõhata
teie pimekas omale naistele. Kudas
elanud mõnd aastad õnnelikult da
ja olnud nendel ka juba mitu last,
aga inat pole mees naistele jeda wõhata
nud, mitu kuni ta teie on jettawat.
Ühel pühapäewal olnud nendel mitu
maad näinud ja mees olla tahetud janna

Kudas naine jettawat ajal olla näinud. Kudas
pimekas mees naistele kuni jeda mees jettawat
ta näinud näinud. Naine ütles jettawat kuni
aga lusa wõhata jettawat kuni da ja mees
ole jettawat. Mees lusanud jettawat tähta ja naine
olla jettawat ta näinud, mees jettawat ta näinud
olla näinud. Kudas olla näinud näinud kuni
nimed ära kirjutanud, kes jettawat ajal teinud,
wõhata jettawat kuni naine, kuni jettawat ta
nied õhust kirjutanud, mees jettawat, et jettawat
sunnid olnud näinud ära kirjutanud, ta jettawat
jettawat naine olnud jettawat alla ja jettawat olnud
hõnand teie jettawat ja hõnand jettawat
naine pimekas naine jettawat ja jettawat
jettawat teie juures ime wõhata naine, mees jettawat
wõhata naine ajannud. Mees olla jettawat
na naistele aaga luga näinud tähta jettawat
näinud kudas ja mees naine ta teie
jettawat. Taal juures näinud da ka
too wõhata jettawat aaga ja jettawat
jettawat, mees jettawat jettawat kirjutanud

aigua kui paigal feionud, wälja; - aga
 mi pida, kui pida aegust wälja, oli
 ka naine filmapila kui tuul kadunud
 iga pole enam tagasi tuleb. - Üks
 teine inimene rääkis jeda juttu naltua
 tuft moodi et naine olla iga kaupia
 ohtul jalaja oma lapp näinud, wõtanu
 ja olla neile walged puhted fargid
 iganori falg a pannud aga teda
 ennast pole keegi näinud talwori
 iga araminuwa.

Tammastu leupainu wõi Tallaja
 juttu on palgi rahwa keskel
 liireumas ja ustarfi wäl tana
 päewal et tallaja wõi leupainaja
 pale näia, õõsti inimeti wõrwa
 mas, ja olla kõiin tuuli kurgja
 inimeste too. -

Nalalas 30nd märtsil 1889.

3. Kodunäijad.

Rahwa peas on kodunäijadest
 mõne juttu liireumas ja pida arwu et mi-
 fuguks inimeti, kes elus jorfi, ehk nõdaga
 püüwinu, pärast juma kodu näia,
 oma maja rahwast hirmutamaks ja pels-
 tamas ja ka wahest juma muud kurgja
 tegemas. Rahwas ufus et jurnud ini-
 mil isj ei tule waid kui waim näia
 juma naha fesi neid tempusi tegema,
 mõned jälle ufurad et kui waim aga
 palgat juma lina feli tawisi püüwinu.
 Olla kõiin kufagil pool üks kõiinõd
 ära jurnud ja püüfardi panded, kurg-
 jäänud õõfere palaja walwama ja
 näinud kudas õõfel kolm ifanda
 moodi meest fefi tulnud (rahwa
 juttu järele näia kurgja waimud
 enna ifanda moodi, riides, arwamisi
 on muudagi oma pötkis) ja jurnu

puufärgist wälja wõtnud, purnu naha
 selgast maha tõmbanud, ühes tõmba-
 naha oma ümber ja keitnud puufärgi,
 tupsid pannud kaasa peale ja laimad
 purnu nekaga oma teed. Walwaja
 näekind tujil kammimal asja teistele
 ja puetud sõnu, mis näid teha, wimmas
 omindud targa jumeft sõnu käpma. See
 õppetund ja näekind paja teie omad
 jahu kotti kasta ja purnu puufärgi
 wäljada. Saanud siis nõndawisi teha
 ja kuu wõit puufärgi wäljatud aga
 nii pea kui pe tehtud, tuleb purnu
 puufärgist wälja ja pannud papama
 mis kannos wälkumad aga pole teie
 keegi enam näinud. Puufärgi aga
 pandud Tamme paki ja saanud nõnd
 purnu asemel maha wäljast. —
 Arwatakse ja ustatse siis, et kui
 waim purnud inimene naha ühe koi
 käia aga to pidada inna jeda teed
 näinud, kuft purnu läbi wõidud

jeda pärast alla rahwal pruut nühkapi
 purnud, kellest jeda kasta et kodu teie
 moodsa wälja enne ringi joita, et jätke
 ära fegada ja teistele kuni kodu käia
 aramuraks. Kodu käia tulla inna
 õhtul peale päewa loodi aga ei sõda
 kuumen aks wõibid, kui kuumen lauluni;
 jio pidada to jeda kasta tagasi sõda.
 Juhatus mõni inimene kodu käia
 ühte teed joita, jio istuda to wälja
 waneri chm kee astu peale jalga puhutama,
 olla aga kinni, saaki kasta. Kodu käia
 jil olla naha purnu lina ümber. Otsust
 olla aga kodu käia kõige kurgema waim.
 lapi, nee munda teie koi ära, kui
 aga kotti pida. — Kui inimene kee
 kodu käia juhtul nägema, mairat
 hinda: kunda, kunda, — jio olla
 ka kunda koi to kannul ja munda
 teie ära. Juhatus kott keegi in-
 mene õhta hilja pole, keino sõi õle
 koomaga moodsa teie kila jeda tulewad

ärkistelt kullunud ta juurt müra ja ähvi
misst ühes tege, tagasi waadates näinud
Ta kuulas kuulnud üht kodumehes tege riku-
tanud. Kodumehes aga hüppanud kehe
koorma alla peale ja haakanud peal jalga
rippu teki kumliki narmima: Kehtis jäh see
jalg, kehtis jäh teine jalg, ja mu omo jalg.

Koormamees sfanud ka vigurid ja
kalland järsku te pealt koorma nimemise

Kodumehes jädmärrakade hüppand
koorma alla maha ja pannud putnam
aga hundid jaanud kida kätte ja müüda
ära. - Rahwal olla ka omu pruugis
olnud niisugustele pumustele jatkid
keemi juuda, kellest jda arwata oke karta
olnud, et ta keda tuleb - aga jidemere
pole muud kälwanud, kui jidi rätlin eh
ahja luo paelad. - Hõlgu jistustas an-
ies mees, et tamo hauda kaewates niisug
jda järele laud on leidnud omu jidi rätli.
Kui üht olud jeta, jidi ei pidada
olud hõlpsate mädanema. -

Ka pandud niisuguse puufärge peal
kalmi keiri hauda, et wälj ei faaks.

Kahalas 4^{mal} Aprillis 1889.

Endiste foadetustele kirjandusl. (pag 1)
Santand J. A. Kuntapilt 18⁸⁹ 90.
Kire kile. [Kraat ehk warakandjaga. (6.)

Kagu tuttaw oli enne ja ofalt
praeguigi wäl eestoratuwa fens
see üpe kiinumas, - et olla inimusi
kus nurga waimu atel omale kratti
wi warakandjad wõida teha, kus
fiis oma peremehel koin fegu
warandust naja narmida.

Kraat näidata ennast
ra wahast leiste inimesele, kas
tule kuuli ehk leida wa tule
näht, rea tule keere ehk
luulispaps fad warakandjaga
arwatu. Kõigite naja, et kas
se inimene, kas tuli kända woi
kratti jatkub nagemis koduwa,
omo pahema jala ninga paela
risti kohast kanna teakra, ma-
ga karki fad leigata, fiis wifata
kratt oma koorma maha.

Teda kaitsetiisari ei tohtida
aga niisid elukoostel kangel
ollis ettevõtta, sest inimene,
kes jõe tüh, peab ruttama et
nemaste elukoostel waele al
jaab, muidu wõibata kratt omis
sööma temale selga.

Kõigistaks olla keegi inimene
kõne kratti näinud lentawat,
ta laigand ruttu pahema jal
kinga paaldas katri, koke
kratt hakkand tema poole
waotama; - mees püüand ka
punuma (joonama) koke
poole ja pidanud ka ja oma
tuppa faama, kratt olud
aga ka kannud ja wifand
mehed laua sööma selga
ja mees jäened wigasest.
Kõne kratti jukstus wägewat

ja teda nimetab: „näe kratt“
jõe koduda ta ära. Siin Nabal
waldas elab praegul üks mees, see
juttustas mulle, et tema olla o-
mas nooris põlwe näinud, kudas
üks mees kratti teinud. wägaft pol
aga midagi faanud, sest et tüüp
inimisi olla peale tulnud ja looma
äravõnnunud. Krattid olud naks
puust jalga all, wana luud akas,
jõe olud niidest õnneldend, kaks
soatgid eluist olud filenaches,
toruminte peas j. n. e. mees olle
käinud naks selja põlwe õhtul
lõtte peal kuse wainu käest
hing faamas, kolmandomal
selja põlwe õhtul pidand jõe
loomale hing fise faama,
aga tüüp inimisi tulnud peale
ja rikkunud looma ära.

Kõle pira mees omast wacwast
muus. faanud kui föimunis
„Kraat-Hans“ mis wanaaduse
päiwoil, kraatli taadises“ imusa
muutmus.

2. Kagu tuktaw on rist-tüed
ebauful wäga tähtsfad paigad,
kus nõeluse ja muus ebaufu komsu
ja tembeu ära tuktus faanud, feal
faadud ka enamist inna, ka
wana pois. enesega kokku. Ku
aga wana pois. oma teemistuf
tuktus faada, pidanud kolm ta
mis fauma näe nimetus föimuf
wana poisile panidus andma.
Mõned räägivad et wana pois
fui wäga maha tuktus kuka
kontrakti olla üles kirjutanud
ja olus inimene täiesti wana
pois. waimusfe all igaweste.

3. Awwak ka praegulgi, wäl rahmas
et tuulspapa, taule kure, mis fui
ajal faaguste mõisa heinamaid,
jõllapi j. m. mõõda mure edapi tõlme
otku kõrfa ja peugi ülesse karawad
muus ei olla kui nõipuguse wana
kantsja wõi krahhi. Ta kraatli
eha waranani ja ufa pole praegulgi
wül mitte nadund, wale on wül
inimes. nül kida, kus upuwa ja
arwawad et mõne mehel wõtt
wõi waranani ja olla.

Mõned wana mõelstuf
kohad, kellest wana rahmas mõne
teab näeni ta Siiri kihelkondas
ja siin imberkandis.

Suhala ja Pru mõisa piiredes
juures jões (Siirita jõgi) on üks
figaw kaud, mis Kaugema
kruusast nimetatuse ja üle

nelja fulla fugar peab olema
On ka tubli lai uuloin peale
jaa sammud lai. Rahwa fuus
liigub juht, et olla ennemüiste
kord nii püra põuud oleud, mis olla
kõik jõe ja uul umbanäidud ää
rünnud aga Kaugema kaudust
olla inka veel mett fardud, jala
olla veel, kui wesi palgi wähe
jänuis, kauda põhja raurud tehta
Kauwa raurud olla praegul veel
kauda põhja alles.

Nabala ja Sausti walla piiest
aaga heinamaa jões on
üks fugar kaud, mis itonni
kauda kiiitakse, ka jelle
põhjas olla kauda faliipuu
wõs rannet praegul alles,
kuft ümber kaudne rahwas
ühel fuurel põuua ajal wett

näinud toornas. Üks wana
raimis melle andes kaherünnore
aasta ept, et tema olla omas noo
res põlwe itonni kauda piigal puid
näinud (steppi oitnud) mida müüda
olla kauda põhja näidud wett toornas.

Suurema jõe eht ennem wõla
oja tuleb jõe loppa jõe wett Nabala
maas peal faat ta piput fuidonaa
joonit Sausti müüja alt läbi Kila
Kihelkonda kus ta Kilius jõe
nime all merde wõlatab. Ta tuleb
Nabala maas peal ka wõd jelle tem
äga, et ta kord maas alla põle ja
peale wõsta maas alt wõpi joonit
enne kui jelle nähtawalle tuleb.
Kusewre külas Mõlõri ja Tõnori
perede juures on mitmed kauritunnud
kuft wesi iparandis wette ajal alla
uulab. Rahwas räägib et olla

noori paarid härgi pealt alla läin-
tuine olla. Nalaka küla all jät-
välja tulnud, teine aga alla ala-
jäänud. Hapajala küla ligedal
jõe kaldal on praegul. üks kodu
mis näitab kui oleks peal enne
hooned jäänud. Rahvas räägib
siis olla eniise faani mõisa aeg.
Seal elanud enne vanaste üks
kuri werejanuline mõisnik, kes
inimesi kurgaste püüanud; viimas-
olla aga jenna mõisa nii palgi
uspi püüanud ja kippunud heera
nallale. See lapsenud omale jõetä-
postide otse maha ehitada ja
läinud jenna elama aga jenn-
nagi pole uspid termale ehitamiseks
annud, vaid üpinud jenna järel
ja tikkunud heera nallale, kus
niis oma otse on leidnud.

Clustad Mr. H. Hart!

Siie läinud kirja alla kätte saanud,
ja rõõmistan et minult saadetud
Kimbupene manawara on kätanud
Siie. Viimases saadan veel 35 rahva-
laulu, mõned mäistatuseid ja üks rahva-
mäng arjatala juriidhelkonast,
Lagedal mallaft lootusega et saate nud
kaks teravilama oma manawara aita.
Salude hulgaft leiate mõni vaevali
soolase, aga küll isä äranäide. Kus
tuleb magielamaks teha. Nii elaja
terviseft ja aeg lubab, ei saa si viimase
Kord alama fclt siispool nähaft ^{manawara}
sõna rohkesti alama isä äranis laulu
ft. et küll eided ja taandid heameeliga
neid take etteütelda siisgi ei pea

naad kaantsi minema jst too on
tähtjas ja tarvitab head materjaali
ja agaraid kaastöölisi. Teie esimese
kui suure taudnõruga, saamustaj
shkamisega, vanadeki käinudega
eideid ja kaatid neid laulavad ja
juures mõnel nii imelise hea et
värin kõigist keneft läbi käib.
Uuel paigal länfin nite perefe
seal pidi üks tüdri laulma oluma
nõnda ka oli: vanastandil oli
neid küll paljusid teada malle mõn
laul etteütelda, mudugi teada mõn
tolle padelise wähekele kasted
jain mõned laulud niles kirjatao
kärskisin wanameest meel paar
lõugu wotta, aga seda nalja
wanastandil täpsis aur pähe ei
sõa enam pikamisi etteütelda
Kipub wägise laulma wargata

isepõlles laul tikub peale mis
muid kui pidin arastama kai
leulud jst. Ellest wõib näha et
meie efiganemad on armastanud
laulda. Edaspidi tahan nende nimed
mlesanda et kõige paremad laulnud
on. Kuandes palun teadustada
kas neid laulus ja mõistatafid mis
juba trükitud on ka peab niles kirjutama?
Lõpetuseks soovin teie tähta tööle
head jõudu ja õnnistust

Laane terwituslega

Teie
Karl. Angelus
Elegiaaprost
Lagedal

Tulewasis kirjast annan ma
wanaduse jündimise koha
ja kas krooli koridust saanud
teada
Jeejama

Rakennustulud
Korjatus kirjainmuutokset.

1. Oh jeda enista elusta
Kallipl. kaja pölkästä
Tui fui fargila karata
Lina fies fui lipertada
Tämpl. fui tantpa liina
Mustal kinnel muidu joosta
Oh jeda raasta ronna pölkä
Ei fua fargila karata
Linafille lipertada
Tämpl. tantpa liina
Ostfi lisa orjatus
Kutpa lisa korjatus.

2. Teinene poiskeni
Ai loi uhi hella fülle
Ai loi uhi hella fülle
Kogul konna kolme fünde

Või si müüdist pitkune
 Olexorrest varrukene
 Oksa tema pea pihlakasid
 Olanuaid äranapufid
 Näoarrad rohterista
 Võmmel fästari lülistä
 Tema pihad peenikafid
 Olanuaid õhukefid
 Näoarrad kelmukefid
 Oh jina petis peenune
 Näovalix oli kaafune
 Tõllis äia pettis ämma
 Tõllis pori peene meia
 Mis oli pillita peetud
 Nõymeli oli kasvatud
 Lühas aga tüne tõksi mütti
 Kihlad kätte kinnitada
 Sai ühe õõ juures maganud
 Taari ääd sai puhkenud

Karsti naeris vaese lapse
 Küla külmassa toassa
 Kolidasa hõnussa
 Tõmmingas oli tõksi mütti
 Tõhlakas oli pitji mütti
 Tõjo paasa roojiline

3

Nõunene noorune
 Ala ja korda ära ja karda
 Et ja orjale ajufid
 Naap lappi roarufid
 Lullasmei pead fugefid
 Orjast faab oja jagaja
 Lulapst faab fuuri meesi
 Tõrepojast palguline
 Orjal on tõksi õme
 Lulapst on fuuri õme
 Naapst lappst vaasa õme
 Tõrepojast piitfa õme
 Õmmen mine kerjajalle

Korjajalle korjajalle
Ennen kui perepojale

4.

Nii hästi si rinas

Helmi möisja lomal siäs

Ei jaa siia ei jaa juna

Ei jaa trilli trilli liia

See jaja juba kaera

Uluu mela si anda

Kui olid mee möisjuse

Etä siid kirjad ää siid hobused

Ää siid lehmad ää siid lambad

Siapiuse siit pör fast

Lehma wafaste wafika

Salapsee on kibura mees

Helmi wakkamilla maas

Siit jaa siia siit jaa juna

Siit jaa trilli trilli liia

5.

Kõltsi kiita poisid

Ei ta ta me magan

Meie si aida peal

Suurel kätt ja uluall

Minu wina ääre all

All mul hiinad peal mul padjad

Kaht mul luas walgendamad

Meisamehed mind magatamas

Kidamehed mind armastamas

Jumrad me juures magamas

Sallipais mind taltis-soõlla

Killer Hans mind kalas jälle

Kas ei toha sallipais

Ega wõlla killer Hans

Sis läks mada ja soanamen

Sis käin möisja magamas

Meisja Hansa armastamas

Meisja Kaarli kalustamas

Meisja Meera miitustamas

Jaamiga käin jutta aemas

flous helmed ilufas
 Kuda pear Kollila minema
 Kuda pear Kolliga magamne
 All on weine waidunene
 Kijar palamunene
 Kollil Koiwao puidenwao
 Kollil Kiinan Kulle Kanta
 Kiti niixi nima pira
 Waa fibwade wachela

8. *Siina eide kiida tütar*
Ahja kiitan loo põlolan
Jaxa eide kiida tütar
Lehma lippan piima pillan
Jaxa eide kiida tütar
Lappi jäidan filma jistan
Jaxa eide kiida tütar
Lad jäidan meel furetan
Jaxa eide kiida tütar
Krenant liige larnaa

Killes noia nõidunud lehmad
 Kõiklane sammud piima
 Sõlt oli leedes kaitsemine
 Sõltas ilus hüüakene
 Sõrmus alati huige
 Olleft huige rooinaft huige
 See lehal mune mudida
 Muna kooritsa krahida
 Nõid-aga nõtta wittfinasta
 Lõha ligate laista
 Hõ alati ahjula
 Tõidid pürafala parjula
 Väene raius watta pürida
 Sõukrusand tegid regefi

9. Minn aga laulan lauda nõtkus
 Lõike julge seinanõtkus
 Katuses tantsis kaezi piddi
 Käästas üpal üles piddi
 Kõlle peal punar pörises

Väga al siin värisel
 Küla hõned hülguwad
 Küla lundat lundad wasta
 Minu aga lundat lundakuse
 Lunda laka tallakuse
 Talli noore tänuuse
 Toore toixule jadaula
 Jadalale faja poisfi
 Jafapoisfi kübara
 Kübarale kümmelinti
 Jga lindile pidaja
 Pidajale peene fargi
 Peene fargile peesja
 Peesjale nne kuu
 Uue kuuale kuduja
 Kuduja kuldameeka
 Kuldameekale kōrina
 Kōriinale kopinoida

Koer oli siinai faja oli siinai
 Opei kōlrand kellekile
 Eiga filmista rumala
 Lammast paja palgeste
 Lmonele rosa magusa
 Oa faja punane pōrfa
 Kõltes wana faja peale
 Ulles känd wōera wāja wājas
 Meis tuli tugin kōusa
 Eene mees kiwas lala
 Kõlmas tuli koer järrele
 Lā fja waine loom waduma
 Tēapinafi mees punuma
 Tēki wāja pōiki wāja
 Oas wāja aeda mōda
 Ega nullis filmad mōrjas
 Oia hake ndane
 Emisf ibn kigine
 Kuldai kuldus ja wāfifed
 Pōrfa palged ja punafed.

11.

Murat aga isitars jeda põlne
 Mis on meie mäefinosa
 Inas aga fefat teline piits
 Käästa alla randa nuuti
 Kõrja aedas kandilõne
 Aus tulel aega armetaarpe
 Aus tulel lundi lõmmetaxpe
 Antt aga kuuleb nurmelane
 Haladust alutagune
 Tiitja plaxpe Taidespa

12.

Tiitja aga Kõlga mäefinosa
 Kõlga Kõrja kolme Tiitart
 Kus oli kolme tiine Kaie
 Kolmas Mäsi maadala
 Kolme ma võtfin armfaas
 Kaie võtfin Kallias
 Liipa liiafi põinafi
 Mäsi Mäsi ähtuaks

Kõiguta mind sulda poispe
 Aituta hõbedane poispe
 Kõiguta mind kõrgeella
 Kõrgeella Kaugella
 Et mina paislan palja maad
 Taistan palja maxjan palja
 Targ muul paistis Taidespa
 Tõrjalahvõid Tarmulima
 Tiimad Kõigata nähaie
 Et folg kumas Kuuramaale
 Tiinus paistis formaste
 Tiine tiifista Käästa
 Kolmas kolda pöigelaste
 Mis tuli Tiiafi rikas meesta
 Eterbaris prisked poisjed
 Kuuramaalt Kuninga pojad
 Tulid aga meie Kõige alla
 Kõififid meie meeste Käästa
 Kõikeste paiste Käästa
 Kõige pealt meie Käästa

ja ja nida tee kiigel
 Kalle pärga paistis kändespa
 Tärjalehvaid Tõnnulonna
 Annad Kiigaja nähtuse
 Lõg kummas kumrannale
 Tõnnus pastis fõrmestagi
 Ja teine teipola käevista
 Kolmas kulda peigelaista
 Mehed aga meelta mölgutafid
 Nõuud naarfid kiige pealta
 Oh te lollid noored mehed
 Kõin op ta kiigut kiige pealta
 Laulab kiige lona pealta
 Ega se anta teie kätte
 Ega se teie poiste kätte
 Sell on koda kullakene
 Anna peres piinakene
 Iida hoiti oma külaspa
 Anna otja ja perespa
 Kõl olid kuldafid tänarad

Hõbedafid one fannhad
 Kaskafid one võravarad.
 Ogu nõnda ja jääga jälle
 Lõft meile ja rahale
 Ja parajola paaridele

14. Mis aga kiige kiigut meile
 Kiige aga kiigut kindanada
 Aluslonda andifi
 Eelispun punafid pachu
 Lõf minuvenda võta naefe
 Teine võenda teife naefe
 Kolmas tead koja mureija
 Kõl Kiige kinda aida
 Alus aga laud andifi
 Eelislond punafid pailafi
15. Kõll oli kiigel kiikujaid
 Ja lona peal oli laulijaid
 Ei olus kiige kiitajaid

Kõige ühe küsimus ja küsimus küsime
 Kõige oli teatud näista puista
 Magufaste marja puista
 Lõunapuista õigeest
 Tõmmingasta turbejasta

16. Eidekene hellanene
 Kui ja ei võta mulle naista
 siis ma hüürutan kilase
 Laulan küla laadale
 Pigiistelle piigafida
 Kapiistelle neidufida
 Kaeuan naiste tähtlaste
 Üin kül tittle tidrunuli
 Kakkil lasta karjattele
 Lappi lappi hoidijale

Oh jumal jõe tagune
 Sinu jumal jõe tagune
 Kõik jumal see tagune
 Mida sa me imagemme jätkid
 Kui neid mehi mäedeti
 Kõlmitul pooltel soaxal
 Ma jain muuta ja muuata
 Võlaskanna ja tõdise
 Alund aga harivad armuhesta
 Minu harin ^{pullinesta} ~~armuhesta~~
 Kustis feifab nurga peal
 Veehikang feina peal
 Kalgel rätik warna otjas
 Tule tuttu taaduxene
 Hake hali riidexesja
 Ometi ütlen feigi peali
 Tule tuttu taaduxene
 Hake hali roodexesja

18. Sõuke tööda tütarlapsed
 Näkka waeuwa waeu sed lapsed
 Et tõu fies kigi ihusta
 Oma piima pihitatesta
 Jja waeuwa waeuwa waeuwa
 Täaste kõigista kehasta

19. Mari oli wiins ja ei jooind wiina
 Mari oli kõra ja ei käind kõrt fies
 Lääsin läbi meeste riida
 Tõlga sin poiste hulga st
 5. Suud ei and fufaf mehele
 Näht ei and karnat fiele
 Täad ei pöörand pöörat fiele
 Jälga ei rahan d raipeele
 Minu aga mar sin wäga palja
 20. Täud mull mar fis kuurawalla
 Tärq mull mar fis Taimne walla
 Minu riited Riirawalla

20. Oks ma unesgi niinud
 Suu des mull lootud teada
 Et mind kurjale kofiti
 Tigaretale tingiti
 Kihafele wiinad jardi
 Korrile mind nalfus tehti
 Oks löünd korrak kuu hõlmad
 Kähelati waika ääred
 Täxan peened palamad
 Eide aila õre peale
 Tälja s parre ääre peale
 Enem kui kurja kulutada
 Hõlga alla hõerutada
 Kihafele meeretada
 Tigaretale teha tööd

21. Meie memmel mita mütfi
 Tõla memmel kuumme mütfi
 Esmene heina mütfi
 Teine heina niida mütfi

Kolmas lü soõtu müüji
 Neljas suure musta müüji
 Viies soõtooma müüji
 Kuues koppel käima müüji
 Seitmes ja jõdi müüji
 Kahenjas karjas käima müüji
 Ühikjas oli õõmüüji
 Kümnes külas käima müüji
 Ühis alid kooka kümme müüji

22. Kui lähed pere miniaji
 Ole hõmiku ufina
 Enne walgust soarane
 Kui läh karja ajad
 Ihi läbi sepa aja
 Kaki läbi soarja aja
 Kas liad lõmmal soafika
 Kõi liad põhust põrjakeji
 Ühis soii lupa aial näha
 Aial näha ämmal näha

Kui si ai jullestli kasta
 Ja si nada full soaste naasa
 Ühis hiline aia ämberiks
 Ja nada karva muustikuks

23. Lõmm piin karja jora
 Lähme möija teule
 Sõtked fitta tõstma
 Käma kepa kündma
 Appi, appi ainekene
 Kuure soiaie maiekene
 Karga appi kaiekene
 Tõmba se wäraw wõrusta
 Nõbe agista, amla aita.

24. Et kimp üles nooripaari
 Arake pere miniad
 Juba kura on kuusi launud
 Käma soiji soõpetanud
 Juba ai on ~~lõmmal~~ ^{soarja} jõtnud

Jaha ämm on lemmad läpanud
 Tõelitsua ahjud kütunud
 Siits on läinud juurest upest
 Kihha wing on akenast
 Kui lahtid pere miniaas
 Ore poikita paarista
 Adra poifile afuda
 Uafel pead une magama
 Takul pead pea pahema
 Kidel^{puigal} ~~puigal~~ ringutama
 Apinul aigutama
 Tsa taga tukastama.
 Oksene hellakene
 Ää mine pere pojale
 Etak palja, perjab palja
 Valetab ja soarnastab palja
 Lulab tua tohavi mütsi
 Ja pidada pitfi mütsi
 Tõmingas ja lõhvoi mütsi
 Tõhlakas ja pitfi mütsi

Isolama ja suparukene
 Taarikap ja tatrakene
 Siits soarnas palihakene
 Kasonkoon kana lihakene
 Ahjuara hanelihakene
 —————

25. Morikene äkene
- Kull findwarjult wiidenexfin
 Kooka peale kofitaxfin
 Kull saad külas ja magada
 Mõõda loiguta laaduda
 Mõõda karjamaad kiinuda
 Kõus ja nutab nurgad märjad
 Kõus ja seifad seinad märjad
 Koop full soetla tooli alla
 Ja soaks full soetla alla
 Kõrfin ja aseme alla
 —————

26. Värvaine põrguline
 Ütleb kuul kantsitama
 Kammelid aga mängitama
 Tõlil rehi peapitama
 Tõrpsul pannaft tallatama
 Laulul lüüakse ladedmid
 Klüiab pilli laskub piitja
 Karjus kasvane fugar
 Nüü naorta nahka mööda
 Prukseda ölada mööda
 Preenikesta pitta mööda
 Kalgid käävarefa mööda
 Nüü kunles murmelinna
 Tõlplaksa Taidelinna
 Haledust alutoka
 Tüas fijas taline piits
 Raavi alla rauda roosta
 Karjalaaates Kandeliline
 Kõgis Kolme Keeruline
 " "

27. Ka viidi marimeene
 Ara mari kirstokene
 Sida jäi tarjaks luterista
 Ahi jäi kadetsimail
 Ohuark jäi amumail
 Lõnõugas noxfimail
 Tunnurgad nutemail
 Tunnurpid hulgemail
 Käravand jäid viingumail
 Kalloukook jäi karjumail
 Nüüd viidi raitistipilli
 Ja kohinaku kopiti
 Ja fala filla faadeti
 Nüü astus kavis järle
 Ja roenis suirvilane löng

28. Tõsa tafa, targa targa
 Madalaste, marga marga
 Tõsa neidu kantsitaga

Madalaste mängitage
 Kis võib teada mis võib olla
 Eha on tulle tiirva all
 Kärvidjad võo vabale
 Kapsulapfed kaundelase

29. Uhte ööd ei olund rixfi
 Kahte ööd jäi kaupmata
 Nädalad jäid näpimata
 Toolla kuud jäi puustamata
 Siingi õige kui se äuna
 Siingi jorge kui si bulas
 Tuhas kui puuri linnuacore
 Ma olen puhas poisistest
 Kui kara kara nedadest
 Hobu ohra aundadest
 Lige runi napsidest

30 Millal maajan eide wauwa
 Eide wauwa hella piima

Ja eide imetfe wauwa
 Sisu juures siirfutes
 Kaa peal kandees
 Mida ööd oli uneta
 Mitta päawa lounesta
 Mitta siirfe puruafeta
 Suhar päawa lounesta
 Lada ööd ilma uneta
 Kümme homiaud afeta
 Ei lõpund tuli loasta
 Ei siide fangi fambasta
 Loxxi lee tõuka alta
 Hobu halli roovesta
 Naene noor ei riidesta
 Othiis lappel laupajaid
 Kõpa kinni wõttijaid
 Lubes lamba laupajalle
 Tuhara ruuna tumpijalle
 Kõtk Kuele perijalle
 Ja wafina watajalle

248

Kuue kaja soatijalle
 Mina kiuste kiigatafin
 Ja soota fundu maigutafin
 Kui maistfin suul tinnida
 Ja kulel alluima anda
 Kule palula paluda
 Eide kappis ma kofusfin
 Eide maxjas ma magafin
 Soin eide jiidame soori
 Katioafin eide soarwa luida
 Kaskestafin kula soori

31. Muud lüüfid muudega kirina
 Ma lüüfin paifiga magama
 Kiind fain soara soarwa alla
 Ja fain raske riotsi alla
 Kõad mull kinni kaiose
 Oule mull täisi jüüsi
 Jalad kinni aslotise
 Magades maxerjas kõruas

?

249

Kui pan loff kas m panna
 Tõlgida peresjada
 Tõlgida peremada
 Kahte laua Katijaid
 Liina ette leikajaid
 Olexs pörjas paneks anda
 Olexs talleks tapaks ää
 Hõpaks soahetaks ää
 Eide tükki fiskaas ää

32. Nägin ma minenäsa
 Merda kümnetama
 Mere ääri äästatama
 Linn peale kümnetama
 Linad aga kasuad kiinas pika
 Kuparotja kula nupu
 Keti neind Kiskuma
 Kujas soajalt soatama
 Mõuge minna päralt
 Kõlge pea minna päralt

?

250. Tell olid keesud kinga paadad
Lüsimustad rimberikud

33. Kila laks metfa puid tooma
Oma kena kelguga
Sena kervos kelga peal
Aga kui puu päre karkkub
Eks ma joo se juure alla
Kas ja waine juia saad
Eks ma näri hanaa koori
Kui ja tuxra rebened
Eks ma rõõla rõõlaga
Aga kui veri wälja pumpab
Eks ma peo se roiega
Aga kui roosi mürjaks teid
Eks ma paista tulega
Aga kui tuli kõrreotad
Eks ma rõia rõõiga
Kas ja waine rõõid saad
Muuta lehma leitfi august

34. Pututritu loodud laiska ja paadud laiska
Maga masas kui se mauka fina ääres kuise finka

34. Tell oli aiga haige olla
Nõkta kõrwosfa piduda
Maga masasfa maguola
Kalmis kui warfa tegija
Ei ta wiisfid wette tana
Qas aga kasfi wette tooma
Kasfi furi kakuu teele
Tala jäi fatispuu wahela
Kalkroonud jäid kula poale
Kasf laks wette kahwa talle
Kala wette fahwa talle
Hired mersfid fina alla
Saras paras Kasfikine
Kus minn wiisfi memmakest
Kunfi kulla fäbrukest
Kõrk on fina jo fessa
Musta makirja mauusa

Halli mantle hõlma all

35.

üks sõrd oli nullu
 teine aga nullu
 Lääsin külast kaja
 Kula värav oli sootis
 All üks oli aakis
 Eri tütar oli kappis
 Kappi üks oli lukus
 Kõti vanamoori taskus
 Ees taga varnas
 vi oli kelli järi tütar
 Kõja tahkil sootla
 Hunt saajana soaimes
 Mina külamei külimes

Hoiatustel järele:

1. Kui karadi pisti karadi, nua karadi
 naeste karadi, vahest hukea meeste
 karadi, pistis läbi lipsti tõmbas
 kinni krõpsli. (tähele, karigaot andan)
2. Kaks karust, karu jät niginaginad,
 niginaginal tuul, tuudil karuuh.
 (tähele, hoiad, jätad, muis ja piits)
3. Kõer kinni, faka wiini hundi aua
 oli upakile karn aua oli kallarile.
 rebast oli ripakile jänexfel joorjaf
 järele (pea, laud lähendama)
4. Ise suutfel, nõmm nõtkub, kulla
 lehed langevad. — (ruunis õitfel)
5. Ise furiifel, nõmm nurifel, ara

hiidab hella lehta. — (lähendab. 13.
mefilafepore heitmine)

6. Taft karvane, pealt karvane, üha
ja filda ja iana karvane. — (hina kade)

7. Su liba ja maa faga. (regi ääke)

8. Jä istab, poeg pistab, ja sulane fufid
takaa. (ake, ahjantija ahjant)

9. Ninaga rikub, tagumijaga parandab. (nõel)

10. Lihab ja labab faab faari pal fufid
(lind)

11. Kõik maailm moondab, aga kolm
roostlast ei moonda. (kõik, kadakas, mänd)

12. Ennast fiiiafe, nakkia miiafe, lisa
ei kõlka kooridagi. (lind)

13. Ohte õmmis, kuke laulua ajal kaulas,
hunniku kehuamets, (liiva fõtkamine)

14. Kõs peab fii te, kis lesto fii pea.
(puusfark)

15. Keitfid melja nurgeline, kadri kake
jäkuline. — (äike)

16. Kure kail üle mere. (paiafang)

Kahva-mäng

Kõtku nõela, natku nõela

Kõtku nõela filmakeft

Nõel läas katki krapfatisa

Sõ tanu tikakeft

Kana palakas paifates

Seda mängi mängi takse nii: —

Üks fjab oma kõhu teife felfa waata

ja feline teeb nõndafamuti kummi

pinka reani. Kõik mäng peale hakkab

laulavad kõik ülemal nimetatud
laulu ja nohutavad peadega,
kummitaks esimesest ja teine
tagumist red õstlast, wälja
astuwad, esimesed wälja tagumist
kinni püüdma, kui kättel jalk
astuwad rease tagasi ja kistsid
astuwad asemel. Lõnda lähes
mängedagi.

Saaland 18. ¹⁸ 89.

Need laulus kirjutasin ma. Anna Kõrbajõe. Täi-
kurguipust, keda on järelemaant. Täi kühel-
konnoft järelemaant. Niiid aga pealt 20te aast
jäi kühelkonnoft, clannas. Saaland on aga Täi kühelkonnoft.

Kui mina akan kuulmaist, kuulmaist
laulmaist, siis tuleb küla kuulmaist.
Wälja kättel wälja maist, küla kuulab
kühelkonnoft, Wälja wälja wälja maist.
Kikas wälja kättel maist, küll se lops meid
laulus wälja maist. Kükke jõe maist ofanust
Kina kuulmaist jõe maist. Kikas küiind
Kikas ofanust, Wälja wälja wälja maist.
Lood mina wälja lutsu maist, laulus la-
tika ninasta, jõe maist katta katta maist.
Wälja aga maist katta maist, küll küi
maist katta maist, Kikas küiind maist.
See maist mine maist, Kikas maist mine maist.
Kikas küiind maist, Kikas küiind maist.
Kikas küiind maist, Kikas küiind maist.

Kuusi kumpi, kumpi walgia, kumpi walgia, kumpi
puna, kumpi. Tuli aga künneis kälafsa. Kagu
aastis wintimäts. Tänuo jennetted jellesta
Härgad hüdmatand. uspi.

III. Tularlopped linnakissa. Kõrge kaela kuu
nikipet. Käs kätade kus kätade. Kõne
puat karpale mehele, Alwale abikale. Kui
puat kurgja kus woid panna. Kui puat
tigeda mis kihja. Huke aga jööds jüstema
Aijaks aratupemine. Wärsjaks ära wotemen
Hobuleks wakatamine.

IV. Mina laulan, miks ei laula? Kõr lau
lan lauleft hobuse. Tõnaseft teen joidu
rauna. Põrten offa pihkelista; Silmad too
wa tikkidesta, Kõnrad kobra lanteidesta.
Jalad alla arkiidesta, Pata taha joradidesta.

V. Tule kopsi mu ööeni, Kõne jul kuisid
kopsidest; Wiind kuuend winulidest; Kõne
kolmeid ölle kannud. Minne kuulon jät
le kostan; Hella kene wemakene! Et laul

kuia kui on kaimud; Ei wiisi warauu sam
mas, Kõne senga ad ribine Põrads peia
hooita, Kõnrad karga walgaraida.

VI. Kõl mina lukan ei mina jüwa, Wli ar
wa muste kübi, Sirp ole kurgja jippa tek
tus. Põad ole raita taotud; Kõne kate
kõpuketud. Soogu, soogu, ma jopatan,
Soogu pe joppa jurma, Soogu tee pado
polima, Soogu kotta lõkneama, Alane (!)
tal allitama. Jegi jipi waikas rauu,
Jegi jipi jorgama. Ole rauu õiguema,
Põl künä terawot jippi, Kõrpind kälä
kui järele. Lige hilgutand linuola, Kõ
nrad kälä kerkala.

VII. Kõl mina lukan ei mina jüwa! Kõl mina
wikun wikkupõ. Ja mina jänna jarma
aida, Kõnrad kokku kooma aida. Wikkim
paistat Wljandis, Parmas paistat Põde
ega, Aapalad äni kälafse, Nahad Nar
wami mähkile.

(Jätkeloomas, alaf)

Selge joutallidega. Kõis oli libe lipamais,
Walget kappi kandemais! Jaani Mari õi
kene. Se oli libe lipamais, Walget kappi
kandemais. Tule jõima Kristenike. Ei ole
aega ilusike. Nii ei ole fahad peadimata
Lahke wadad wadomata.

I. Peaks misu piigu jõe laadma! Ouwaku
ja mina emagi. Misuke poti misuula,
Mis wägi wadimata. Ja tulekuu ^{õue} tala
Ta lafets munad rutta joosta, Maivad
tulla mängida. Ule jõide jõimatagi,
Ule jõe jõimatagi, Keta jooks jüri joosta,
Kaitfiki marde hallikasta, Kaitfiki jaan
Kauwudista.

II. Mui kaitfiki wadista laste! Lahme Jaani
jõe wäki. Walget wäkius kaitfiki,
Kuta nimbud nuckaduf. Lahme eide haw
peale. Tõuse uile eidekene, Tõuse mo pead
jagema. Kuni wäkiu wälmiloma. Kõrdu
Kauwla kinnitama. Ei wõi tõusta tütar
wäme, Ei wõi tõusta ei parata.

Mari oli kasward mulla peale, Jaru heina
hawa peale. Mui pui nipadi peale ^{õie} flower
kafte ja kula piile.

Wana usku

I. Dui kinga ei teki jalg, pargajõ janna, jui
läheb kinga rutta kaitfiki.

II. Hela jõe rasta ei teki lahakile jalla, jui õie
ruwad kaitfiki jella eide lahakile kaitfiki.

III. Kõis enne laerikaimi ^{õie} ristlus ei ja luiti lahti.

IV. Kui wälmiloma aial jui kaitfiki aittawad haw
kaid wälmiloma. Kui wälmiloma aial mui
jalatust jultus lahti piama jui kaswa
wad jella nimiloma jui jella.

V. Kaitfiki wälmiloma kaitfiki kaitfiki, rasta ei
teki jõimatul wälmiloma, jui tõi kaitfiki.

VI. Kõis wälmiloma wälmiloma kaitfiki kaitfiki, rasta ei
teiki jõimatul wälmiloma, jui tõi kaitfiki.

VII. Kui pui pui kaitfiki, jui pui raka.

VIII. Kui pui kaitfiki jui pui raka.

- III Kell' tulit ikka pika silu jarel.
 IV Kii kaua fant tinal kii jua märg on.
 V Mida wiikim, jeda lüfim.
 VI Kille jalg talatal jelle jua maifalot.
 VII Kii a ole peas, jui peat olma jalas.
 (Tähe Mothamustamist, Mälepeest.)
 VIII Parem on a tõi jua kii (lase mehe) pere
 mehe tõi jõe.
 IX Mis kina t'blad jui homme kookata.
 X Mida waim jeda parim.
 XI Nanna (nõnõr) ikka rumala korjattje ka
 nikas juiakke.
 XII Ega hant nii hull jõe kii kida hurjuttas.
 (Weel Lõpetes ki helkonnas seelud.)
 Anna Kõõda (jünd. Tõnaburgi jautst.)
 I Alati minn'halwa jgapäew minul iga
 wa, Et lops siten umbr jälle Laps' lau
 loutan Lapsi jälle. Kell' isutan iga
 Eht' kelli astutan kaleda. Kell' duroda
 kurwood meles, Kell' traigi' d' aland

- Kell' muile kii kiiwile, Kiiwile kiiwile
 Tula, Tula japi wälja peale. Kiiwile
 Kõõki e kõõle, Laps' japi e japi
 Kiiwile meile meile meile, Laps' meile
 palwewida. Kiiwile jalgada rabaen, Kiiwile
 pikkada jööri. Enne jee kiiwile lühene
 Laps' jee japi japi japi Enne jee mi
 na anine Laps' kiiwile kiiwile. Kiiwile
 lutsu linnakene Eide tustel tustel
 Kiiwile jee meile mind magatab.
 Kell' ma pea midagi? Kell' ma
 ani anna junda kiiwile e kiiwile
 kiiwile. Jilma japi jööri. Kiiwile
 anna ostemine. Laps' kiiwile kiiwile
 mata. Laps' lutsu oma armukene,
 Kell' kiiwile röömukene. Laps' minna
 ani anna junda. Laps' jee jööri
 piada. Laps' Laps' tal' kiiwile.
 XIII Laps' ja kiiwile jõe, Kiiwile ja kiiwile
 kiiwile. Kell' kiiwile. Laps' ja japi japi

wolla, Too ja enam filma wette.
 Hha wott we wihakki, Ena pand' as
 pakkaspa. Et kääind' kaisa kääwut
 le lega wäthurd' allikale. Mina
 Kuulen jälle kooton' Ena hella
 nemmekene Ehs te enne oluud' mo-
 rool' blinud' noared ja ramedad. Sin-
 nufid fangi aijad, puchmised pölde paelas
 leg lüks aiju aadefangi. Pää lüks par-
 jannusfangi. Mõne päia lüks onisteldesja

Siia juure on mul tähendads, et Maoli
 Hoiha laulind' Juri kihelkonna Raa walla
 'omad on, nipsamut. Wana ust ja Kanaa
 foned. Ima Kõrta laulud on Järvamaa
 tatre kihelkonnast. Ma kigulafja, ilma et
 ma iga filmi wih' äne reaga oleks alustan'
 et ka paari küt kirj' märgid äga nend' hui-
 e gea on witt palja waltfa pandud.

Minu nimi on Juri Jõh. Hätismann
 ,Arwandi' palus mind nimetada, Karijulant

pag. 270

pag. 271

Singeli Luustatus Iha Dr J. Hurt.
H. H. H. H. H.

Iha' eha kama kama vedanud, et eha kama
Torma riikimaad, midagi kalamuud eha
vana endale mälustuse väärt kirjeldusega. Tõst-
koostustas, aga pean kahelkonna tida väärtust
Torma pool rääki kahelkonnad; eha mis on, et on
liig, väärtuse kama kiristis (Torma kama -
kama) kahelkonna peale, kus ameer kumme
keele numakud räägitakse! Tormalaasid
astuge vältja, ma tean teil on mehi, kalge
kormitise kama vana vana trojaminele
saaga üle kahelkonna vana vana kuit
tormiga ilokõjelt ja amurist kaitsele
kas neil palus ja prugil öra saadetus,
et kahelkonnad Torma vana mälustused ei
kaur! — Kõrval olevat kirjastus

K. ammutas ühe kabinuse lapse juttu
 kelle murrata praoorist; ma püüdn juttu
 sihti võlun sõltus y kaita need väna
 kaimused mida Torma kihelkonnas Kosepe
 kagusemas nägilese. Arvati seda väent
 kolbaliise; süü ehk saan kui alg lubat
 edespöit mõnda kiist läbiäästma. -
 Ma saan suure paika lüüdimise
 paika viitma se on Muustree kirst n
 pärik olen, süü ehk loadan mõnda
 tähtsamat paberiofe panna viitma.
 Senise saarin Teie raskete tööle head
 edu

Kõige auupärasusega

P. Torgers

adr. Harjumäe
 N 184

Tallinnas

Kooli-lapse jutt

Nen ae, nen, (toma) täna oli kena mees
 Koualin, Kouali papa võttis Torma Pütri
 Liivris al karrust kinni, ja pani nuka
 õha. Tuuretiga mõlemad, kõik muuta-
 sivad nende ülla kui maad röökisivad,
 ja veel ei lohtunud kõvast muukoula.
 Vot olen! ja ixce üllor mis sa mõma
 palju piad muuta õppimisega; kui
 ei õppi süü on kabi kui Kouali papa
 nouamitab ja tutistab. - Aga veel olen
 nekene küll on Kaardi Andrese Tuamil
 ilus hial täna küti lualitunisi papa
 teda kõige paremaks lualitunisi; muuten
 on ta kõige targem pois Koualin, loeb
 kui papa ise juba piab piibli rõõmalt
 lugeda mõistma, kattelõemus on kõik
 jään, piibli lood on ka selged, rot
 on pois ju pois!

Kas tiar' ää rüde on suured kouati-
 lapsed koualin süüma olen püü, lähen
 Tõlaga (Isa) järvele, naad püüavad müü
 louamust pial se päle kangel. Tõta
 lubar toona kuasa votta, kui ligiläi
 püüma avarad. Püüta Juan luba
 ka oma tädada paluda süü oleme
 kahe keise, ära oli olen kardlik ega
 me suistme ei lähe. Ka tiar' olen
 meie suame Juaniga õnne tauma
 püüjatelle. Henkine müü kaal latti
 saat, naga papa ütles: enne pähi, ja
 piab taluma latti tegema, va aeg!
 õppetaja ise ja koatimömlor lue.
 Tuhadur Henkine kui söedate Tõrma
 keriku, obesega süü võtate minn
 kuasa. Albiura Paalu võtate, ta
 ise ütles et Tõta olla teda luba-
 nud votta. Tõrma Toasip läheb

Nemega Nemega läbi metra offeadi
 Keriku; nendel varuistel päle omal
 ohest Toasip luba oma tädada
 näidata surmuaria, kas ta pukeab!
 Kas õsbat mulle Keriku juures Laia?
 Ka olen süü söna kualelik ja õppin
 tiaste, õppetaja suab mind kütma,
 eks. - Wae, wae, wae, piab just unetane
 ära, Reeno Püüti kuarel väis täna
 koali tuun papa juuren, vältis
 loetamine tahe, ja läheb riide Keriku
 juurde loetama. Riva Henkine kelli
 - Juanina Mäiliga, suab kina noosut,
 se. na ta ise on kon kena müü.
 Lihavetti kolmandal pahal saavad
 pulmad olema. Kouatka Taali ja Alti
 suavad kua pulma, ei tia kas Tarka
 Mõikus võetakse. Tõta Alti ja Ramani
 Tuhku ei lubanud minna pulma

-felle pärast et Kuarel päle Wänu
 Wihiku eluad kōsinud. Et nūd
 Tennene kōvad rōd, a aga mīn
 omme ameku wara ülofe.
 Weike Peter.

Kodavere kihelkonna Võrda murras
 provint:

Oh da miin Miir, miir!

Miir sa ära surese

Oli sull riide pūndus

Oli sull rōble pūndus

Oli sull tabaku kōsinus!

Es ma ülel hoia kōken

Es ma ligo olu käll!

Mede keel on kōige pūstam es ole ka-
 net aga vān, siin, mede pūel es
 ole reale mihi selles se talit, et
 mede keel kōige pūstam siisab.

P. Torgem.

Tormast Laturusest Rahva Luulet:

Skuiisbeel. Wanal aal ölnud rāgen
valitsija-Kaleri poeg! Tema valitse-
nud Lomest kuni Piipori rāmma
āreni, on kōigiga õigust tehnud.
Oma alamaid kōidnud, vōera vāede
est rāhu pälvel. Tõu pōskot ölnud ta
tugevam kui tam, kõõsem kui kōvi;
aga kuā^{vihar} kurjum kui tuli; suurus
ölnud temal mīestmata. Tema ela-
nud Tāanina mere rāmmal (Tāllāns).
Kōnd tulnud sealk kuā oma alamaid
roatama; tema kōik oli kārme kui
tuul. Omukū tulnud Tāaninast vālja
ja ölnud vād Kurema järns ligival
Kaspinurme mael. Vād^{vāde} vāzgu peab
jial ölnema tema sāngi aspe aller; Tõu
Omukū tōuonud āleffe ja lāknud lāsi
Kurema järns kus tal nesi kurtu
alatatnud. Kest omukūks ölnud

Linutaja mää, tehud sial karu
jakti lappnud reis hulla pööra
mapa. Pahanud linutaja mää
kui jõgi kake mää rähel jook
Imelnenud vägede iludest, et
seal metsa mägi ja reoi ehk küt
ov. Linutaja määpial on praegu
kalveri poja pekkamias are rööpa
mida kalveri poja sangiks kutvata
siatki tuli vanuga Peipsi ääde; ra
vanud natukene aega imber ja
akkunud läbi õlgi Pihkva nimeni
Küll on tema alamaid teta pala
nud et ta piaks kodu jääma,
aga päle kühja palus kuida ta is
äitlenud naulda võtnud, ja arlanud
aga teele. Läbi järve minud talnud
Reoi kella kottikute ni (pehm rahandata et
ni muotalt ette aga ni olen ise saanud)

Kui kalveri poja Pihkvaot tagasi tuli;
jua tounud ta sada koorma laudu
seljas, ja tulgu koorma kera rüppis
Küri viisunud limanome metia äärde
maha; aga laud seenid Taanina
laera, shikamias. Kui ta pärast
laudade ära viimist Taaninaot laga
si tulnud; akkanud limanome maha
ärde (praegu ehk otse kalveri uurali (lõgi))
linna ehitama neist kividest mida ise
maha jätnud. Ehitatud ühe päevaga
linna valmis! Et ehitatud magama öla
palju unu näanud; ja kui viimaks äla
tounud ölnud ehitus linn varemid
koos. Ta katsunud veel mitu korda
aga ikke niram; mer ta päeval ehit
nud kistud õlgi nägematark kätt
maha! Siis Pihkvaot duud ja jätnud
linna ehitamias, maha, ning ei

lõhnuvad kurgatigijaid taga aama.
 Lim jäi kütamata ja seisab sinna
 mälestuseks kirwi muud praegu
 selle mälestuseks, mida rahvas
 Limanõme kivi muruks nimetas.
 Tapa aamisel käinud kõik Taara,
 Wõra, Wõra, ~~Wõra~~ ja j. n. e. maa-
 komad läbi aga kurgatigijaid põle
 kurgilgi leiva olnud, siis lõhnuvad
 Taanina tagasi, ahkanud laeva
 sid ristama kellega Soome targa
 juure asitnud nõu küsima. Pole
 peale selle tagasi tulnud ja
 keik seisab ahamiini alles kuden
 jaenud. — Waremets. —

II Tattukene Kalevi poja juust!
 Ome mitta tahad aarded kui
 Kalevi oel elanud, olnud temal
 praeg, keda rahvas omaks ülemaks
 püdnud. Tõll olnud tahat lugewa
 takku juuda, mihmexada ära juuda.
 kõige ilma inimesele juuda, Vuurus
 (kõrge) jämedus, olnud müetmatte. Kõige
 nende vägede omanduosti kõrval olnud
 ta viglasti rasta ni ^{vaga} kui lamba
 tallukene, tea kui veike oinake. —
 Rahvas armastanud teda, tema kua
 rahvast, naad suanud kui viglasti
 rahvas ja valitsija läbi. Pidanud
 karu ja muu metsa loomade
 jahti, käinud Läänes Põhjas, lõh-
 nud kalal. Väielnud vahel kua võre
 rahvastega, aga seda olnud tundma
 ta. Kõia rõhku näuse Kalevi poeg

koorid rahvas vaatama minna
 lähemalt läbi Piipsi järve kus tall
 neoi aga alla naba ulatamist,
 neelud kuusid karu nahku, lühed
 üljepilebase üliõnndaid. Nõuval
 rüetud lüüsi lahkust varda, antud
 tagasi tulemist selja säis laudu ja
 süppetair Kiira kaasa. Ohmard
 Kiira rüetust rüpe, ja laudu kah
 seljale. Talud, talud, Kaitse (Kaitse)
 (Kaitse Kaitse) ranna ligidale
 laua rooni olud rüetust lühemad olu,
 pärsid rüetust Kiiri rüppust maha
 järve arvata kümne nerota kaldast
 millist suunust Kiiri lodust. Rahvas
 rohi kalatõrjeks Kaitse rüetust
 üda kaitse, Kaitse rüetust Kaitse
 lodust, ehk Kaitse lodust.

7

Lauad aga neelud Kiire randa
 laudade järele. Ohje mis tall
 kua oli jätis Piipsi ranna
 keelele kolise metsa servale sõime
 seni kui ta läänest kais. Nii kui
 ta kõigis lüetust oli, ni oli ta kua
 silmad teras, ta näinud lüetust
 kua unt (wolf) temast maha jäi.
 tust valge oboori kallale tükimist,
 tükimist rüetust ümber peale, reitse
 Kiiri läänest rannast ja rüetust
 oboori kallale tükimist ümber
 surnust. Kiiri on praegu ümber
 Kaitse ranna servale lüetust
 paigal, mida unt peale rüetust
 neli, ja rahvas Kaitse (Kaitse)
 Kaitse rüetust Kaitse, Kaitse
 rüetust. Kiiri surnust ümber
 ige rüetust.

II Lüt. Karjusest. laepria küllaost
 Meie Isa Isa, Isa Isal õlu,
 Karjus Peeter, kange nõi, Teda
 karknui, kõik imkerkaidas
 karjused, karknui teda, ja kuo
 ranas valikajait. Tema roinui
 taiste karja unta lasta, teha
 taiste Glajaid illuks, aada
 roeraste lambadel villa maha,
 koerad kaduot ära käima, g. n. e
 aga ise endal põle rüga ilmaogi
 õlmud. Hümano imiduiud Pihedal
 älel tüdrukul poeg, sellest auanu
 meis, ankanui karjast käima, ja
 metrao jalkunui üle alli mihaga
 koxen. Keo teda niako õppetanui
 aga selle rasta näinu all metra
 meis Anou kaest tõrme itaast
 pakema. Käest nend, keda kua
 Anõ andis.

III

Anouot sai kua nõi? Peeter-eua.
 nud sida tiada, tehnuud nakkukene
 nalja, ja laonuud Anou karjast
 kuuu kuo nädalast kookas undi.
 Del ära murda! Anõ suanuud
 näkkimise äle rihaseks, juatnuud
 unta Peetri karja ni põljin et
 undis on Peetri karge karjaga
 nahka panui. Iot suadis on mure
 Isa Isa Isa Isa ilma karjata
 ja kais Tammel kalapüüdmas,
 kuuu to. eme põlla taad segi! —
 Kui piimako Anõ ära samui, siis käi
 nuud kollo keradet (karde) kadu, kuu
 teda undadel laonuud ära seia.
 Peale selle sai igal paal nänduot
 rahu jallale. —

Muuttele külas (aloris) labi jõekarar
jäär on päratu suur kivi keev jäge.
Kivi on kee küla Weno Kiriku kohal
Kivi on kivi, aaga es ütteldud kivi
Kõhta näagit rahva aum:
Maaft elanud rikkas mees kee Rna mõidu
Da Januud, aamud määdugega palju
naha kooker ning maadud määduge,
nõin kalla koorma ja küheda paljuse
lõmme auma, kui ta ju mitte sada na.
kõel elanud, raudus kivi peale rägja
kõhe kõhla kija, teadusest tulva
põlvele, kee kõha tema naha püas
seisab. Kivi pial on umbes 50-60.
tähe normi ümarguselt raitus.
Aga keegi ei mäista seda kija lugeda.
Kõrd olnud ühe tark reisia sell
(Reisender üfella) kee rohkem paale
ära on lühenud. Kivi allanud

liikuma, aga vaenekene päle suant
rohnen lugeda võinud ja kivi jäi
jälle paigale on täna püarani
karga mehele valmis varandust
välja juhatamas ani aga lugia
õskad. -

Õba usust ranna rahva juures:
1. Kui õhola kokku onelatakse (kõhendarid)
ja keegi võeras tuleb jõida variro
sema; reotab juttu ja lausub sõnas
kudagi mitka looma; kee Karu
panlot ehk rebast j. n. e. Luab selle
sõna eot õhoda tegijatele maha
võetud ja õhola (võimust nooriga)
naha peale antud (võest kõhe veta-
salt) karu, 25 pattaas, jama 15 pattaas
(koopi) Podra 20 patta liiri 50 g j. n.
Sest sõna mettalineft tähenda alka
(santi) daaki kalal!

par. 292.

2. Hilistamine piab tuult tooma on kõrvale järvele saigale keelatud.
3. Järvele saatja ei tahi ialgi oma kätt saastu unuma; piab kirba järeldest tähendama!
4. Kui pääre (paire) varta pilves laaja lähb piab tormi ehk sada tooma, ja kalmes ei julge õõseks järvele jääda.
5. Kui kalapiiride ja kaduot rätja lähb ja tuleb Kalederakvad esimeseks varta, siis piab alla (santi) püki tähendama.
6. Kodu kairajad ujuvad veel praegugi vanemad inimesed; nooremad vähesed; aga aktra mõistusega asub veel noorigi ja isik on kindel see ehk see näänud kadu. Kodu kairajast väisa kerge kergem lahti saada kui hiida; undale undale.

J. Songu

Tallinn linast. (2.) *II* korv.

Saastand A. Soans.

par. 293.

Saadud 1889 VII.

Wanad sõnad.

1. Aeg amas head noia.
2. Kes kaskipata keegitas kuitiip.
3. Wureja kiire põle janialt selles.
4. Keest-peatas fõnast, kerge fõnast.
5. Weri paapm kui wõpi.
6. Kana mureb nokaft-lehm lüpsab fõnast.
7. Koor tuleb koda kuitikas korvas.
8. Koor saugab kuni külaline talol.
9. Kes kähji kardab - se kähji jaa.
10. Ega tiki kotti püsti seija.
11. Kes kähjast ei kõi - se ealhäi jaa.
12. Kes kähjast otib - se ealhäi jaa.

- 13, Kell kumari-jell kottus.
 14, Mis kumari-jell kottus.
 15, Paka kottu-jell kottus.
 16, Pista pottus kottu-jell kottus.
 17, Kipka pottus kottu-jell kottus.
 18, Kanda pottus kottu-jell kottus.
 19, Kanda kottu-jell kottus.
 20, Kanda kottu-jell kottus.
 21, Teine kottu-jell kottus.
 22, Kell kottu-jell kottus.
 23, Kell kottu-jell kottus.
 24, Ege kottu-jell kottus.
 25, Kottu kottu-jell kottus.
 26, Kottu kottu-jell kottus.

- 27, Kell kottu-jell kottus.
 28, Kottu kottu-jell kottus.
 29, Kottu kottu-jell kottus.
 30, Kottu kottu-jell kottus.
 Kottu kottu-jell kottus.
 Kottu kottu-jell kottus.

Tallinnas
 villa Marienberg.
 12. Haulis 1887.

Fallings. Sooted 9.9. ^(1/2) Sooted 18 ²²/₈ 89. 297

7.

siis atkab marjima kodu mõisa poole ehk jalt
 loetakse mugi agga näib et anne karri walliga
 jäiroti rehti joomas lähel ette anne karja juures
 vana emma talleb kelle unni wasto ~~and~~ jälle
 turetab end lihtselt tees ka vana anne emma
 minna pezi kuitab tanna leupest jinnu lastest
 emmale palma rooga jaata ja agga oia ma loon
 enne jima palust ärra annu tuh kanna
 keit anne karri lendu and jäib paluma
 ja laiali ja jookjel wet vanna kodu lampi
 tanset on veehko jee kullile ja kuulab kui
 and kinnab kas minna vanaemalle vanaemal
 on paluma jima akkain et minna pööin pal on
 ja jooma ja on siis annu kellegi kinnit kanna
 vni koeve koolmeistret et ka palwet loeb
 jee ta ma meeligi lähel kodu kaja ja
 vianikigi vabalt lähli eke koeve ma kuit
 ta nende kaeft jaano hea waiti
 jalt lähel Säraniga veezi alla eke
 vanna emma jee lähelja jorjiga

veezi ääres wet unni liia lakjaini jee
 emale jaan palma rooga lähel emmitje
 jure tees ka emmitst emmama minna jorje
 kütab jinnu lastest emmale tanna leupest
 palma rooga jaat jaano kige vanaemal
 jalt agga ma vutun ja enne ärra vni ketta
 elle ja kaeft karmest ketta emmis vni
 andi veezi lipuloma alla ja ütlib jee unni jorjel
 ma laste wet emmis lähel minna veezi
 vanaemal vni ärra kas veezi talleb palhial
 sille unni pea ja koeft kanna kaja mis vni
 veezi olt veezi luggu aias unni veezi katta
 alt lähli siis olt kuulmine ja nägemine
 kütet vni kadund kui pea jorje jee raputas
 ja akas kinnama kas minna vanaemalle
 vanaemal on enne vni katta kuit jorje
 ja koeve kuttigaid näpistatib kuttigaid
 vutab veezi kuit kuit vni jorje vni lähel
 vutab veezi kuit kuit kuit ja kuit
 jinnu jinnu jinnu kuit jinnu kuit

hakkie elpaga pannaib Kiltti metja kuzua
 kierti ette wiggab kusi alla pigali ja mättel
 kuit elu püssu järele ennuu siija ei ja oh
 juua tulle ja juua üks jändimelt wana
 Pongli Tani poeg olleminyt kinni toore
 witsu tooma olt pal kusi oti kai uue puma
 kuitjuna pois toft illewalit kerwz kelle maku
 uue toft wael jilmas oltis ja kizano wael minajt
 kerra o pinnus pum kuzua tiera uae pal ta en
 ja pelt jatik en rägijas unioi olfa jaano ja
 wõllawad idona palawia ja ristimalla lampais
 anni pörfais ja kerra kuitjuna
 kuu ma meostaks filsi pagatawitaga kizjatas
 juis ma pareks zime ka appatijasi en paljia
 ma ellafin enne winge Maarjäs zime kinnu

Kai wanaa Pongli Tana poisi metja jaalis
 toore witsu tooma siija söppelale löre ja iunijel
 laaltu kizjaga appa toowalt ollala mantist
 magus kiltjakesta et wanaa wigg olli wigg
 kanna ille kere olli kanna löre juis pinnu kaka
 jarewe löre ennuu kilti kerra löre wigg appa
 wanaa wigg wigg kerra appa wanaa kerra
 juis wanaa juis palad oltis kaka kaka kaka
 juis kaka kaka kaka kaka kaka kaka kaka
 kaka kaka kaka kaka kaka kaka kaka

2.

Enninall wanaa kizi kizi kizi Maarjäs
 kizi kizi kizi kizi kizi kizi kizi kizi
 Oh wiggab Maarjäs metja palad Oh
 kuitje minna ohhamist Sa kaka kaka
 kaka kaka kaka kaka kaka kaka kaka
 No armas prauud Maarjäs ei olli ja juis
 ennuu kinni Sa appa minna kaka kaka
 No kaka kaka kaka kaka kaka kaka kaka
 kaka kaka kaka kaka kaka kaka kaka

Kas malletad je elle veel kus ütles jalgest
jineu je. Ma tahhan armastada jine. Vihane
hui on agga mind kui jowid armaks veel
me käest. Siis jui pul annan armastust veel

3.

Kuuri jai ütskond Linniga kokke ja ütles
Linnis maista mis jone. Sati tolg lakkab
xime me malle. Kuuri ütles iks kaawa
min lakk kaawa. Agga mis je on, iks maist
maal on kokke peal ma kannan noid muist
ma ei kann ja saama ma ei lakkane.
iks je elle muh, Agga mis jone. puust
pulgutinaad muist pulgutinaad jone ralest
jone jone noidi noidi lakk man
iks je elle adra.
kui ei kolpa wiojaga kokke ahja

1. Februaaris. Rewal 1839
G. G.

Nägin agga nägin inemisi. Nägin agga
maha pööritama. Tühja kätti tõimpeitama.
Tõnu Hõnse aida tagga. Loma Tõu Tõu
tagga. Kaks mas ta ürgida ufa. Tühja
kätti wangerida. Saal kull maha nippelti.
Ja tühja kätti tõimpeiti. Oh ma waene
jasi pul. Tõnu muore on muud kull.
Ma ollin enne lakk mees. Ja jone ena
jine mees. Silgu lakkas jine ufa.
Ja afa puuti jine ufa. Kull kull nägin
jine ufa. Ma iks kull. Oh ufa jine
wio ja katigem kull. Siis jone jine
jare lakkaga. Ma jone ena. Tõnu
Ja jone ena. Jone jine
Kull jone. Kull jone. Jone jine

Ma kull jine kull. Ma kull

kas näini et japa ligand aruand jõe ollema
 karand lila uniga otst makha ja unni japaft
 kinni uni josta et pöörge jõe minna ära
 kas ehvataid ja aialuga pu otst just jenna
 puust kas karra olli karra näini et unni
 ei janna kätte minn tuleb jõe minna
 karra äppand puust makha ja nina jõe minn
 katzi

Tallinnas 23. Februaris 1889

h. h.

1. Kõla on rõhne tüdrukile?

Epimeen alla põle, je ma alla rüa põle
 Kõikimene kulla põle, je ma kulla, hõbe
 põle, võimene viltla põle, je ma kulla
 kulla põle. Elatus mul rüa põle, kättu
 Tõrnu põle. Kõik põle miksivata.
 Kõik tuleb alla edijä mis tuleb
 känd kändi lappi wäse waagenille.
 Ue minne kullasta keddada armast
 efa ajata, kallist kulla paigutata
 kuu jain färgilla mureta; takasel
 jain tantsutua kullast jain kuldavä
 Wõ jain wõida kulu jain tiste, kulu
 kullast jain mureta kulla kummelilla
 kulla kullast kulla mureta kulla
 ma kulla, kulla wenna kummelilla
 Kullast kulla kulla mureta kulla
 kulla kulla wenna kummelilla
 Kulla kulla kulla mureta kulla

2. Oja laul!-

etilla, pugen miisaasta, miisaasta
 pinguista, pugen kuuja puusta,
 Toini tuijaga wabatta Ojja diimaasta
 taganta. etlaagi waata waul tagafi
 Penu koormal piira piada, enne kui
 teia wärawas, sja aada ukfi uza
 wenna koombi linella jür waatan
 sinim tagafi juuni ule elada
 Puhumari peole puulta. etlaa kuu
 puustab pingu paika, pingu akimad
 Pitenas kuuja kostenas kurnawas
 Toini tordid telgandawad.
 Hookefe da nähikife pal on hoomad
 upakille miisa peatad pinguille.
 kaja laawad kallakille jarikad
 maha sajawad. Oh mie kullefta
 kilaas wasta kaja wallakusta
 kila kostenas kurnawad, wasta

Olajad walgundawad, tuija kajaas
 telgundawad, kibe kajaad kufjindawad
 Kulda kajaad kallundawad.
 Kula mul kafil kiiemilla
 kila wali wamukila;

3. Oh leda wasta oja lasta
 ukfi puab um magama puudel
 puab puu pidama sagaral puab
 laetma unoa. Tusti jilmista
 ilusa ja on palguft pumara
 koiwa kääud kasti korgid
 Pui tustar nuffikene magabi wista
 widausa käästeta käästusa pulja
 puajada waballa piib jara pidikada
 Tui otut kasti pumasta. Tui
 jilmista jiwine jasta, palu pata
 plakrifis.

4. Kuba pian onia minema
 Alla olen jalgutud ääri lappi
 Ka olen jalgutud taäri lappi
 Sugaw mal meespe minna hale
 Minna hallikasp, kallus saamou
 mul karata Alla lään mutoks
 Mätsäsp, piteh, pohu, pöösasp
 ma lään kunnaks käärikasp
 juttuks jummene fegaj, fus olen
 Muttu mutteitksp, piteh poastegia
 Kunnal kōvi kutiksp jūti fān
 Lūtāki. Muttu toob mulla musta
 jotte! Rot toob mulla pōsa jelle
 Ken toob kolme kuuilid Luts
 toob jūdi pātkuuda Sul toob
 fūtsi fūtkuuda. fus lään cidel
 wōwātsksp fus lään taadil
 wōwātsksp. —

5. Widi minn wīrāsp mēheli
 Kante harju kangurille, mē
 Wēnnaste saahella, u ma läänid
 Kangurille kanguri kōra kōrēsp
 Ei ma läänid mōlōrēth, mōlōri
 Kiiri mūrēsp. Ei minna lahe
 Pātšeball, pātšepa kōārē turawā
 Alla tahaw minna kōndialle
 Allusta mulla jōrājalle, fāmēnē
 Lōutajalle pōlōsmus pōlōni ukas
 Etanōmēs arwaste ukas. Mūll
 tuleb kōngelt kōngakom lēgi
 Lōmma, kōmmukene, pāpē pōelt
 tuleb pōiukene Pāiōi pōelt tuleb
 Pōiukene. Se toob matillē rahādā
 Lēlēmūtē kōrēpida fēlā fōmā
 fōrmaklōida pōob waka pōateridā
 waka toob wana rahādā fē toob kōmē
 Lēlē jēlō wīi wīiulēsp. —

6. Niihikese neautyis länne
 Sukk hinkemaie runapungse!
 Lestjamaie Jamme lausa lauloma
 Siigumaie kirkuse haugulle,
 Ellis me nääme kirkulla haugulla!
 Solme de mitfa kirmustiku.
 Uks on kuloa kuupe mitfa se
 On noote muste mitfa, Taine kalas
 kasa mitfa se on noote naiste
 mitfa. Solmas runapua elusa
 Se on noote nuihikaste, runapalga
 Piuuikute. Ellis kiki kirkulla
 haugulle, Ellis me nääme kirkulla
 haugulla. Solme on pime kirmustiku
 Uks on wiha wiina jänne, se on
 noote muste jänne tume kallis
 Kalla jänne se on noote naisten
 jänne. Solmas on nide magusa
 se on noote nuihikaste.

7. Ei ma taha u ma falli.
 Ei ma taha tahmaist meiste
 ego falli joastast piigie ma taha
 puhast piigikasta ma taha
 Uigie noote musta maap wahi
 waride puak kiguni kiliwa puak
 Puast tahaan pira imda juft taha
 Suonne rukuiwa walgje neptus
 Kijua. Uku wane waastula
 kiliw kille kandiwalli Ellis taha
 Puhast pormandusa walgje jaan
 Waagumea ma tahaan kirkute
 Kibusa, kala luisie kannusjua
 kiliw nide piigie sabawas, aluema
 etmaie agamad, piigi pinnas loiwad
 Riie kile piigie paremad piigie
 Klinge lattu ma wama agamie
 etma wistma kila lattu
 kiliwama Tallilatu Talliwama.

8. Kõik, mis mu alla wenda
 Pär, mis teha ede halli aiskade
 wahole foorajilist, selm pame formus
 teja Linadale pame lütidest
 Punane pame poortidega pame taha
 tulene pame, lüü aile pame tahi
 Kallid kanguri kootud. Lõu alla
 rahaste pame, pame rubda tihkne
 ta. Hõbe pite pite peala, kulla
 Lühed looga pame, wase kühed
 Nõuastela pite lüü mäia märgid
 Luu lüü pame loopidega taha
 Lõu lüü kame. Salaja salumi
 Nõu a mind kuulnud. lüü kühed
 Ega kuulnud lüü kühed kuulud lüü
 Nõu mehed lüü mind warsti
 waatama kargad mind kasse
 maie. Lül wasta taha tühine
 Ew. fah. ihutud fennad.

Si minne lüü wahene ega mul fennad
 Wahene kui mul fennad puidunest
 Kõik nüd kühed lüü kühed kühed
 Kasse kühed tühed, maha maha pite
 Klate tühed, kasse kühed kühed kühed
 kühed kühed kühed.

9.

Kõik mis ole meele taska meele
 taska kühed taska ega ma kühed
 Kasse munda wäia kühed fennad fennad
 Lõu kühed pame pame pame. Pite pame
 fa mis fa pame, kasse, kasse mis fa kasse
 Ew. anna fennad fennad w kühed kühed
 Kasse kühed wäia kühed kühed kühed
 Kasse kühed. 10. —

Kasse fa kühed kühed kühed kühed
 Lül kühed ma kühed kühed kühed
 Kasse, kühed kühed, kühed kühed kühed
 Kasse kühed kühed wäia kühed, kühed
 Kasse kühed kühed kühed kühed kühed

Uks on hüstet elada, tume kassidel
Kaiata, kolmas jooksta jookshudel.
Tule nüüd meile vaatamase, meil
on tallis kolme taku, meil on laadas
kolme lehma, meil on ühes kolme aita
üks meil rüüpih pühkida tume ruba,
nõuda kolmas rahulab rahada. —

11.

Leht olen alba et olen Anne ma olen
alwala aalla pigijala, rüüfakalla, talu
la luma papula. Elhed teid mereta
wetta mäsje naama hallikarta, pöüfje
Ihla kannustika, kiderukud Türgi joista
Lis joia meil wihelda luma wal joia
kõpudada. Leht olen alba et olen Anne
Olekfin, haia ma oleks kallis, olekfin
Hlaie maafaks, palje olekfin Lapse
olekaks linna, olekfin Elje meil
enamaa Kuu olekfin Kõõta olekfin kirstu
Oleks ma Wiie oleks wiifaks.

9 The on minul igawa, alles on minul
alada mitu kord on moli kuba, kolminu
kudaw kurwad mules kol ma mütan
mütud fuurd, kol minna haigied alafje,
Kõllub ma wihad mütan kawiile kireku
tula, kannule kiila kofala, paale papi
põlle paala, kawi on kirstu ei kirek
kiini ei wiista meil kulla pae on palje
ei pajata, pae ei wiista palweida, ma
tan nuttu kogu. Kõõte kindad kääsje
Kõõte kizjad kummastefa nuttu nummred
pättikusa. 13 —

Oma at on uidekane ei jumi jula
kuuldo, orome noote orome kuuldo
ta wiib juma koomesja kannab juma
kamberisje kuu oled kura kusti lõnga
wihid wiifje. Kuu oled kangaad kusti
paal meil fureis fureis mōda ja meil
kiskis kassa mōda iputaw mōda otada
Wana ut, on winao uta ja fumi

julesti kuuldes neomik' suurt murest
kuuldes.

14. Elaksin enes teada, tustsin tein tust teada
ei laps küla elada, manad naised tein teha
teinid joolad nui madarad onna pojale, hake
fid joolad sulama, madarad mahavõime
hakas mu kari kaduonaa, härjad hallid
apardama lehmad mullakas magama koi
puunad kingemaise, laugud takud langema
Teid juakad juoma lambad hallid mull
kõnufid. Oli tui kaduad külad take offa
Suured naised, ei laps käguda küla alla
lõundada elada.

15. Hõbu jooksid õija totu peetak peada puissa
tõttu, bobib peada looga totu astub aru
kuina totu hargab hana fahae totu
Muu kõrki kibara totu naine laia
sätte totu, ilus onna ilus hobuon ilus
naine wankuile ilus põlake wisa, ilus
sulake fide tribulone, Janu küla kumelid

16. Kuulge kulla niukufid, kui tui oia
Sured kuhu Teid maha maistafid
Kullaoni karku aia, kulla alla, kulla
Piak kullafid xitid jinnu peale, ellis
Tul kopsid hana peale, Mooriwargid
Moori juured, faksid fagid fobulad, kuw
laugu kinnufid, onnalaugu ofufid
Kõed tui kopsid hana peale, Kes
Tui mullid hana peale, kulla di
muu ma mehada, Saks oli faksid
Mullarida, lip oli linna poijafid, muu
Sui mullid hana peale, karpid hana
kalla alla, Puutufid poijafid, kui
tui ärasureti, kuhu Teid mahamaistak
fa, fooki fuure kaupe alla, karwaf
kadaka alla, kinni alla, kinni peale, kinnid
Pestid jinnu peale, ellis tui kopsid
Hana peale, Chakad ja oja mullafid
Wanad naised nögufid, koorpuhted,

Kõrvaldus! Et teid teil kaspõid hana-
puala. Kõs teid nuppid hana peala, kaspõid
haua kaldaalla! Hõnt ja hulgu-
Haua puala, kaspõid kaspõid puala.

16. Lõvi teid röövit rimma puala.

17. Põkar tapis suure hõva, suure hõva
etkuta hõva, u' jaanõ fua, u' jaanõ
Mia! ega jaanõ leha linna mia!
Ela tappis vana wanki, fift fain!
Siin fift fain mia, fift fain leha
Linna mia. Tullist fain ma tuisumäit
fõ nekaft fain ma noofi julli, julleuht
fain rehwarde, aba tuis fain abje roobi.

18. Põgin nõiui karwamae, fink fukafuga
onai, parga pua ilonemaie, elina hõõta
Hõõdemaie, falkueta fõõtomaie, alati
Ela hõõne antfõin, karmalus ma.

Kantfin kassu, wazgul ma nõiui nõiufin
Ilma eia teadmata, ilma Teadi teadmata
Wanma waatamata, kulla kinnu kilmata
Ja nõiui minui minui, parga pua minui
Põralt, hel nõiui kassu kassu pualas
Lõvi walgeid julleid lina walgeid kinnu
fõ fõ fõ mütta temberike.

19.
Wanamus wana wäate, hali järeaga.
Põgan! Wõtu wõtu nõiufin, ehe fõ fõ
kahi parga nõiufin nõiufin, noor nõiufin
Kassu nõiufin, ilus kassu nõiufin
Kassu kassu nõiufin. Noor kassu fõ fõ
Etpõ nõiufin kassu kassu nõiufin.
Kuringida, pua nõiufin pua kassu, fõ
kassu fõ kassu kassu nõiufin, nõiufin nõiufin
Ehe pua pua kassu, nõiufin nõiufin
Ehe alla. Osta ilufin, kassu
kassu, kassu kassu kassu kassu

23. Üks oli wenake minule hiibe pärijaks
 iela, kulla tük on tüküllal waskeröö
 on walgiela jupe wahi warude peala kogu
 ni kihide peale puust tahab pea inida
 juft tahab sumne rühkida wälja wõpetus
 nifusa, warid tema hiikab wõõrtele kätel
 koti kandialle ei se jalle paastat naista
 ega taha tahmast maista se tahab
 puhaft jõrmanõuda walge ääre waagid
 se tahab kirjutus kibrist kala lüpsid
 kanusida, mis mu wenmala wigast
 finitaimela tabakfi kuldkaabul
 kornbuckfi hiibe harjal ammetelkfi
 elhuda oleks muuk mehekone kaunis
 korts kaafakone walus walge poistis,
 Le on minnala wikaksi finitaimela
 tabakfi, hiibe harjal ammetelkfi kulta
 kaabul kornbuckfi et ta kornib
 kõrse tuda hulgab kõrse hooneid möda

laub kõrse laku mööda, äia tema
 tanfist talle lakad äia tema kuldgaub
 kuldgab hooste taltid äia kargab harja
 laudad, linnu niid ta linnutab talu
 niid ta tanutab pohlaniid põlleda.

24.

Uks mind hüiab ikonast ja armastama
 akonast kuhu lääd parane poega panna
 jala rüdeella mahja karwa mantelila
 poeg lääd pohlaga fõidma õngelante
 utemae eor tema kuskutas korninga
 taka maafutas majari. Tule tuli
 jajaft tagasi fõter ifa rüde alla tule
 ifa tunni poega tuli ifa ei tünd poega
 tuli ema ei tünd poega tuli wenda ei
 tünd wenda, tuli eel tündis wenna.
 Oma wend wene hobune, wene hiindad
 hääsa wene kizad hiinastofa wene
 jaapaad jala fa wene meik tal paufa
 peal.

Kanad Eesti mõistatused.

1. Kere all paan peäl, paana peäl riis
riis peäl riis, riis peäl mets, ja
metsas piid, piisid nähara keega pois
tähtab aab riisid piid metsist wäilla.
(Tüme juu täid karjaga peält maha.)
2. Ema ätles jündimata, lappes lagend
laiali. — (Haina jasad.)
3. Elaw furno rebade wäkel.
(Korinatas)
4. Häil hõrg aux jellgas. (Annur.)
5. Häil hõrg kangus jarwid, wotab
jaana jarwile, ja riitelooma naurile
(Tulewisi ri.)
6. Hobo Tuillis jaha reistas. (Lutsi lats
sea wäpelt wäilla)
7. Hobo hier nob Hiio maal, heäl aux
louse jia maal. (Küristamene.)
8. Hiire aux mättas, riie riuse
katsas. (Koori jaha)

9. Kuumas näib nelli jalaga, löönä
nake jalaga, õhla kolme jalaga,
(Tüme. Lappe põllwes roomates täies
eas piit, wanadusos asipiga.)
10. Kants meeda ühe siimuga jiatud.
(Aa tiuwad)
11. Koorim wäpib aga noormä nainija
si wäpi. (Totumene.)
12. Kuumme riise jöwad ühe riisja
nallal. (Keträja jömed noondlänallal.)
13. Kure nael üle mure. (Täa fang.)
14. Kants aux tähawad üle öie, tiuwa
otjad tielgowad mure, (Kuummõega
mee nandamine.)
15. Kants nõrendad walgeid nand täis.
(Kuumad juu.)
16. Kuu wotab jio nias wäib, kui pait
jio wähamb. (Aure.)
17. Karune manijas nake rebas wäkel.
(Hobone aeste wäkel)

18. Kierbona lähäb luegina tuleb.
(Kasfas.)
19. Kanna laalab umfes heones, nitijes
neldes, lipfes liennas, tamfes taillis.
(Kirins-kania teeb kirinas, jutlast.)
20. Kuts neldes ja ael wäillas.
(Ahi-näbb.)
21. Kuedetad ja küffetad, aga fii ni
fiia si fii ni. (Koroli-Koorititir.)
22. Lep liennas uulitäl, tam Tarto
rassa peäl, ihte juured joogiwad ja
ihte onfad acoowad. (Kimees, Prunt.)
23. Lipitud ja lapitud ielma-niela pifta
mata. (Kappla-pia.)
24. Lipitud ja lapitud lähäb põllole
passe päillas. (Kana.)
- Lipitud ja lapitud istob-aida hänge
peäl. (Korise-lappe-taron.)
25. Laut täis lammaid, nair ielma-
fabata. (Leiwad ahjäs.)

26. Kust karg magab, nobjad
mängad liegriwad. (Eli-maa.)
27. Kust figa lähäb lauta, aab punas
ja porgad wäillas. (Kooliga tönnmätan.)
- fiid ahjast wäillas.
28. Kustem nui fufi, walgem nui
lummi nõrgem nui kirin, madalam
nui regi. (Aranas.)
29. Moirgab nui karg lundab nui
lund, tõngob nui figa ja näib
nui naru. (Lindas.)
30. Kusi lähäb metfa, piatäis
pürga pjerpes. (Aranas.)
31. Kusi lähäb metfa, naru nõhto
naru poole. (Tala-färe-märjad.)
32. Kusi lähäb metfa naine näbat
pidi fultgais. (Kuni Lahnepüllgais.)
33. Kustem nui fufi ja magafum
nui metfi. (Uuri.)
34. Kust naise aida waras. (Padar.)

35. Moast naswab näusta puu,
näusta puust nönner puu, nönner
puust, määner puu, määner puust
puu mets. (Tapud.)
36. Neli teuvad woodit, nani näitawad
tule, ja uis hüdab, peab.
(Kae hüdab magama.)
37. Neli hoost tailli, wies joofeb.
immer tailli. (Kaka wardas.)
38. Neli neitfild lähawad üle nurme
nuttes. (Wannre rattas.)
39. Neli neitfildit kufuwad ühli aume
(Lihma lüpsorine.)
40. Pöfe sooneft lühi täis, pääwa lühj
tuult täis. (Täing, ch. Wood.)
41. Ohoft kui ora kesnell kui nena
tanka lai kui läbi däs. (Kana.)
42. Pääwa woost iöfe joolinas (shakk.)
43. Tanane ranni naur hangub läbi
luu aca. (Keeel.)

44. Poole aastane pojine kibine
kafukas (Pähael.)
45. Pui joob-laud laalab.
(Pörfad imewad.)
46. Tinkern puust, pikarn maist
määlam nui moa roift (Moaini)
suuante
47. Pui piknure, pillinoo jömdune
(Pui fida.)
48. Pirk mets, paks mets, ei foa fildg.
warraftai. (Punkis)
49. Pui kala pisto kala naa kala
naiste kala, metfist tuli meeste
kala, läns läbi fukh, tanka tegi
prauk. (Kange midamine.)
50. Pöta fife tömme wäilla, ninute
müdeid töö läab. toirne.
(Leiwä jätumone)
51. Pö täis paillaft küinär karuift
(Kink.)
52. Pui loonab talwe kükitak. (Päne)

53. Tüdi süü, fõrmi rüüli, (Tua nurgas.)
 54. Püü püüsi, fõia nõõne rüüfuna, (Käppa püü.)
 55. Tüdi xerä, fütse aiaa, (Tüüfse püü.)
 56. Tüdi püü, rüüfse fütse, — (Käppa rüüfse.)
 57. Tüüma, lüüma näib, fütse püüfse, (Tüüma rüüfse.)
 58. Tüdi fütse, tütta fütse, üüsi üüsi, (Tüüfse.)
 59. Tüdi näib, mütse, püü, tütse, (Tüüfse.)
 60. Tüüfse, lüüma, rüüfse, lüüfse, (Tüüfse.)
 61. Tüüfse, rüüfse, lüüfse, rüüfse, (Tüüfse.)
 62. Tüüfse, rüüfse, lüüfse, rüüfse, (Tüüfse.)
 63. Tüüfse, rüüfse, lüüfse, rüüfse, (Tüüfse.)

63. Tüüfse, rüüfse, lüüfse, rüüfse, (Tüüfse.)
 64. Tüüfse, rüüfse, lüüfse, rüüfse, (Tüüfse.)
 65. Tüüfse, rüüfse, lüüfse, rüüfse, (Tüüfse.)
 66. Tüüfse, rüüfse, lüüfse, rüüfse, (Tüüfse.)
 67. Tüüfse, rüüfse, lüüfse, rüüfse, (Tüüfse.)
 68. Tüüfse, rüüfse, lüüfse, rüüfse, (Tüüfse.)
 69. Tüüfse, rüüfse, lüüfse, rüüfse, (Tüüfse.)
 70. Tüüfse, rüüfse, lüüfse, rüüfse, (Tüüfse.)
 71. Tüüfse, rüüfse, lüüfse, rüüfse, (Tüüfse.)
 72. Tüüfse, rüüfse, lüüfse, rüüfse, (Tüüfse.)
 73. Tüüfse, rüüfse, lüüfse, rüüfse, (Tüüfse.)
 74. Tüüfse, rüüfse, lüüfse, rüüfse, (Tüüfse.)
 75. Tüüfse, rüüfse, lüüfse, rüüfse, (Tüüfse.)

1. Laulu riisimeneid.
 "Näri wääri näri wääri wästerinnu;
 "Kõberinnu kõberinnu, kasterinnu;
 "Nõrre nõret nõeläkene, Nõret nõela
 jelmäkene. Nuo see nõi fii aränd
 Nõela nõi nõi nõi nõi nõi. Uru
 Laka kammimuse, Tõnafilona turau
 Afik aga aga affinaie, Ovi ei tedi
 nui mis tui nõi stis. Ovi aga stis
 päida, Oustanka, Tannaspaidi,
 2. Laina joela langurine. Ei min
 laina langurine, Laina jina la
 Ei minna laina langurine, Laina
 aga joela jingä tuihka, Ei minna
 joela jingä tuihka, Eka joelaroni
 jähuda. Tõpärinui joela pöyja
 Hõhane nehinu pöyja, Kõrpeken
 vana pöyja,
 3. Palane nõiandis joepäid ja jalgas
 Piremes paerfil panud jalgas

Kunne tuas ja tuustid jillgäs
 Kande aga kammes kammis jillgäs
 Ulati olin tuiste es! — Tui es ja
 tuute es, Ahja es olin roobi es
 Kõruiwa all olin wilja es kammes
 pere naisi es. —
 Ull minna aafin kaitti raud, Kõrui
 nannuse kasta Musta kobjad
 murelepin, Tõnõ Lõone pilla peale
 Nui oli enne ojad näinud, Ojad
 näinud härjad näinud, Kõrui näinud
 wafid lapfid, Põlji näinud jata lapfid
 Enne pööwa emata lapfid,
 Tõnõfin taja nõi nõi nõi nõi nõi
 nõi pulga august, Tõnõ fin taja
 kooli peal Tõnõ pöyja pöyja
 Ei tõi nõi nõi nõi nõi nõi nõi nõi
 7. Lõpe lõpe nõi nõi nõi nõi Kõrui
 lõpe ma põletan Kõrui nõi nõi
 jameid Tõnõfin Tõnõfin nõi nõi

8 Ei nähtjus nähtjus ma põle näind
Ei painedi pois ma nää põle olnd
Ei pruudi puida, muik põle olnd
Ei neiu näilgä ma põle näind..

9 Kero fero fero mi laenu, anna
püma aarmi laenu. Pümal o
pailu pereta. Hõil on pailu näärad
lõpfi. Tuba täifi tuttavada. Laid
sõlani onafud, cha (ofatamane)
Kero fero fero lehma. Anna püma
pime lehma, Huin't fõb fero
fõde peäle. Heet wäb mina moadesud

10 Ch te' ukred noore mehed. Jaste
ukred tütyäd pümpid. Laidate küla
lõpfi. Teatate tüttarida. Ei te
näa oma nägafi. Ega tea oma
ägafi. Kine pale täifi pidi.
Tõol palat pahem pidi. ---
Kärefo: Tõo Tõare. Kauri

Amupurkane nää yr. sk. Kaeofarid & gaur
Ch. P. H. sk. Am. mal.

page 340.

page 341.

352 Ega põle marga vaul käimel.
Tühast jätta kuni pihk,
Et saia jätta farsved pihk.

23 Puhha jalga pruudiditane
Täna saab find toonidid
Näha linnu püü! saab karkhid
Lahme pruudi. Keskne tiffina
Alja suuko jändu tarwis
Linnu rist wälja lünga
Wana taalkid karistu püü
Pruudi pea all karwa
Pruudi filnad püü karwa
Pruudi kaid linnu wala
Pruudi jalad püü karwa).

4 Ohto minä jocksin ölmäs puos
Ja lauta taga laffsin jalgas
Tammiksi weskki mäie alla
Tatra wesi. känd känd kakkeli
Weski weskki molo känd kakkeli
Ei ölmä jähuleta.
Hemmä öffin alla peali
Töiffin per wäse alle
okuma peali ja kumpa öffin
Tauras ja wirukit.
Tada naita fura tauras

Ma olen meespeal mända näind
 Ja mända mees ka kibi känd
 Ei minu juuget pole kind
 Maade juu ei kunnadist
 Kibis wiitaja ja kibi juu
 Ja minu juuget pole kind
 Ja pole kuldaga ega juu
 Ja on mända kunda kibi.

No 3.

Kus on minu suu armu meel
 Oh alets jida aega veel
 Kui keine keeft sin magamine
 Ja kätt ja jidast andsime
 Kus on sin isäma miist kadunud
 Ja minne jida kurvast lund.
 Ma surma pool minemas
 Ei surma ma jure tulemas
 Kui keine mees on äine sin
 Laab olema ma pruuti mees

1877 332
 Last Jumalaga järgu sell
 etta saab niid armsa paljaks ma
 Ei muud kui hiki uue aiga
 Ja ju kõik ali fenn tege
 See maa on niid mi raskesti
 Kiipe kes kätt loi temale
 Sell eiisil hoidu kuuwastat
 Ja tema rahw juwatab
 Kell aiga meel on jumalust
 Ei raatfi jida tegemist
 Vaid armab pitant selles
 Kestust ei onan tagane
 Eks ali fenn ali meel
 Lastone muuston jind arel
 etta jida on niid muudetud
 ette wana jida muudetud.

N° 4.

Wana paifi mauwoti
Yga pidi piinoti.

Käärä pusi ja saaga kaalas
 Wana kättel karikaks
 Lämpin muttu kändema
 Leidfin paist pösa alh
 Allumine kiltg eli allitand
 Pealmine kiltg eli kiltand
 Silma augeu penetand
 Kõrwa augeu kallitand
 Kihlu eli wõtkund wõwa otpe
 Nõg eli nõppind näppu otpe
 Nõndaks wana poiske lugu
 Nõndaks nende elu wiis.

J. Kõike

pag 360.

pag 361.

[illegible]

1799 366
Mõte pool ootustpe. Kui tühjal Hõbe nua poolt maha
Sidak. Alas ütle maha ehk laste ütle maha
Kõlalt ams raha auta jaholatke ei pea lema milt
jõe tüsile. Tava andma. arid peab ikki peni
minema. nõnda kui kimal ams on teada antud
ja siis jaa raha kätte. Aga peab julge jüra jüra
sluua. Kui Raha ant pöök ja jüra mürkio Teroft
jüma sise wja jüra jüra kätte. Ta ta j raha
jaab kõige ilma kinniteta kätte. Kuis külge kätte
on on punita. Ja enam kaduma ega ma sise ei
käte. Kinnit jüra iika jüra. Alas Taster ääre milt.
Näinud kui raha ant polenud tema jüra jüra jüra
ja võtnud kea noofi raha julga ja pidam kaja
minema. Aga Tuga järel tulnud ois. Ja jüra jüra
Mõte üle põlla talle. Kui kaud. Kui mäs jüra
Põlla peab jüra milt maha laugenud. Te ole
näiduseks et wõigise ei ja kufagi poolest
arapusest kätte. Kuid kui kinnit ja
Taster kabi. Mis tõendatud ei kigi enne
ilma tarkusest kätte. Kui tema tõetuse
arj. Kuis on. Enam Kõlge

1799 367

par. 368.

par. 369.

Xantho mepistalufes.

1. Kirbu fücsime, hágya asszame. (Tudulati.)
2. Füre, lerraba józsef amba tura (Hörvite)
3. dargel lulel, káyal kábel. (Háda, hágya.)
4. Hóla aze, fómé azele. (Tóanagor.)
5. Hál hágy mára fómé hégumé fés. (Hóda.)
6. Hón kú hál háló enné mómé es tó káméga lógl. (Hón)
7. Hóe wát, hál fúga elid fés. (Hóvára.)
8. Hón wát, né mómé. (Hóda.)
9. Hóh hómól kámégl, hál kárat aze mómé. (Hóvára.)
10. Hóe wát hógumé, ále hóg wóméga. (Hóvára.)

par. 380.

par. 381.

Suoland J. L. ⁽¹⁶⁾ Saadud 18 ²⁴/₈ 89.
= Joh. Luthwers

Unustatud suguvõsaga Dr. J. Hunt!

Siin juures saadan Teile mõned
vana rahva laulud Hageri ki-
helkonnast ma olen ise kaitslik
jaal juures, ehk need on liig
hõhnad terahelid wana wana
falwe hõhnade, aga siiski loodan
et Teie hõiki saate lahkott wasta
wõtma ja hui wäärt arwate olma
sis selleks tarwitama. - Ma loo-
dan et sellest nimetatud kihelkonnast
se weike saadmine mite efime-
leks ega wiimseks ei jae! -
Mull ise on se hea tahtmine
ja lubamine Teile edespäi
aega mõnda wana rahva laulu.
Jid 4

rohkem ja mõned punktid wana
womburku j. n. e. paaberisfe pa-
na Teile kätte saatmiseks; -
ja loodan ka fida et Teised
Hagerilased fida sammasa pa-
wad tegema wana warast wida
mitu meie hihkehoord, isana null
nende kui meie tänisid teda felleks
oleme tunnud, omud kui Tarnis
hojamisega peale hakkata. Oga
see meie aratuseks Hageris, et
meie mitu aga aimuiski tunnet
felles arjas mis teised meie feguwa
ja äed tegewad mitu neist maha
jääwad et meie ise ka hooliga
eutamis felleks töödida. -

Auspahlikult teeritades
ja õnne ja jõudu Teie töö-
fidamist soowides Teie
alandlikk Eestwend J. L.

I.

Küll null legu, kui ma laulan,
Küll null wõist, kui ora wõitlan.
Lood mina luuast ladu-
sonad põimisin pörandust.
Kõige mina jätkin kati täie,
Kõige wõitlan kati täie,
Maha matšin mati täie.
Loo mina hakkam laulamaie
Külle kõik jäib huulamaie -
Wälde kõik jäib waatemataie,
Min, lapsi laulufida,
Teie poistide laulufida.
Kust see laps need laulud saanud
Teie pois need laul leidnud?
Kas käind Taaralt õpimata?
Wastus ei ole wõttamata?
Mina meistri, kopsi wasta:

Ei põle käinud isemaga,
Ega wiis wõtanaga.
Taat käis pulmas mincesga,
Et käis fajas fajasga.
Pidas munda päncoga,
Kandis minola hõndlasga.
Seatomina laulud ladufin,
Keezi miisil medafin.

II.

Ikka oli mull igawa,
Olati mull kaleda
Mitte hord mull meeli huuwa,
Et minu kodu haugela
Minu fugu Soome maala,
Mu wenaad Wencrajala
Pilli puhujad Pudariga
Kandlo loojad Kaubongisga.

III.

Sant martide laul
(Epmene pool fisse tulle.)
Miiks, miiks, Mardikene,
Miiks Mardifandikene,
Ei ole Marti maasta tulnud,
Marti tulnud Tacwasta,
Kullasta kõrenda mööda,
Waskesta wabeta mööda,
Tinasta Teeradada.
Puu aito eidekene,
Puu taati Taadikene,
Üle hüniste hüisime,
Taga paku palwelome
Kas on luba tubaja tülla,
Alta hatuste ajada,
Ligi fina fefatella,
Woi on minna wainuella,
Woi on hulku uulitelli!
Puu tütar neitfikene,

Püha ju tuli tubaji,
 Löötsu lohe põrandulle,
 Kuu põle püerigu je püerisa,
 Kõhu hildu hünnikfesta,
 Lööp ja hildu hünnikfesta,
 Tõmba saagu räästaesta,
 Püha ju tuli tubaji,
 Löötsu lohe põrandulle.
 Et sissip tuleks Mardihene
 Sissip Mardil pandihene.
 Sissip wiskhan wilga õnne,
 Katukfelle haura õnne,
 Wärawalla peiste õnne
 Ouesse haoste õnne,
 Twa laka talli õnne,
 Ega talli hüme latri
 Ega latri lauki ruuna.
 Pere wite eidehene,
 Pore taati Taadihene,
 Tõuse ailes wõodista

Sõgu siidi riestä
 Põrsu padjate wahetta.
 Wõta wõlmed wõrusta,
 Napputemed naela peatta,
 Kapp minna helderie.
 Kapp minna hamberie,
 Üle õue hooneje,
 Too pätt Mardil maaukufida,
 Too seakt tooresta lihada,
 Wõta seä pühkufida.
 Too Mardil tubaha naela,
 Saada Mardil saja hakku!

II järg

Marti tantsi maasmüdisi
 Koda kucihene hümise,
 Tuba tammene tarise,
 Seiad nõthwad siitje filda
 Tuba unsi hüsi filda,
 Katukfelle hakufje filda
 Pore tatar neitfihene

Kõida kinni Mardi hõmpu,
Et ei hau kandajesse,
Lau ei lappi peksajesse.

III. järg Tõnu, kui juba
oma armuist on nätle saanud

Sinap Marti jaadetis
Sinap Marti jaadetis,
Tõadeti pea lihale,
Tõadeti kana munale,
Aituma perejale!

Aituma pereemale!
Head armuist andamasta,
Kul paremata pahumasta.
Mis poowin perejale!
Kerwes härja heiu peale,
Sup poowin perejale.
Mis poowin pereemale?
Kui läab lauta vaatamais
Laudas walge pea wafikas,
Seep poowin pereemale.

Mis poowin pere pojale!
Kui läab talli vaatamais,
Tallis halli tähtkurene.

Seep poowin pere pojale.
Mis poowin pere tühele
Kõige hõlmed hõlased,
Ühed tulga teised siniga
Ja hõlmanded hõhale jäägu.

II.

Türi oli jüna, one purna
Purnude paras hobune,
Tõashedele sõidu looma,
Kihulastel hiidetud rumma.
Ta tegi waeu waatamail,
Kõige kõige wähe mail,
Purnas piisuhugi elajaida.
Purna tema pistis püksi tasku,
Tõas sõadis fargi pioue,
Kihulaste konga kanda,

Litikad te sidus hinni
 Putukaga mängis hummi,
 Hõlles härgsid kõigistada,
 Pori härgsid pigistada.

V.

Poisikene! poisikene!
 Oleks sinu juua koofa!
 Oleks sinu lüüdid koofa!
 Hui akad kodund minema,
 Nõtta koofa kuldä karpi!
 Väita eesti neidusele!
 Väita neiduse emale
 Väita neiduse isale.
 Neiduse fida sulakse
 Sinu kuldä karbi peale.
 Haledaste hirmub halli,
 Heledaste hamub lehma
 Ora piia jootijani,
 Ora piia joostijani,
 Heina ette andijani

Kaera ette kandijani. III
 Tuha jäi tühjaks tükistada
 Nurgad need jäid nutamaie
 Ohi fii jäi alastamaie
 Nurgad nutfid et oli maa.
 Ohi nuttis, et oli oina.

VI.

Seft mull oli hule meel,
 Et mu pruut häisprangi all.
 Leikas mäisa wäga peal,
 Ole fide selja peal,
 Kaera wikk oli kaela peal

VII.

Kahwa laul, kui oovik hoja tuakse.
 Heile lähfid kui fii poisfi.
 Täna tulid kui ifanda
 Toad emanda tulles fani;
 Warda löja wargus fani;
 Kiriha löja hõmas fani;
 Kaendlas haare heeritaja. 2.

VIII.

"Lõuhye laul"

Lõõri lõõri lõõhe,
 kus on kulla preefike,
 Prees märga mänhi atjas,
 Kus see märg mänd' fai?
 Wanamees rätus märga männi,
 Kus see wanamees ife fai?
 Wanamees põllo peendarija,
 Kus see põllo peendar fai?
 Kiit' härj' hündis põllo peendri,
 Kus see kiit' härj' fai?
 Haru onudis hüüdu härja,
 Kus see haru ife fai?
 Karu pilliroogu,
 kus see pilli roog fai?
 Mikat müüdis pilli roogu,
 kus see mikat ife fai?
 Kõnapi kuulutas mikati,
 kus see kõnapi ife fai?
 Kõnapi fittla fõnnikust,
 kus see fittla fõnnik fai?
 Kana kraapis kriipsu kraapsu,
 kus see kana ife fai?
 Kull' müis kana ille more metja

IX.

Oleks minu hääle endine
 ja wana hääle wastane:
 Ma mina wõidaks kõrga häälse
 Kinni koidaks hella häälse,
 Mõisa pullide puiklemist,
 Walla fõnnide lühkamist,
 Perede pikad karja koovid,
 Lamha poiste laulu loovid,
 Wised wiinile wõlunad,
 Kõnnud handlade hõlunad
 ja toru pullide tõunad.

X.

Oleks muul see olemine,
 Teifaks muul see tegemine,
 Ma teeks tua tüüli hättle,
 Maja metja tuha fõsse,
 Sauna saare okja peale,
 Kõõgi kato wahel,

Paneksin koha praadima,
 Ja poisid praadi pöörama,
 Ise minna istuks wõlge peale,
 Wõlaks püksi põlwe peale
 Laseks linda juude laduast,
 Lühke ööna õhusta,
 Toone karge taewa alla
 Ledi Tihede sammikusse ta,
 Lohu riha lepinkusse ta,
 Wõrksid küla waimu alla,
 Harakaid aja teiwast,
 Pääsukeste pilwe alla.
 Loidaks naeste, loidaks laste
 Loidaks toidu tegijaid a,
 Kes seal kookis kolistawad
 Praadi walmsid paaristawad.

II

Ohtu tuleb õnne kaudu,
 Widesuika wiha kaudu;
 Ohtu saab öled tuhaja,

Widesuik wiib magamaie;
 Panek öled pörandalle,
 Ole kõred kõrwustikku,
 Rahwas peale paaristikku,
 Iga haaga haelasikku,
 Iga ühe oma omaga,
 Kell põle haaga wõtku haasi,
 Rotti rohu künklaste
 Muutli mulla mättaste.
 Minu haaga haugella
 Wiisi wõlgade wahela,
 Kuusi kurgida jõgeda,
 Seitse sadu pikkeida
 Kahensa kalade järweda
 Kümme külna hallikada!
 Tule tall wiigu teiwistida
 Pilwed pikkada igada
 Lase tasaka meelestida.

VII.

Thull mind püüdsid püüsi lepad.
Tahhfid naudade tagijad.

3pe ont minu eit ei pannud;
Eit ei pannud ollatasa.

Taant ei pannud tölantasa,
Et olen ilus heina lajo,
Kaunis kaare keeritoja.

Tegin faorse püüed kühjad,
Saane nee paadud saledad.

Alla panin kaare ohjad,
Sisse nee sinika varred,
Peale panin panna koorred.

Et ei alta hallita,
Ega seesta seoneta,
Ega pealtia päwita,

3 L.

Hageris rahwa suust hojane

Hageri kihelkonnas, Haiba w-ades,
12ma Jaastu k. p. 1889.

Saatand Joh. Lutharck. Saadud 18¹³ 89.

Amustatud õpetaja Dr. J. Hurt!

Et minu esimene paatmise
lete lahkelt wastu wõtand
mille üle ma kartlik olin
kas iht on kiibulihud selleks,
milleks naad just peawad
olema: - püparast ei julgenud
ilmutada esimesel korral ma
oma täieliku adressi, - siin
paati leidma jeda. -

Jumuseisuswatt saadan Tule
jälle iht weikene kogu wana
rahwa lauluse ja mõistatusi
mida ma Hageri kihelkonnas
hojaneid olen. - Talun Tiid

aruandes nimetada, et ma iga
 ajal olen lahke minu iimbri
 ses wanawara hojandust korp
 jate kaet wasta wõtma ja nui
 Lise kätte lähitama kes oht
 ise selleks harklikud on.
 Ma loodan hindlaste, et kui ju
 mal elu terwist meile edespädi
 annab, oht saab haastöötegiat
 mitu weel Hageris olema, et kui
 olme spialgul wäga pithaldafis
 oluid oma kätt spamaa tähtsa
 töö tarwis ei midagi töötama. —
 Tulwal korral luban Teile saata
 wana rahwa ohariku ja mitme
 sugufid tähendusi j. n. e. —

Teie täide jõudu ja õnne pro
 wides Teie alusidok Eestl. suga
 Joh. Luthwerk

I.

Wärske lapse laul.

Oma eit muul uidekene.
 Oma taot muul taadikene
 Kui kuulis mind hoju tulewada,
 Läbi laane lastumada,
 Läbi paina pookumada
 Pani muul külbi kätthallaspe
 Lufika pani laua peale
 Ise wotas ukse peattha
 Waatas wärawa paheltta
 Jiuaks tulla tuwikone
 Hoju saada kallikone,
 Et saaks füra supiherta.
 Asjad aga andsid munta,
 Wätfid armfais mulda peita
 Niind hain harjas kaagutada
 Kuni legu lõkfatades.
 Wäeras eit muul wõnnu kacla,
 Wäeras taot muul wõnnu kacla.

par 1/82.

Kui kuulis mind kogi tulewaga
Läbi laano lastewaga
Läbi paini pahekumaga
Pani kulbi katalasta
Lupika pani laud peatka.
Kiskas paku ukse alla,
Et wiiks poisi kaela munda.
Kallike peada purustada.
Kui seft hakkasin aru saama,
Midagi's maarkama.
Läskin nime nölwadele
Härawast wälja wainule.
Nutsin mäyaks nime nölwad,
Wainu pealged wiiseldama;
Okkasin mu oja põlweft,
Kaehtasin mu karja põlweft,
Tegin palwid täadile,
Maanitsufi eidele;
Kaehtufi'sa kuumahille
Oh minu olla eidekene.

par 1/83.

Oh minu kulla taadikene!
Miks te minda maha jätanud!
Eks te parem kaasa wõtanud
Kui te ära lähtete.
Mulla alla magamaie
Pikka unda puhkamaie
Oma last nuiud laste
Wäerad häed wõmu anda,
Mõnda kord ka nälga tunda
Milt jõuab tulla tunnike,
Kui kalnu hirmal kutsutakse.
Kus rahukift wõin puhata
Sis päle tarwis ohata.

II.

Ennem minna usm usfi keele,
Usfi keele, usfi meele.
Ennem kui noore poisi keele,
Poisi keele poisi meele.
Dois on loodud petijaks

Petijaks ja püudejaks,
 Soomes nädrad katlujaks
 Põhhis pere taadikese,
 Põhhis pere noore neiu.
 Lubas aga osta ne müüti,
 Uue müüti ukke püüti
 Ukke püüti ilusa paela.
 Sai tema aasta elanud,
 Paari päeva peale aasta,
 Suis tema soost tõi sojad müüti
 Pajust tõi need palawad müüti,
 Põhhis tema selga siniseks,
 Ja häenas kaela kuhu horra
 Waat se on sinu uute müüti
 Uute müüti ukke püüti,
 Ukke püüti ilusa paela!

(kõjanud rahwa laulu J. L.)

III.

Eesti ema hääte laulud.
 Hüigu, hüigu, püüti talle,
 Mäga mäga lamoma talle.
 Hüigu, hüigu, kallike!
 Mäga mäga ohlake!
 Tule uni minutama!
 Lasta rauha rammutama.
 Tule uni uksest sisest
 Astu uni aknast sisest!
 Huku hüigu ääre peale!
 Seatt mine lapse jama peale
 Huku lapse kulu peale!
 Pano lasta magama!—

IV.

Tule koju taadikene!
 Hugu koju eidekene
 Tule tule, tule pealt!
 Lase laja wälja pealt

Heimta hiriku pealta!
 Too saiad sarvilised,
 Meesi leiivad meelelised,
 Kakeud kake koorulised
 Sepikud fida paremad!

V.

Süit, süit sinna
 Taas Tallinna,
 Mis sinna minna?
 Seatt saia tooma.
 Põu pilli poisikene
 Saia sauna mäele,
 Ise istusin otša
 Värs värs ära!
 (hõljand rahua fants p. l.)

Eestirahua vanad mäestatud.

(Hõljand hõljand rahua fants jõe kühkand)

1. Mitu fida meest ühe võõra ühes (kollekts)
2. Kuslem kui fipsi magusom kui mehi (eni)
3. Vanamees nurkas riipe mune Täis (keris)

4. Seest fira viisuline, pealt
 kulla karwaline (fibulas)
5. Keerleb ja keerleb, saab otša
 firs muneb (tapuwaän)
6. Kassi faba iile mere (paja sang)
7. Kaks meest ühe kübara all (kargad ikkes)
8. Kaks meest ühe võõra ühes (aja teinud)
9. Mees läheb molla, kühk hõljand pooli (säremas)
10. Ani hahas pea pahas (wõh)
11. Hõljand talles faba räästas (fants)
12. Kana mees nurkas, tikk nina otša (hõljand)
13. Keelatu meelatu aga ise ilma
 maaturk (margpüü)
14. Hõljand hõljand ja anguis fawed
 wõtub fawna fawile kihel-
 konna kuhile (kuule wesk)
15. Üks ani ja neli nokka (padi)
16. Lip lipi peal lap lap peal
 ilma niela filma pistmata
 (Koppa pea)

17. Mees lähes mitja wis hab
tindi tee ääre. (tat)
18. Ila pik ja peenikene, ema la
ja laterhane, pojad pukas
puperullid (kartuhuel)
19. Suure poiseke, laja kordone
kafukas (happapera)
20. Pajas keedetakse, kerisel küps
letakse, aga süra ei pinni (worstik)
21. Tules ei põle, mees ei upu, aga
mullas ei mädane (nirri)
22. Punane koer haugub läbi
luise wärawa (keel)
23. Muft siia lähes lauta ajas
punased põrsad laudast
wäga (ahju roop)
24. 5 wimp, 10 hõmpsi wõmber oye
auga (wanhri rattas)
25. Lapped laia ilma peal ija, om
alles siindimata (heina saad)

26. Üks waat ja hakke sugust
ohut fees (kana muna)
27. Hall harg ja auk seljas (õllima)
28. See kes mind teeb, fee mind ei
tarwita, fee kes mind tarwitab
fee minuett midahet ei tea (pungla)
29. Muft hekk aida, waras (pada)
30. Tahha müiahe aga liha ei
pinni kaetelge süra (lina)
31. Ila istub, poeg pistab, julani
süüb takka (kaewu pungi)
32. Wana, wakk ja uus kaas (wee peal)
33. Üheft ohjast tõmbab hõik loma
liigub (keeri laud)
34. Pene põb, laud laulab
(siia imetab põrsad)
35. Otjast ora, keshett hera, takka
lai hui labidas (kana)
36. Särk all liha peal (hiinal)
37. Üks hiir, haks laba (pustel)

pag. 4/10

38. Kirbu suredune aga häria
raskune (tulejäre) 1/11.
39. Globu kinnub Flomaal kätel
kostab füa maale (müristamine)
40. Pääwal tühja tuust täis, ööfel
tooreft liha täis (woodi)
- Täheendus: Wana mäistatus te
kohta, et need pea aega isna
ära kadunud on rahwa suus praeg
ga jut, et ükskord Mardi päewa
õhtul mäistatud ühes talus kõike
wanaaegseid mäistatusi. Viimaks
püstitud ühe suurs weris häe ukse
maksett pisse; ja öölnud: mis ta, m
te, mis see on? Selle peale ehmatas
nuid kõik ära arwates et see wana
saadana hääl ölnud; ja see saanud
kuuljaks, mitmed asuwad seda täna
päewani, et mäistatuseid täiesti sa
dana teonistus on. — J. L.

Magis, 3/IV 1889. ^{1/11.} (3X).

Magis rühelusest. Saanud Joh. Luthwaga.
Saadud 18 ^{1/2} 89.

Auus tated figuwend Dr. J. Hunt!

Suiga saadan sin Teile mõned
wanad Eestirahwa täheendused
ilmade kohta, mida Magis
olen kogunud; — palun heid
jällele lühida, tulewal korral
enam. —

Sin juures leiata ka Hiawere
kooliõpetaja J. Waldmanni
kogatud 80 mäistatust ja mõned
punktid muud täheendusi. —

Nimetud kooliõpetaja lubab
Teile edespäi rohkem saata.
Siidamolekult lewitades,
Teie tööle jõudu ja õnne
soowides, Teie alandlik figuwend
Joh. Luthwaga.

Wana Eestlaste mitme segeuseid
tähendused ilmade kohta.

1. Kust pööripäeval tuul on, patt on
ta ka selle järel teer, weerand aasta.
2. Kui noore kuu seewad, torawad, tuleb
külm, kui niired siis sooja.
3. Kuu weerandiga mündumad ilmad.
4. Kudas tali, nõnda suvi, kõik tali
tähendab suurt poole aasta peale ette.
5. Lumi ei jää siigise enne maha jääda
malt, kui ta korda ei ole kannu
peale sadanud.
6. Kewade ei lähe lumi mitte enne ära
kui ta ei ole 2 nädalat kannu aega ilmas.
7. Kui lumi katustelt maha tuiskab,
siis lähewad ilmad sulale.
8. Kui pojapiski põleb, tuleb külm.
9. Kui kanad talwel murka maha la
sewad, fobistawad, tuleb lumi tuiska.

10. Kui talwel tee harjas, siis paha suwisa.
11. Walged piigalpilwed, toowad head ilma.
12. Wõngu pilwed toowad pikalt sadu.
13. Kui wihma sadades pilled wesi peal
on, siis lähel sadu isna pikalt.
14. Kui jõe järwe wesi seegane on, siis
hõne wihma pea tulemas.
15. Kui siia õhtu helja õhtu fõrb, siis
tuleb kiirel päewal wihma.
16. Kui mets hakkab laulab: krööb, krööb,
siis on kuiva, kui ta pill, pill, siis
on wihma tulemas.
17. Kui päike pilwe alt tulles õige pa
lawarti paistab, siis tuleb pihne.
18. Kui õhtul päike pilwede wahelt
tagasi waatab, on head ilma loot.
19. Kui hommikul hasted maas ei ole, siis
tuleb sell päewal wihma.
20. Nõnda kudas kasti Jüripäewa ümber
maas on, nõnda annab Jacobipäewa

juun 1/14

- imber fell ajal siskhis enast loikata.
21. Kui kewadel räästas hästi puike
sis kaswab suwel wili hästi.
 22. Linawästriksid tallawad jõed
lahti lõuhojed tallawad lume wäga.
 23. Kõik kõned wiikawad pärast
küünla päewa talwet.
 24. Küünlapäewast lugu nädalas,
7 sisku, 8 harja 10 kiindi 11 näd. Jõge.
 25. Pärast maajapäewa ei lõhe hül
mitte enam hana muna.
 26. Küünlapäewa fula ja Marcta päe
pöud, on nälja oma.
 27. Kus kohal siski oras küünipäewal
jäis on, sealt pole siskiga kedagi wõti
 28. 8ma küüninädala wiikor, ei ole pui
lule mitte hea.
 29. Enne juunipäewa minis tamine, toob külmus.
 30. Tuleb kukulind lehtega, siis saab wõti
wilja, tuleb ta raaguspuul siis puike.
(Kojanud jõe. ^{12.9.14} ~~12.9.14~~)

juun 1/15.

ms 116

ms 117

year 418.

Hofe Kihelommas

Wolfe No. 100000

25th October 1886

1. 1000 1419.

Seabird Roosting. J. G. Moore

(14). Seated 1. November 1888.

Tustatud härra Dr. Haefti
 jõuamisel peale jaadan ka mis minul wõ-
 malik, jään alamal siinwa müües punktis
 rahwa endiselt wale näämetelt, mis küll
 hiljasti jäänud, aga selle wõlga ärgemas
 et ise oma filmaga, 1858 oma 16te elu aastal
 naad olen läbi näinud ja tean et selle nimel
 aaste nende hulgas ära slannud.

Anbla kitchkonnad, *Koc (Sisipharina)
 waltai, nimelt "Hudje peris" alimõna
 1, Kni kwardi kari, ofimof Norda wif
 sete, pani peronacne 9 terawicote laus
 ukpe alle - nattu ke pi hoga kartud, -
 knuff loomad ukshaawal iile pidiwad
 astuma, fells ufoga; et ukshi haigad,
 pake fona, opa kuri film, wif niaclomine
 oha arpi piflonine kellegi kiltge ei pea
 hakkama; Ka kniwa wif foga ei tohliwa

"enne jüripäeva" looma hämutada, loom
pidada ära kuuwama, lahjanema).

2, jüripäewa hommikul läks peremees
laute, wõttes jõulu orikat — nõnda min
tati ühte wõikast liiba mis jõulu foppi
kulege — ühes lehti ja kõige pühade aeg
joomalane peal jufis, mis jonnini alls
oiti — järgi feli liinast ija loomale,
"tõbe wasta" ohuks attentulawaks aastaks.

3, kui lehm, piimatuli" (paegis) kusest
ternest, "peen efimine wärske piim kude
"leomaks" nagu niidai, fup pite, aga
pandi 2 loppakoori ja "kõbe laulatis
fõrmus kestinuse ajal fufse, ohuks et
piim nikkis ei lähe,

4, kui ternes? lamale toodi, pere juba
jõunud hakkas jaama, loppetati peremane
kõige emalt ja lõi lufikaga peremahale
klabja otfaette, ühtlõdwi, "kui kõrges
wõi kern" (piit) ja lufikale lappi, wõi

ühe paipikese otfaette, "kui kõrges
piimapiit."

5, kui keegi naabri inimese juhtus
lehma lipsamise, ehk piima kurnamise
ajal juure tulema ja piima rohkust
kütma, siis ütles peremane — muidugi
jalaja, "Lõnu fupst juure jamaale kõrg
jätke juure."

6, kui wafikale fapipõrsale ehk lampa
tallele midagi haigust juhtus, siis
oli ikka ühegi arwatud inimese tõi;
kai ma, kadedas filmaga näinud
ehk paha sõnaga äraimastanud,
siis alfteti feli inimese järelt jalaja
midagi, kai nende närsuf, wärsst
õlgi ehk ahja luud, mis weel paari
aastat tagasi minul omalgi kaks
korda ära wiidi — fuitfutati felliga
haiged looma, ka wõiti felliga põletud
tuhka fufse ja pomifeti tähtfai fõnu
mis mitte päris laufoja juurest otflima

ei mindud, waid wanema perenaestel
oma kaeft jaada oliwad ja praegu on.

8. Noorte wafikatele pandi piisfirohu
topi kirju willese parlaga kaale, rann-
duke wastal kaitseks, mõni korral pere-
nessidus wafika kopale ajataiwaste
kõlge fagedaste piisfirohu topi fipe, gu-
londaw ja hundi hirmutajaks?

Nad taimekustad olid loomade järele
näinud, aga teistes elu asjades olivad
omad hambad.

8. Kowade, kui põllutööd hakkas, pidi
peremee, kui wähegi võimalik ~~olima~~ ^{efimine} efimise
wastikse, ipe' kinduma ja kolm foolatasa
fai põllu peale ette wifatud: kaitseks kõige
appaduse eest.

9. Kui efimine peomne ~~peutis~~ ^{peutis} kulu-
miseks piisuse wõeti, tehti kõige wisti
teht kulumitus olawa peomne peale ka
foolaterad ka ei peundunud, mis ka wälge
mõne wana peremee prundi peab olawa.

10. Efimise wälge wälge fipke, mis
weskile wiidi, pandi ^{hirmu} hirmu ja mõni
tere foola fipe.

11. Heina tõi hakkatupel oli peremee
ka ^{efimine} ipe' hakkamasa ja kaitseks wist
oma kolm tere foola' heina fipe kaitseks
et wiskat, piisuse' ehk kotte ei läheks.

12. Tatuaste, ipe'arand fipula mureaste
ja kolmekunnings pühade aegus tehti
ristid kütidega ipe' uks ja akna peale,
et, kuri waim mis kättel ööl kulkumas
on, fipe ei faa ka jaanide kütse tehti
ristid, et peale ei tuma ei tule.

13. Jõulu, niistõesti ka etõõari lauda oke
tõi peremee ipe' alad tippa, peremee
tõi hambriiff, enne juba nimetus jõulu
orika' pani jõume laua alla peale,
peremee tõi widaft poolawatka kaeen,
pani laua alla, mis hommiku, kui
isfamise palwe kemaft enafest jüuna
peale ärs oli lastud, kõige loomade

Kalle ära jäi järgitud, jeda tehti
käigil neil kolmel pühadel.

14. "Näri lauba õhtul, kui jõuluorikad"
laula peala loodi, pani peremehe iga
maja elava inimese ja ka wäljas olewa
ligema fupulaste nimne peala ühe foola
tera, orika" alla, märgiti, kelle foolator
ära fupalab ehk kauba, see inimene jella
aasta foor foor ära foor."

15. "Käiga ää põles" ^{minna} ^{aga} ^{looda} ^{aga} ^{looda}
föörme laua peal, sinna loodi siis kõik
maja raamatud ja kirja ware wälja,
lueti, laulati, märgiti ja loodi
peksi lobi; igaüks uncaasta
ühe wifati olga, tükid ees ülesse wastu
tua lage, kui hästi palgu meist lae
kälge kinni hakka, siis loolati
"rokkat rukk" leikust, "kui wähe,
siis kahwat leikust."

16. Sellamal õhtul ja öösel käiswad
fajedsate ääres igaüks, kumlamas

kai laua kolinat ehk puna fupumist
kumla on, kui midagi kabinat
keegi kumla, siis oli olgu kades, jho!
jell aastal tehakse wiit minna puna
fark.

17. "Jõulu efimise puha hommiku,
niifama ka uncaasta hommiku
wara, pidi peremehe ise, kades wiit
efimise wae tooma ja jällegi foolator
fiske wiskama, jell aga kumwain
folgis kellel ääl wae ära, teeb wae
weretü," aga foolatorad ja peremehe
wiit parandawad pehendamise.

18. Kolmekümninga laupäewa õhtul wälata
linast önnel, kelle önnel hästi kroonitua
önnel fihutua tulama, jellal tuli önnel
aasta; kui peretuba önnel pufutki inimese
mudelil näitaj, siis pidi jell aastal mehed
frama, kui pere tüdrukud önnel lopp
kuija kändid; pidi ka fupna fiske minema.

19. Kui keegi paifike ehk plikike

epimise puha, ehk väärar hõimatus
tarbe pärast külaste läbi, pidi jalgaga
leppima, kui wana-rangisale ehk
wanad pafled seale pandi, karistuse
et kallid hommikud ei loki külast
ümber joosta, ehk loifeti poriwana
häbituseks, kes oma asja enne pühaj
korda ei seadnud, waid kallid hommikud
weel otse laseb.

20. Need asjad ja mõndamöönd
püti jaal-majade ja mitmeski teistes
majades fell isal weel üles. Tere oma,
kes wa. kibeda sõber käwaste oli, oli
omale pähe appinud ka "Eitenga" fõnad,
kellat, kelle jeda häda juhtus tulama,
tuli warsti sinna, toi koorile wiina kausi
jaal pomifeti sinna, mida ma ei hoida
ja puhuti pudelisse mis haige pidi
sisse wõtma. 21. Kui weikatel lastel
paad ehk filma-näud wõlga löiwad,
laadi neid fagedaste sinna arshimfeli

nendega toimutata siis mõnda moodi,
kui ast arwad et häda on tulost tulund
see on: lappi pessa ast on tuld piletud,
siis wiiki hõbe püks ehk fõrmud jalgaga
piirata lappi pessa ehk filmanägu, mis haige
oli, kolmkorda ümber ja kaabiti ingkore
hõbewalget talasse ja ikka hõlde fõnad,
"tule isaka, tule omake anna mul lappi
terwis kätte," nõnda tehti ka kui oli muist
et lappel "maa-alused" sa wõlga toimine-
pidid olema, kaabiti hõbewalget mureu-
matta alla, wautati kolmkorda haiget
kohta, hõlde neid fõnad fõnad. See fõn
maa omake j. m. e. Kui fõnna leiti
lappi häda oli tulund, siis wõlga lappi
fõnna wõlga ja keri fõlde, hõlde neid
fõnad ülemal nimetatud, aga oma pöist fõn
"Leiti isaka" j. m. e.

22. Kui keegi loom, ka inimene, jala
juhtus ära wiidama, mik hõstama?
Jälle häda ohuki oli ka oma laupamine

peale jeda feinti kaige liikone ümber
inheffa, wahet ka kolm, kolme jolmege
olekont ja shju lusa kaidik, kes laupa
mise pidiwad kaige koha peal paigal
hoidma.

23. Selgapiäwa õhtutel ei kehratud,
kui jeda tehti, seal pidiwad, wanad
paganad tantsima?

14. Käipaljuke kui fiin leiata, oli
mull weel meelad, oma nähtud,
rahwa endise aja pruukisid ja ufu
kumbid; paljugi on ja äraunustud
ja ei saa neid fiinest alupaigast
enam kuuldä- ega näha.

24. Peale jeda riiki selgake endise
aja teadet Kops kihelkonnast.
Rahwa juttu järele käija riiki tee
kommikupoolt Kops kihelkonna
jääst läbi, mis ammuigi sinni
kaswanud ja muud märki näha ei oli,

Kui et mõne aasta seff maamõitja, —
niisama inimese juttu peale, post
kohast kus talle näidate, sihe raba
maa peal, — lastis siiskaswata
2-3 st kohast, ja leidis 4t-5t jala
sugawupest pakkudega ja kruuige
taidatud tee, rahwa juttu nõnda
nimetud. Jõe tee? see tee on kiwile
läbi poolt tulnud, mis seal kas tunda olla.
Wanad siid, nende riisigubakwas, olla kiwile
poolt, kus järele peal liikunud, wiist puhakepust,
paared olivad, — tulund ja Seide poolt läinud, ega
Punkila eie mägedel, mis praegu nende nime-
takse, jähkide pidanud, need Punkila eie mäed
ja selgud ei ole seff muudet seff kaht wõrd,
kaugel. Seal lopi järged Saluere maa weel
on, iiki eie kiwimund allika kohal, seal järele
8-9 jala laiene inimarkhuse Riisgas, selli
ümber rattamoodi kraaw, mis endisel
ajal weega wäis täis olla, ja arwatakse

1730.

et see üht arstnime paati on olnud.

Need liitunud, asi sujunud ja need
kümme tüügi peal mõistnud aegajal
pühed paigad olla ja paigastle ordu-niitla
filma iluti ja tähtsuseki loogi aktende
alt mõide siude, joff see loof on aamal
ajal jelle liigi kalda ääres olud kus ta
sarenuud praegu veel seisnud.

Kuue aastat off olime off paartoff
ja veel alles enne on need ornam olud,
aga niid ei ole nende ajeltki lund;
peragune mõis omanik on need pölla
peale lastnud ära vedada.

Talun austatud härra Doekdar, kui
ma korjoff ühtki jõuakone pinnalt
Täie tänu waga korjanduse off, joff peale
jeda suurelgi leiduse, kui mitte,
joff talun tade nonda kärsale heita kui
ta kallatule tulelitiw ole.

Talju teinut ja jändu täie jõuakone
jattan Jurnakaga.

J. Lamm
Koo Sõjapöla.

Krop Uuemäjas 30 Jaanil kuu p
1888

Saadud: J. Lambert. pag 1/31.

Saadud: 2. Juulil 1888. (1x)

Wäga auustatud herra Th!

1. Siin Krop kihelkonnas
Uuemäja waldas. on veel
üks wana aegne hiie puu
(Türnapuu Türnbaum)

Kis wäga suur ja jäme
aga jupsemine ja teine
kiilg ära mordanenud:
Siski on see tüguw kiillar
joff peale paale kaare on
jälle uued korasad ehk
joisonad kaswanud
Lelle läbi näib ta wäga
imelik kui minnef Kuga
wäija

Maie kumme aasta eest
an jell püüde wõid
lukkut wiljat hõwrid
wõidud: Kida niid aga
mitte ennam ei tehta
Suu wälga nägemise ja
rakwa arwamise järel
wõib ta liigi teha aasta
wana alla

Arakwa just raged
Enne oli jell püüde järele
imber: Keskelt suure
peal kausis püüde ise
Kard püüde iits naeme
Järele wõib musti lapse
Kalt püüde: Pelli iile
pahanäeme, järele ja
läinud jell Kelt ära
Ulele ^{leppa} rabap. Kus ta
weel praegu on

Lealt ära minnes kiiudud
ta püüde, «Maret», «Maret»,
tule ka järele. «Maret»,
kastnud, mu pastli eht
Kinga püüde loks Katti: -
Lad ma parantam enne
jell ära: Püüde ma siis
tulen: - Pelli jühtu-
miste an niid järele
arastad, miida, aga
püüde ei mõtle, weel
ära järele järele minema
peale Jäin Teid
armastud ja armastatud
herra Dr Lidameli Kelt
terwitades Annapakkimise
Teie J Lambert

wõib alla eht an mull päraf
peale aiga ja waima. jell imelik
püüde, eht mäda ja järele
jasta

pag 434

Kopfe Kieselkiesel Harmi wallast. Sachund A. P. Erichsen

I Mahua keel. (182)

keelik, fear, ear j. a. e.
 kōdilepti. Kiinamoa eart möö
 soagu offhoke wagu aetut
 muu tekkimāt põllule kēand
 pife... kōfāt tahamad heasti
 weanata, jio neift soab kōa
 luale tublis wōrut. Moni
 ams hall pōia idleb i. tūit
 lähel niice moosilm agas
 uhheks: noored mehed lafist
 juba eniile sunna ilmatu
 pikas soopa feara teha
 Moni wallas rōāgitalp
 nōda wālfa, et i p i muntub
 nagu (lūmūt), lūmūt, lūmūt
 (lōrāni kōf. kōmōfawale), kōma
 kōila kihel, ja etnna kih.
 inimeste juures i i^{te} mōn
 fōna juures muntub nāgu: (mehe)

mihel, leha, lile j. a. e. kōha
 kōha, leha kōha...
 Keale felle on kōhalepo
 o kōf. kihelkonnas, rahwa
 kēel, mit kēel nāgu lähel
 olon pannud enamieste wāga
 laialt. Eestis rahwa hulgas
 pruugitaw on, et kōhalepo
 nōda nimi fōnase (lūbēlan hivan
 juures mis i fōranis umbhōdika
 te p. g. e. kōja l pāale lōpewat,
 mitte amastawaf (gnitionis)
 lehtu i fōa, wais ofastawaf
 (Partitionis). Et luleb wift fellest,
 et pūblis nōnna nōis fōnu
 kōritu kēeles on lauwitahet,
 kōi Eeste kēel kōija kēeles
 kōhalepo pūha kōija raamata
 trikkimistega pruugitawaf

Säit: Kap, kapi, kappi. Inessiva
 kappis (ja mille kapi, nagnu
 uni nija wiigi, jätel see mituigi
 õigen su) nõne ka tasp tasp
 org, orgus, burg, burgus;
 pütt, püttis, laut, lautas,
 (ja mille lautas), aiti, aitas;
 laus, lausas, ja mille laus;
 kihelkond, kihelkondas, walt
 wallas, lunt, luntet, nunt
 nurkas, wöck, wöckus, mok
 mekkas, köök, köökis, jme
 ette ei üena tegemist en
 wiiga parandaw, kui lappis
 keeliõpist, alla antakse, kus
 hakotust wiiga si loka, ega
 loka parandaw, hiina parast
 se uile piimeks wõnnuks
 on, kui arusaamine selgub.

Lõpeltus on keele kohta fin wul
 lähensa, et lõpeltis, wadus
 Euru kihelkonnas paaris
 wallas, O'lain, ja Kuimetsa
 wademas inimesed koguni
 teist wälja rääkimise wiisil
 kõneldawad. Kui jeda fin
 imber kausu kuskil kausa
 ei ole; ka lappis pizasa
 nii kausa nõnne rääkimis
 kui kausis hakkawid kausa
 kus siis mituigi uumal
 ajal neomate hulgas
 wadematelt päritus kausi leuwa
 uumetelus faab, tiiski on
 lähensaatus wallas, keele
 jälle ka teine teist, pifut loka
 mille üll ka nime wana
 muinas, ütetus, õffust annaw.

1. juul 1440.

ja mis lädi mil tiigt mossi
Kell on, kus ümber kareu
teruud ümber kibi ja lüüsi
naabri kihilkonasid i Kanat
inimisi oruata, et enamasti
keelte ja gaanide ajal olla
tähelestatud wallas uimafid
olnud oruati kelle õigusi
pärastama, kus naita
keelte kati pöbjust olla lõpet
avatus, ja õliti faanuse õuimel
malt mil kati pöbjust. --
Ümber kareu elavikudele
kõik aga nende keele loomus
fagisatle üsna rõõmuliku
nalgja, feli it feli nii mõnufid
krobinat. Kus juurte ka
hõält mõne ja teon teine
on kui muntel, nõnda it

juul 1441.

igaks õuimelga meelt lema
kellid dra kumme ütelu. See
on ju õuimelga meelt, feli ta
rdagis feli kull.

Õlles lähenen feli ühe
laulu õuimelga keele loomus
järele üles, mis rahva feli
leida on.

Õuime lähenen kõrtfeli wälgä
liis me näame feli nalgja
kaasja mefale ümberkuiwä
kappi ajal kummuti. --
Lühem liiffat kargu kurgist
Lühem feli kumme wälgä kurgist
Kare feli wahib wälgä feli
Kare feli kargu meale feli
Kare feli kumme kumme feli
Kare feli kumme kumme feli
Kare feli kumme kumme feli

Lammäs lähtö lausile munde,
 Lige lausile ponne peele.
 Oluks tegi kange kopelis.
 Kues ole uhkes pulmälises
 skabinas kinsat, kabinas
 kantsat.
 Kait weel mõne jonas:
 lema, nemä, kilmitäma,
 ääläma, pühispäma, jeda,
 mäda j... - Kait mäda nuppi
 jappinas läidivälle, Lema
 wõtte minu jada ää ja
 minu jada kakkofes kilmä
 täma.
 Lellest on suuata, et tähtetäde
 mallat enist keele wiigi weel on
 kiini pisanud, mida Dr. Lerman
 täiskäälilike loomujärjeks
 (ocalharmonia) nimetab.

II. Olakua wandajond.

1. Ega mörä ajas kairas,
 jca tehtus pilla polle.
2. Parun oma una witi kui wära
 woi leib.
3. Parun kars kargamee kui wäsi wängeme.
4. Parun karta kui kakekpele.
5. Parun aanga kanga kui katiga aaga.
6. Parun isua peal muna kui tiki koo.
7. Tista pörfas kotti kui pakutakpe.
8. Tule läbi bigiga, siis siis ipuga.
9. Enam lehatpe nänniga kuujuuga.
10. Ega lihi kott püsti siipa.
11. Ega magaja kassi pukuhiat ispa.
12. Ega kars kairas kinni jakkata
 ilmaske häie jahu.
13. Ega karta maffa siis enam
 josta kui hunt aja laga waku.
14. Ega hunt nii puu ole kui
 hujutakpe.

15. Igal mehel oma naine, igal
lunnal oma laulu.
16. Luimene jaoks lühipeelind
laulu eest.
17. Kelle jalq taljalat, selle
juu malfakus.
18. Kuidas kumk nõnda käbi,
kuidas kaus nõnda rõpu.
19. Kes mees teeb ja naine teeb.
20. Kõllop juba juba naha koorib.
21. Kõik siin mahu maha maha e,
muist peab ja äärmis karmu maha.
22. Kui pere, hel, leiba on, kütlop
Lumestab päevi on.
23. Lehm liipul juust, kana
munet nokk.
24. Mida armastajad kibetsevad.
25. Mida marmelad, faram.
26. Kõik pölvad, kütlop, pole naine
sind, üheksa koru.

27. Oma tuba oma tuba.
28. Oma film on kuningas.
29. Linnala kargalt, naitkas
jääraks, istsa ära.
30. Pikk kott, kott, seda kott, kott,
mäss, kott, mäss, naine.
31. Linn, linn, sõda juu lehti.
32. Mõni leht, kott, kott, kott, kott,
kott, kott, kott, kott, kott, kott.
33. Kõik, kott, kott, kott, kott, kott, kott,
kott, kott, kott, kott, kott, kott.
34. Mida, kott, kott, kott, kott, kott, kott,
kott, kott, kott, kott, kott, kott.
35. Kott, kott, kott, kott, kott, kott, kott,
kott, kott, kott, kott, kott, kott.
36. Kott, kott, kott, kott, kott, kott, kott,
kott, kott, kott, kott, kott, kott.
37. Kott, kott, kott, kott, kott, kott, kott,
kott, kott, kott, kott, kott, kott.
38. Kott, kott, kott, kott, kott, kott, kott,
kott, kott, kott, kott, kott, kott.
39. Kott, kott, kott, kott, kott, kott, kott,
kott, kott, kott, kott, kott, kott.

10. Chalaclophorapha feras.
 1. Kui kandaas aune püüetab
 siis satelabki mõnda kasku.
 2. Kui parim film siigeleb siis saab
 naenda, kui pahem siis mitte.
 3. Kui kezunee päält minnes
 naoli rahmas maolu tuleb siis
 tähelab paha aune, kui mitte
 rahmas, kas veel koluppa ehk
 sumeti misagi hästi kaskas, siis
 hästi aune.
 4. Kui mina ole siigeleb siis saab
 kas furma ehk noorfuurki
 järele. -
 5. Kui lüug siigeleb siis tuleb
 habemega mõrnat.
 6. Kui peopesa siigeleb siis saab rah-
 7. Kui kassilinnu peole siis tuleb
 mõrnat järele paolt, kui küür siigab

8. Kui liiva püüetab ehk raafika
 püüetab maha kukub kas peremest
 ehk peremestel, siis tuleb sügä
 kohuga mõrnat.
 9. Kui nuga lüua päält siigeleb
 maha kukub siis tuleb väike kui
 kahust siis mõrnat rahma mõrnat.
 10. Kui kangut külalint tuleb
 11. Kui furma kirkku viitabki kug
 maja kakk siis aja pääl lantab,
 furma läheb furma.
 12. Kui kirkku kakkid maja
 ümber lüuawad, siis on järele
 furma asjata.
 13. Kui noor mees liiskku läheb
 mõtma ja kokune pöörane minna
 kakkale siis maha lööb, siis
 ja järele jalgatiks.

14. juul 1448.

14. Kui muuta kannuaga laadi
õhtul kõige roo kargist karutuse
pis on kisel päeval mihma,
hui punane, siis ilusalt ilma
seda.

15. Kui millegi jutu peale äs-
sawastel kse, siis on mure, kui
kaskoole, siis kofi.

16. Kui maapäele meha-
tahut heita, siis jütta kolm
korda tunc selle kaha päele,
siis on ole maa suft kargist
kasta.

17. Kui nannut mõis pulmas
ko mõne mehe sülla selmef
ajal nenni afi kathi jukhtu
minen aspis on laad kuni
lasta.

juul 1449.

18. Rahua chaug ja nõidus.

Kui kieware spingit korda
weiofer mäge laotakse, siis kaal
peremene wiha kogu tagasi ja
hoidab kas lauda wai moja
noff kahlä rüürlaef, mis
kähentuseks peab olema, et leand
inika kipa peale peawad nänema.

2. Kõnne kahas kühmalakke jasta
kargasmale mure wiiste wäija
kõhkiwist, mille läbi aurja mure
plu laamast kaitus josta.

3. Kõpa waltsojefina kibi) alla
andisi nequid jse masechis etne
et richte duc austa leimka õhtu
maja uok päele kigatid, mille
läbi jaganad waima ärn
kõlataid jilaca jaama.

V. Rakava laul.

1. Eit läki kulle Heinamaale.
Eaat läki läna sammikkupe
Niskaroppu laule,
Puni punga pötku päle
Kamompa suuru silt.
2. Kerp läki kinnu kilaafi,
Känbluk läki kagaru järele,
Eite teista punga mboran
Kila nillit loi keru kille järe,
Eite tupe punga päle
3. Kakkas ille hiiuima:
Eoupe ille leidu fathma,
Eoupe ille ahju kütma,
Karpas panin ahju kütma,
Lehma panin leidu fathma
Mullikas panin uosoutama

4. Kiriä tui oli tuline,
Lehma faru oli liivane
Mullika nupsu oli jahune.
1. Kiti oli² kila kaja iir.
Kere maoja leki mulli kina
Kina heina lehmale,
Lehm mulli piima,
Kina piima pörfale,
Pörfas mulli külge,
Kina külge haminale
Läm mulli kakku,
Kina kakku karpafle,
Karpas mulli saura,
Kina saura riide,
Pini mulli kulla,
Kina kulla sammale,
Sammamilli lehti,
Kina lehti lamkale

Lammas mulle willa.
 Heina willa müstise,
 Lalelele pueras fukki
 Perepoiale pikas püüfi
 Ennele heina müsti.

3.

- Ue ni, ni utike?
 Kus mu kacla kotike?
 Metfas märga määni offas.
 Kuru kana kuupe offas.
 1. Kus see kuupe ife fai?
 Hanamets roius kuupe maha
 Kus see wanamets ife fai?
 Luges põlla peenra alla
 2. Kus see põllu peenar fai?
 Kinnas kargas kinnasifidus.
 Kus need kinnas kargas fater
 Lõtkis mella pillirasegu.

4. Kus see pillirasegu fai?
 Wikkati müüti pillirase.
 Kus see wikkat ife fai?
 Kammaj kühles wikkati.
 5. Kus see kammaj ife fai?
 Eäks aga pita jännikuse.
 Kus pita jännikuse fai?
 Kana pildis laialti.
 6. Kus see kana ife fai?
 Ollul, mis kana dra,
 Kus see kull ife fai?
 Laks aga mella kammu offa
 7. Kus see kamm ife fai?
 Kuru kiskus kammu lõkki
 Oksu see kuru ife fai?
 Ollul lastis kuru maha
 8. Kus see kull ife fai?
 Eäks aga linna liparsile,
 Oksu see linna lipars fai?

Jan 1856

Tuli pölötäs ää--

3. Kuo se tuli ipe fai?

Kipi kusstatäs tulle ää.

Kuo se wipi ipe fai?

Kipi wainu maa alla.

Jan 1857.

juu 1/58

M. Neumann, Kõne kühn. juu 1/59.

Wanaid laulud

1. Õlle lantud Hara kuu
Kui minna kodu Kasepin
Ja istfin ifa laasfa,
Weerin wenna põmandulla,
Ifa kodu makfin kulla,
Ema majas maasfin marja
Se õuefa õbedat. —
Kui faen wirwe weeremaie
etne maada astumaie,
Kana maada katsumaie
Siis ei maasfa maasta rohta,
Maasta rohta, junnsta lehte
Pigiposte fütte wette,
Kewadiste kete wette.

2.
Kis fa puhud jiskja kuu,
Lõetfa lõuna neitpikene!
Puhud fa puna minuste,
Lõetfa wenda wawafista.
Ja puna minust pungenud,
Ja walge minust argunud.
Tuna laenuid punte peale,
Wõlge rapa wada peale.
Kõle heina kaare peale.

3. 1. Abam Linn.

Kaas fai kaarusa paguse.
 Päärakaba fai wēdege.
 Kaasim fuis kaasid kulaale
 Kaasim teada harradell.
 Lūs fain appi ahi waimut
 Kallast kaasi waimu poositi.
 Kaku lās kanepist kaasi,
 Niine kaasi niikatalle,
 Tõnna kaasi tõkatalle,
 Ei faad kaasi kaasist waja.
 Kul oh wafi wufurasta,
 Wafi wifu paeluasta.
 Kaasim needi põlmijeni
 Wiskafin fuis kaasi kaala.
 Lūs fain kaasi kaasist waja. —
 Kaasim kaasi kulaale
 Pärin parve kuuwamaie.
 Huiw kaasid murgustagi.
 Hlasti, hlasti, kaasikene!
 Kus mu wifu wonnakosta
 Ja mu kuuft kulla poega!
 Kaasi kumli, kaasi kusti:
 Oot, oot huiw, nos, nos rotid!
 Lās faab illuse elama,
 Tülluse tööd tegema:
 Kul on mutid murede maha,
 Rotid maha noppimata,
 Huiwe kaimud katlamata.

Jan 1/62

Jan 1/63.

Hand lauded. ~ Jan 1/63

Landes Oktober 1888. ⁽¹⁴⁾

Mul jäi koju fiinde fulge
 Lõua pealt laulu lehte
 Parfite pojatus waepe
 Kerotuhkappi keele kõlpe
 Wõred mehed hellad wenna
 Pange ratsud rakkidesse
 Hallid hõbe elmedesse
 Kiwid kuru makkadesse
 Tõra filmad formustesse
 Lõitke ratsule sõduje
 Olage hallid alla oie
 Teal mul teoge fiinde fulge
 Lõua pealta laulu lehte
 Parfilla pojatus waepe
 Kerotuhkappist keele kõlpe
 Siis mina laulan linnu keeli
 Tõaliljon (hädiljon) anode keeli
 Teen jaalad teie keeli

jan 1466

2.

Oksene hellakene
 Kellel minia istutan igasa
 Kõitst istutan aleda
 Kõitst kee nurdan meele suusa
 Kelle aigufid aalffen
 Kellal muule kui emale
 Oma hellale äle
 Keagin naarele rohule
 Kiivil kiriku teele
 Paale pappi wäija peale
 Kiwi oli nõrk ei kõnele
 Poas oli paks ei pajata
 Aoki oli nõrka ei nõjata
 Kiwil olid nõwad keele paalad
 Paal olid parjemad junnafad
 Aokul olid nõrke meele mõtted

jan 1467

3.

Kõnnakene hellakene
 Kistein põllule waale
 Kares tein põllule waale
 Kisteil põllule äestab
 Kisteil põllule äestab
 Kisteil wiskab jeeimet peale
 Keskene wiskab jeeimet
 Lõkene lõikas rukkeft
 Lõppelga wiid jeeu wad
 Parmu parmasa panewad
 Kananafad Kandwad nokku
 Lõstikas loob na brofi
 Kananafad tiwad narakaf
 Keskene panu peafi peale
 Lõstikas jise wad
 Arakas arakas angumale
 Parmu parmasa panemine
 Kõnnakene peafemine
 Kõnnakene Kõnnakene
 Kõnnakene Kõnnakene

Oh nio häida andfufida
 Tugewaida tättijaida
 Tõlga viinas villas naela
 Uppitas umala naela
 Turedas tubaka noela
 Tasku toppis tasku naela
 Kus läbi Paide laadale
 Lühula linna pauballe
 Seal olid koru tantfijajad
 Need ottsid umala naela
 Aga viige villas naela
 Tarvitajid tasku naela
 Umalast tehti oluta
 Tõukust laia laoti
 Vileast viinas aeti

Oh mina üteld, iidella
 armu leada tradilla

Hõlta ikka mulle naine
 Kuigi willa mulle naine
 Ikka mina koohtiljon külast
 Kuilawi külmale laose
 Küttemalle hoomesjo
 Tõlles noore neiu juure
 Põllesjo piiga juure
 Meintene noorusene
 Ohh kirjamadalukene
 Piiga pilta punise ne
 Kõelge moni minule
 Eluwa aru järele
 Kõulle fängi seadijarfi
 Olevi alla heitjarfi
 Kõuluw kinni keitjarfi
 Peene poidja perfi jarfi
 Linawil kalla liigutajarfi
 Tõkri peole tõmbajarfi

6.

Kukkenekene kullakor
 Kuuci laulis õus tantjio
 Sa mudid karad munat
 Kõrmas foab mune mufis
 Kõlla woida rugcida
 Pereit eli porgulin
 choistlis mullis koolis mullis
 Pina aga taw priefikene
 Pina folgi foola leika
 Tam bi taarikap pakeft

7.

chikk, chikk, chikk müra:
 chamma ikkman roofa
 Kõrt jalg old kafilano
 Pilufiem old pilli punu
 Tääril, tal, taara
 Itwärik old fin fän
 Poolis fauna pada kaks
 Leppa wahel

Pere tüttas neitsikene
 Tolu tüttas taimetene
 Kuifina wittjio olla wisku
 Kui fina talad olla tarka
 Ole korridu afina
 Enne walgea warane
 Enne koitu kuulelinu
 Pühituba loafilauda
 Ari akkendi alufed
 Papp puifed pustaakji
 Kadakasjed kallinatji
 Siis wu, õus kuuwamais
 Tädakasjo paistemais
 Kuudkes kuwis kulla karwa
 Tädakas kuwis pääwa karwa
 Ouna punus hobeda karwa
 Choõda käifid chiindijag²⁰
 Kaude käifid kauba fargad
 Chõlles punja mõlles pääwe
 Teista pääwa tüfo adla

So oli neiu kappawalge
kappawalge kannuwalge
dun walge lufinawalge.

8.

Ilja ajas mind teele
ema sina nütemaie
chinu aga maal tegi waga
Hõitjin päitfed peesuse
Kassi waljad wõiwaheli
Läksin läbi Lallematja
Käifin käre kuuksidus
Hirmus wasta hiire halli
Kärjus wasta karwa kõrwi
Käeris wasta noattu halli
Ilja mina istun hiire felga
Doja panen Poadi felga
Kaiso noattu halli felga
Ilja lään Ilja moa isandaks
Poeg lään Pehla maa kunniga

ekaine wõrwa pealikusi
Tüttar Tiigi neitpidaks

9.

Karalpidu näpsoffidus
Toppid küla küidu harja
Lao küla lougu harja
Wigala wesi punase
Tuhala tuli punase
Kattid foolid sombi audu
Kõrwad kõrwe kannu otja
Silmad seppelga peesasse
Tahad Poani heinamaale
Tuli se maia halli kõrwa
Kewottis foolid sombi august
Kõrwad kõrwe kannu otjast
Silmad seppelga peesasse
Tahad Poani heinamaalta

10.

Tuulfiin tuisku jo taluma
Häda päivi peale jõudma
Sis ma jõuan jõe poole
Kõitfikene noorukene

Winnat wett wiittele jua
Ammat wett wredel jua

Kannat wett kannadel jua
Alma minui hallit aiputada
Kustal mooki moigutada
Kõwul kowu longutada
Ala olek waene teede näija
Teede näija moade moeija
Koonu roamatu widaja

11.

Ennem mino eidan kioijuu
Kiwi juure Kamm juure
Käjal wiija wirna juure
Kiwi ei Kifu känd ei kottu

Pois ei jätta piinutamata

Kõjel pimefuis tapelmas

Pääwa walge fuis ta wannul

Kannat pea pörgufo

Keha kewa kallilise

12.

Tulid aga meile noored mehed

Kõred mehed nappus kued

Tina wiid lina juusjed

Kiie tuba pükkimata

Seina jaared feerionatta

Kanna jaared woalimata

Kormakene hellakene

Te mull teeli luakene

Kala waaki warrekene

Kiiska piim minna tubada

Kiiska feerion seinajaared

Koi mihakaaalin wannajõe

Pühim pühimad sulake

por 1176

Kuistlan ründed riippelagi
 Püüvian võimda wälja peale
 Elga pitsa põllu peale
 Elga meljarungar peale
 Ruukia kasawiskui je roogu
 Pea kol alljasp eade roogu

13.

Kadri laul

Pere eit mul eidekene

Pere toait mul taadikene

Wotta waru kadrikenene

Kadri kallis neitsikene

Kadri lutsud kangelta

lile foor libida

Kadri kinnud külmetawate

Kadri warwad palatawad

Loime offad fotteluwad

Kadri kaitskine hobune

Põllakane piitfakene

por 1177

Lojake kadri loona

Kadri regu remmelgane

Kadri joani farapuuine

Pere eit mul eidekene

Pere toait mul taadikene

Wotta waru kadrikenene

Kadri kallis neitsikene

Kadri w taha kallekosta

Thalda in hingelida

Kadri küfis küündelida

Tahas taku koondelida

Kadri tahas talle willa

Thaldab ihu rattata

Pere eit mul eidekene

Pere toait mul taadikene

Wotta waru kadrikenene jõe

Wotta wõtnud wõruka

Koja uppe kottfalesta

Koja uppe warnadesta

Kepi minna kelderisje

Kepi minna kamburisje

juun 178.

Üle öäc aitaluse
 Wahi willa wakkalese
 Puidu lino pummidese
 Pere eit mul eiderene
 Dore toait mul laadikene j.n.e
 Kuuw tui fa taida willa
 Äipi willa näpi willa
 Häfel lappel wacha willa
 Kadri wiskas willa ömne
 Tappo wiskas Toa ömne
 Loowi wiskas hooke ömne
 Kallisele konade ömne
 Tarase wiskas talle ömne
 Lauda wiskas lehma ömne
 Dore eit mul eiderene j.n.e
 Kus olid kastrid kangelanad
 Lonna kasku aiija karga
 Klenegu äina musta
 Põusku tommutad waijes
 Lead jirawad figiigi

juun 179.

Lamsad maffaned magazu
 Lead jidome porsolise
 Lamsad kabe tallelise
 Mis ma joowin sulafelle
 Waife noore fangi juure
 Jooi peale trübulise
 Wacha peale wiirulise
 Se ma joowin sulafelle
 Dore tuttre pojat pruudi ömne
 Dore tüdrel peiw ömne

14.

chardi laul

Süse wiskas wija ömne
 Dore tütre peiw ömne
 Dore pojat pruudi ömne
 Eiga "Hart" pole moa pealt tulnud
 Kardi talnud hewast mööda
 Kullatid kõrendad mööda
 Abetatud aie mööda

pag 1/80

Kartaga tahab maikufida
 Olu vortli affunefi
 Kallu kääkikanina

15.

Kuigu laul

Loua kiike jõuakiike
 Loua meid üles kõrgelle
 Tealt me näeme kõrgelle
 Näeme üli ^{kõrge} metsa
 Üks oli metsa ruum metsa
 Siine metsa kope metsa
 Kolmas oli metsa õuna pum metsa
 Kõik oli metsa ruum metsa
 Se oli noorte meeste metsa
 Kõik oli metsa kope metsa
 Se oli noorte naiste metsa
 Kõik oli metsa õuna pum metsa
 Se oli noorte meikkide
 Loua kiike jõuakiike

pag 1/81

Kõik Loua üles kõrgelle
 Tealt me näeme kõrgelle
 Näeme ole kolme järve
 Üks oli järve aiina järve
 Siine järve ole järve
 Kolmas oli järve meid järve
 Kõik oli järve aiina järve
 Kõik oli järve noorte meeste järve
 Kõik oli järve ole järve
 Se oli noorte naiste järve
 Kõik oli järve meid järve
 Se oli noorte neid järve

16.

Kuigu laul

Kõik mina tantsu kuigulajal
 Kuigulajal kuigulajal
 Kuigu öre ööfulajal
 Loua kope laia põllu
 Põld oli piina
 Põld oli laia
 Põld oli kuu nargeline

Igas nurgas seitse naba
 Igas nabras seitse viikra
 Igas viikrus seitse nörle
 Igal nörrel seitse peader
 Igal peal seitse wader
 Igaft jar seitse pälli
 Seitse pälli külmitten
 Hat siis teud pulma seputlopani
 Harrud walgeft ohra leuwaft
 Ellis marliolan küg alajal
 Kügulojal liigulojal
 Üle wälwe öötputajal
 Las tuleb kauba perst külaft
 Ma eskan nua nurne ^{kuja} ~~hanna~~
 Ipa taha peew nija
 Tuppe tuule rioli nija

17. kügu laul

e mis ja kügeke kxidifed
 e llus lauase lagi fed

Küge kiudrub kindardas
 ellus laud tahab anduda
 Oot, oot, kütke, nono küre
 Las minnu wenda wittab naise
 Teine wenda teise naise
 Kolmas täab uuest nojima
 Nis joab küre kindarda
 ellus lauda anduda

18. Wana mängu laul
 Kus ime ilajas meie konna seel
 Si ära, si iseroodid
 Piisurööd ja wase moad
 Kuige wällemad aja kood
 Tuli saht ja fittis teda
 Tuli küst ja larnis teda
 Lai teda maha laska
 Tama wari arisa wassa
 Tama poolad jolaa, jalka
 Sus üks mõisa konna rätte
 Kalla kook ja pai koon
 Ipa wida nibulaste

pag. 484

Üha paistla palawast
Üha põle paistupaha teind
Oras rohla olen jõõnud
Paju koort olen paugutanud
Lepaalt sõim lehte einas
Kase alt sõim kallist eestü

19

Õhutu oli alwa alla ilma
Kõõm oli alwa alla ilma
Tõks oli meheta naaine
Tõine oli ifata poega
Kolmas oli emata tütar
Kueda oli meheta naaine
Õu kui hõõd katufeta
Kuidas oli ifata poega
Õu kui õhjeta potune
Kuidas oli emata tütar
Õu kui koost mis luurata
Õhis nullab naaine meheta

pag. 485

Tal põle kullal kuuojada
Kellal eestü jõõjada
Lõra kolmü koolijada
Se nullab naaine meheta
Õhis nullab poega ifata
Tal põle faha seadijada
Paha meadisa koojada
Kasti purga koojijada
Raua pime raawitõjijada
Kiilu taha toppijada
Se nullab poega ifata
Õhis nullab tütar emata
Tal põle ammi ammudada
Kerlutaile kinkijada
Tunleri panni panijada
Se nullab tütar emata

20

Õleks mul eim õst eidekene
Taru lüüft teadikene
Õllja raast wunnakene

Olü kõnneft öetem

Kes mul arwaft armu annoks

Pääwa tappa pead filitaks

Kes mul nooks and kuu

Ja muie pefaks walge färgi

Mõistatused

1. Põlvas joorje põnn lõusob ^{lõnga wäl}

2. wakra ait ja puna lusa ^{worft}

3. Olaw liigub furnu reile wahel ^{wonnu rala}

4. Punane kulfikas augus läbi

liigs ajal keel

5. Tiigis üles pidi latsw alaspidij ^{elaja jama}

6. Pika mets peas mets fests ei fää

filgu warastaj (Lokuse fasa)

7. Üks alg küttab koki ahjul elaja wad ^{muie, fääw}

8. Liise lahch fips ja Tassa teib krops ^{aid a wõlt}

9. Jarm al ja liha peal (Kõrional)

10. Kui elus fiis fääb heinu kuisurn

fiis fääb leiba (Kafunas)

11. Eluft ja walge, kõwa ja kange

puust ta kofwab ja alas pidi rippus

12. Kiirw es taarin taga künkile kawas ^{Pahael}

nahits peast hobune wanker mees ja püü

13. Üks kera midu kera koka kott ja

toobare puu (Kaf)

14. Koodelaafo kiip felafo, panni peal

praetake aga fiia ei pinnil wõtti ^{Loot}

15. Kõli neifilad wafowad uhte aual ^{Kahona liipfo}

16. Allaft lõusob mamer puu mamer

puust kanner puu, kanner puust

kauft puu, kauft puust puu mets ^{hormis}

17. Keelatu meelatu ipe ilma ma ^{horma} karo ^{chorga puu}

18. Lepp linna liwa püü Tam tartu raja ^{fiat}

peal wafad koka alalwad la wad wadu ^{lange}

(Peig mees ja pruut)

19. Enam aua maas kui tähta tagu ^{atwe pood}

20. Ja isus poeg pitalu fulam fufib lo ^{nausufuinnalest wõtt}

21. Kõil üks tiis üks igal püü üks ^(ahju noor)

juul. 1888

22. Karg magab maas liigub:
23. Kall harg angus saawid ^{huga} wõlli
jaunad saawile kihelkonnas ^{huga} kua
24. Mina olen siin kuu üksi ^{huga} laua
kes jaalt rohkete margawilli
need rumalad roju poole ^{huga} tõtan
25. Siidi xra jufsi auaul inimise ^{huga} pea
26. Ma loidan jollul oma pead
mis sealt soan minule oh hea
ja siigisel ja tappad mind
ja nonda talwel loida ^{huga} and.

Lõpp

Korjandud Jüri Oras Juure
kihelkonnast Katabaja wallast
aidandud korjata H. Oras
ja J. Smok.

Katabaja 15. 6. 1888.

juul. 1889.

kiuistatud jugu wend!
Dr. Kurt.

Sin jaadan Siie mõnd wana
laulud ja mõistatufed kartuse ja
rõõmuga, kartusega fellepärast et ma
lõpetamis juguft aastu walmist naad
leiawad, "rõõmuga aga fellepärast
et ma neid olen jaanud noyato-
fist epialgu seimõllefin ma et ang-
ei pidand neid olle ütleno, aga
neid on jee kartus mõnda fift et iga
wanakononand üsma lakkete olle
ülles minud kuu kirjata aga, tean
aga siie juure lohendama fift
rõõm laulud Juure kihelkonnas omad
ei olle, fift et Katabaja wald pool juure
ja pool kõige kihelkonnas langeb
ja ma olen üle üllse walla kirjutan
nii et mõnisa kogu kihelkonnas järele on,
aga neid on kaunis oja mis wallast

juul 1898.

üles kirjutamata on, ja seda pean
sellelga ras andama et tänine põl-
te aja näht ära on võet ja teadma
on ras ma jaengi enam kirjutada
mis ma nüüd ma meelga kirjutan.
Sest et ma vist väsi wae teenistusest
pean minema, seepärast arwaj
ma paar sõna asja nohaks
Suurukihelkonda aratusest hiiu-
sest et ta waima wae nohaks
waga hirm ja oja võtmata on.
Sisipalun arnast suguwenda
ses tein is ennast arwitada, ja
hiidse tarwis walmistada, mina nüüd
küla kooli ras wadida pean kummi
et ma õigesti kirjutan. Kunne
meista. — Looles et minu jooni
leidate.

Jään teie suguwend

J. Bras Katojel

juul 1891

Kiie Suurukihelkonda

Armasd Suuru kihelkonna sugu-
wendad ja et öed, onies lajete
endist liinust märgata isamaa
asjus, ja lahle nõiis, kui tein
arwama isamaa pojad ja tükkid
suure hoolt ja armastusega isamaa
waimu ja teaduse põllud teistawad.
Käed ilma tööta süppe wajutada.
Kas ei ole meil pinnu wõet waimu
nohaks, kas ei ole meil kirjutas malle
hi. woi ei ole meil mehi kes kirjutada
mõistawad, ehk on Suuru kihelkond
nüü nooreks läind et seal enam
ühtki wana hall pead ei ole kes
meid ses liin is aitaks. Oh hellegi
de ole pinnu nõiis on küll, seepärast
arwame siis nõiis Suuru peid ja
nuid, noorikud ja noored mehed

juul 1992.

ja rõõm, kel Eesti meri ainnas, ja
 ifarmaa kinnas on, siinse hooli ja
 wahemise ga oma kikekanna pinda
 arima, et la saa hääksilga kani
 jaas määks faarisi-erüid on ju arga
 jeltas nüttelt, seepärast ärge pidage
 keegi arga kalliks, waid astuge kait
 rõõmuga ifarmaa tööle wälja,
 ja näidake et ka juuru kihelkonnas
 mehi on kes Riigilodamööslavad.
 Kas ei ole kummaliste wäärt muu
 juuru kihelkonnast kühigi ei nõi
 olek on peale rõia ühendatud
 mõne ja jõul, et ka juuru kihelkonnas
 oma wana wana noja misega kiste
 kihelkonnadega kühin võiks seista, ja
 meil ei oleks tarwis fitoni maha küt
 ega häbi puna palgese tõpse, et me
 nü laigad oleme olnud, kas peab
 juuru kihelkonnas aja loost wälja jään

juul 1993

oh ärge jündigu se! Waid hakkage
 rõõmuga ifarmaa tööle kähgen olgem
 tuimad.

Jan. 1894

Page 495.

pag 1196

pag 1197

juun 1898.

juun 1899.

Rapla kihelkonnast

lasteaud H. Soovatus

laadud 28. juunil

1888.

(61)

Waga armustatud Herral
Dn. Kurtil

Et jia maale naga
Teie aruannetist, ei ole jia
pool aruannetust, kaja
millest tehtud.

See jia teie, mõttega
et jia nenda moe kaks ei
kõige kõi kord jia kõheda.
Waga wastu maalt ole sh
jia tegemata jae.
ka hõlmasin peale.

Et jün rohges to wige
fiden, waina ma juba
harwato. Palen emogt
fuga u wabandade ot
ma feller asjer waka
öppetuft olen faans.

Elford faerwot mön
kornes faastmato, ja loon
tan fela wal edes pidi
tehd.

Käga amupaklikult

Kapla Tikelkonnag
Terwa handi walagt
25ma Jaanil 1886.

H. Lokrates.

Rahwa kornbed.

1. Jõula lauba ütutl Anak-
fe kind tupper, pannakke paranda,
k maha, pestakke filma ja kaid
pukta ks, ming jür haktakke jõi-
ma, enne ja ka pästte fooma
laulakke, Tuli jaek labi siid
pölema. Ütutl loomad, laulwad
ja peale fela, kaidetakke magama,
Lago itka enamiste poolt rades,
kui kugi härk, jür ilosfatsõn.
fiden ja haktakke lugema. Pere
loomad lähewad awara korniku lau-
ta loomaga watama ja siid feli
kornikut ikka milagse paremate,
magu liiba, haeru ja jaku kis-
ke foorle peale riputatud. Ka
kaidetakke et loomad feli kornikut

ikka ülevil olla. Ka. Lapsel
sõl. jäeb tulla läbi üid põlma.

2. Väari lauba õhtul tulla
fe. sõl. tulla. Ka. põlma ja ka
peetaks, puhtaks, panaks, puhtas
rüüti selga, pärgist, wälataks õnne,
ilgusa, kottutaks kas hea wita
waste tuleb, wõitaks fea tõi ilgi,
wijataks, mõnda et tulla. poth wita
liis pole hoiawad, wastu läge. Ilge
wiskamise püües ültaks, kas rukki
kõnawad, kas sõred kõiawad, kas laera
kõnawad ja nenda. Sõrsi, kahtawad jät
sõl. lakte kinniswõ. pit rippuma, jäs
ka weli korwab, jühtet et mure wõit
mõis si lakte, füs. fellepanimistad wile
li. korwa. Ka. tulle jäeb läbi
põlma ja mufammute naga õule
sõl. lakte.

3. Wõitla. põwul lastas felle

füs füs pitkad linad kõiawad.
4. Ka. fea. jalaad paaon felle
pääwani alles hoitud ning fell
minatadud pääwal, hea ikk herne
fupi. fers kieditue, õhtuks.

5. Jala. kondid wiaaks metf. a.
füs fead füs ikka metf. a. kõi
ja tulla. Fead jalle jahwatawad
heid peeneks, ning fõõrawad füs
fip. adele, füs fead felle pörs
fild tulla.

Kõd. kähke wümyt müd felle
ajab wäkel. kumbel. tekkte.

6. Lihawõttel. kieditaks mure,
ning müd füs mitme kõiawafeks
wärwitaks. Wärsowad inimised
ka. felleks kõi. lehti tarwitawad,
raaditaks wihit ära, panna felle mure
müd lehtega felle felle kõi. ma, ning
mütaks felle felle felle.

leiba, kofei tõuvas, kanikas leiba
ja heringast kotti, ning heijsteti
kaskkude.

B. Anoma eite de kombat.

Lähed kerge meeste rahwas
fenna mapasfe, kius ilinse iik
poeg laps fändinud ilma et ta
tõelis, füs ämma eit kōhe fald
mitte wõttab ja püskife fuure
wile, üteldes; Ega minne poeg wi
paljo fegga ollai. Suis ei olla
noort nikel slo ajal, rüide pui
duft. Pärast fēde ämma eit
wiina hudele ming fēde felliga.
lepikust, ka kiusife flis fälle ta
gafi loob.

14. Lunnib kitar laps, füs naiste raho
abr eimbert rästik wõttafe ja ni
fannufe tēhake naga efimefega.

15. Nii kano kiu laps ristimata

or; antafke külalistele kōs fenna
jõhitud tuluma, wiina.

16. Ka mērga naistele antafke wa
kibela, (wi karja jākō) joft fe
olla kibale kinnutufe kō, on et
mōni ei taha wõtta, füs tēde felle
fannitafke. Atled mōni naiste raho
was omē noore. ee fēde, et tēma ilmas
kō wiina eitake wõtta, füs tēmale
mōni wanan atled, "Kui fülle
kōn mad fāimeid kätte jōndwad küll
fa füs wõtma fēat."

17. Lunnib kibukil noot fugu, füs
fagufaf ja tēdawid pēstus wiina
tēdawid.

18. Katswa kōmbid. Tēle minnes,
tēle tēle minijale efimefē kō
maisterahwas wasta füs kēk tēn
olla, tēle naisterahwas füs fēat tēn.

19. Erasmist juus, ming maha is
tades kühk hõdajenna kühk ena
filitatke, füs ei hakkada midagi
ga halpust pealt.

Kristinile hämbed.

20. On kellegil kõra-mahe, füs ei
tühkiga kolm-kird wastake ning
kõra kütte antaks, üteldes, fäk
wõta enese mahe. Füs pikada
fu warsti ära kaduma.

21. On kellegil wõile röögates,
füs kõbalt peale nimetsefime ka
ga wiisnuka tehakse, füs fülle-ga
kolm-korda wastake, füs kolm-
da röögatake, nio samma palj-
koroosi füllitakse.

Füs kaduda fu ära.

22. Mõnu kõbalt kaswamist
takkirada fu kuu tok spastla
wõlaga koha püret ümber tehakse.

Enne-maistad eba hämbed.

23. Väärtauba õhtul pandi
jalad rüütse, et füs mahuksa paigad ei
hakkä. Enne wõ ajal wõitub too
sükkimad fäla fätkä öie, kiuult füs
fäal juures laua kõlmas, füs seapurna
tähendas, kiuult aga pütla plakk-
mift, füs haabu tähendas.

24. Ka apia-puhastamise lund ja lü-
ba apia panemise lahitas tõbalt tupp-
ga fünd pandu hakkis, füs ei tulla
fält oartat liiba fündust.

25. Kui wärsse alla rüppetud wõrd füs
midagi fäha wärsse füs ei tule.

26. Ka on wõlad mis kõwras-olund
kistud feglt ära.

27. Tühkä häwõel ei feglt
pead, feglt kuu fäda fält paawet tehakse,
füs fäa hakkada kōnoma.

28. Kui fäst hantja fäwra hõmikul

separ. Toppa tuatke, siis punel paju-
linna sefaleid lütkke.

29. Kolm päeva enne Luutnelti p
wa panid kõik panniga poola
kolm tuha alla, lastud seal kol
päeva ja kolm ööd olla ning siis
avilid võetud. Seda poola and
flüvel laomatale. Siis ei hakka
näidus peale.

30. Kõikidele päevadele tehtud en
niste laiba. Siis ei tule laiba p
31. Kui laiba ohjalt wälja m
siis ikka ja mõneks päevaks h
wõlata. Siis ulla laiba järele majas
32. Kui laiba hamas p
tule, siis jada kergelt wist
„Et k ma annan sulle suu ham
anna ja muu. Reed hammas.“ Si
kand hambad kaswada.

33. Kui kogu pere-muht lakk
tuimam.

siis laigke ole. Näid toa l
wad, siis karmas ole. Näid aga toa
mõn fiplo-pupawat, siis fell
ära jured.

34. Kui kinnad el hõnarysingel K
huusa maa seal mää, siis fell
jannus ole. Näid toa m
mitte jannu w ole. Näid aga t
singel korral furnalt, siis fell
aastel äre jured.

1. Wank jutt

Kant. Kuid wonal ajal Choidja
jõud kurgi kättel. Poola ehk N
ööl. Tule. Siis ikka kunte j
nähtud kinnad. Lõinud te
siis kunte kordse taha. Gl
tähja minema, siis kunte j
järele, mõne hüüa jama
peal.

Kuulatakse kurbu-aastat tähtsaks.

Teotõlgus maadega, suurt kella, fuis ja barmeliku aastat tähtsaks.

35. Kurbu kurgu pimepelt korral tuija kõhuga, fuis jell. aas. tal. ära huiuvad.

36. Kurbu kaudal pimepelt kurbu kurbu ja fuis, aas. tal. ära huiuvad.

37. Kurbu kaudal kurbu kurgu kurbu ja fuis, aas. tal. ära huiuvad.

38. Kurbu kaudal pimepelt kurbu kurbu ja fuis, aas. tal. ära huiuvad.

39. Kurbu kaudal pimepelt kurbu kurbu ja fuis, aas. tal. ära huiuvad.

oli pimepelt pimepelt kurbu kurbu ja fuis, aas. tal. ära huiuvad.

40. Kurbu kaudal pimepelt kurbu kurbu ja fuis, aas. tal. ära huiuvad.

41. Kurbu kaudal pimepelt kurbu kurbu ja fuis, aas. tal. ära huiuvad.

42. Kurbu kaudal pimepelt kurbu kurbu ja fuis, aas. tal. ära huiuvad.

43. Kurbu kaudal pimepelt kurbu kurbu ja fuis, aas. tal. ära huiuvad.

44. Kurbu kaudal pimepelt kurbu kurbu ja fuis, aas. tal. ära huiuvad.

Sis loomad kõik öhtul kivi tulla
44. Kui laps reisti voodis, pandi tema
rõõs külge naitake krahvistuukki. Laps
sant jelm ei harkada paale.

45. Kõrtniisel hoitakse jell seft, et
leppel alamine köht mitte pehke
ei jää. Seft kivi ju juhtude, siis ta
ei jää. 1888. muna. es. per wäpaks tat

46. Juhtub mõne loomal midagi wip
olema, tuleb ette et pea pörfas ei taha
fiisk; ehk ju tuue wigas. Kuus arwan
takse et juba teine inimene on ära
teinud ja wastu mõeldakse kes juu
olema on. Laps kätetäpse et paha
tegi ja järele midagi kätte saakis.
Kas rüde närges ehk muna, kivi
wsta. et kääbitakse, kivi ning jall
kirs teie arwatafle kändolewa. Laps
alt mitliga tubi juhtakse, wõitakse saakap
ning siis nende känga fustitakse. Laps pööre
haki pööre

Ilmude tähendused.

1. Kui talwe kange külma ja kuuw;
fiis kui kange pala ja kuuw.

2. Kui kuuwta päeval kuuw ja selge
on, fiis kuit fiis tuleb.

3. Kui Maigse päeval nii paks kord
lund fagab et ra j alas kätet on,
fiis ka wõlga wasta tiib.

4. Kui Maigse päeval langojast,
fiis kui polje pirtukaid ja fääska.

5. Kui P. Maigse Päeval Maigse
külmas, fiis walt melikimment. wõd külma
olla.

6. Kui enne juu päewa müristab,
fiis külma kuuwade tuleb.

7. Kõrtniisel Pööri päeval on pal
ta. k. teie Pööri päewani alamine pööre.

8. Kui ilm kuuwade wirwada, fiis
on kivi kala fask.

9. Kui leppadel kuuwade palje urbi,

für ilus furi wil. käswab. An. aga
urbad eimmaro. glä, für wane furi wil.
10 Kwi. külskudel palja. kōlpe; für
hea kōrtukoli. aastā.

11 Kwi. jūtmu. wenna. jūw. küb
on, für felle. jūrel. jūttje. mādala.
kuld. on. lāaga. für nimitatut
jūw. wihman, für jūttje. mādala.
wihma. fājab.

12 Kwi. kōlō. wikkā. kōrt. nāhtamē
on, für für. mitte. head. w. tādendoga,
wad. wēpa. ikkälttje. shk. fēw. tūtt.
Lindutētt.

13 Kwi. kiwadi. ešmūtt. kōr. kūrpe.
mād, on. für. mēda. fēw. wā. rētt,
für fell. aastal. kōlman. fāw.

Kōb. aga. fēw. iks. kōrtukō; für
fell. aastal. mēkē. fāw.

48. Kwi. kiwadi. ešmūtt. kōr.
kūb, kōb, kōrpe. wā. für fell.
Lindutētt. für 572.

Wangd. Kōmb. yfuo. ja. arsti-
mifca.

1 Kwi. kōrtukō. fāp. wā. wā. wā.
hōda, für. tōda. kōrpe. kōrpe. wā. wā. wā.
kōrpe. kōrpe. fāp. fāp. ja. wā. kōrpe.
fāp. für. tōda. fēw. kōrpe. wā. ja. kōrpe.
kōrpe. alati. tōkō. fāp. kōrpe. kōrpe.
fāp. kōrpe. kōrpe. wā. wā. wā. wā. wā. wā.

2 Kwi. kōrtukō. mō. kōrpe. kōrpe. kōrpe.
für. fāp. kōrpe. kōrpe. wā. wā. wā. wā. wā. wā.
fāp. kōrpe. für. fāp. kōrpe. wā. kōrpe. wā. wā.
fāp. wā. wā. wā. wā.

3 Kwi. kōrpe. kōrpe. kōrpe. kōrpe. kōrpe.
fāp. kōrpe. kōrpe. kōrpe. kōrpe. kōrpe. kōrpe.
kōrpe. kōrpe. ja. wā. fāp. wā. wā. wā. wā.
fāp. kōrpe. kōrpe. fāp. fāp. mō. kōrpe.
fāp. wā. fāp. wā. wā. wā. wā. wā. wā. wā. wā.

4 Kwi. wā. kōrpe. (kōrpe) kōrpe, für. fāp.
wā. fāp. wā. fāp. ja. mō. fāp. fāp.

ja narkki wipatti, jäs ei haktada mehedys
pahal kaigafid omiste kilgi.

5. Chav. jalgu liinse pannes paksusest ja
ga enne fooki panna k'se kuu paksusest,

6. Kuisi-hogemate. Tapa-hae-kindar, shi-totfo

jala soke tiera jätetud parema, siis sell. pöö-
mal soina. Sooja, ehk jända laigaks.

A. Strumpf. Knie-Stehtafel, f. colatürkhaft
Kanteder, für Tombatafel, willte. läng. als I

fõllme fiesse, iga põlm fõlatuie k'õhõl.
 Tis mactatse ju lõng mas fiesse.

2. Tõeliseks kaitseks poolatatakse füüsi-
st teha poolaga isemõistlikku ja füüsi pool

pleurostachya asperifolia. Preskaja par
nendo ruttama et sa praginae ci hinc

I Polmas chi fo la tinka marta, maitak
kafakitt maitak lina. lala. Tergitak

felliga foola turkas warike ki ja pande me
sammuti maka naag the enu oli.

7. Seljandshs, kaduna noad'jus ara
kui meid kuu soalgel serutakpa. Tui Dui

Toki fise mithe toas olo; ha ije pua ki.
Ho fagat fise ma.

5. Kukud ja paiged kaduda füüra
kui meid raie kandiga kolm korda

wantahje, päraft wantamyt hölm
hörm hörm. füllatappe f. a. füll

nōnda famuti maha famutife mogo
Taccuoli.

6. Paif. & Kantakke. Ka wark roziya.
wauantakke fellows. Holm Koro's fa wauantakke.

right two feet, *Hydra minus* is to be
met the bag of was also left this feet a tree

für ein paar Da nach unten aus. Eht' hier
sichtbar. Kees fies raba wetau; fad' mudi engele

Ka allin harje wiiohke raba ja biiba. Tiekki
 12 mittes anne mukhki wautekko. Tien

Rapla kihelkonna jurne ajis piirides on
kõik allikas hies leet wiga palin kõihi

Sinae waate kaihige tethi
 kaardu mooride jeevraft abi offima
 Siabi on ka mitne kanyro arathu
 felle waate, millest juu isat kaja

Pannakke ike kopa. Kõne hie
firse kile kilemale. Toobinfa wad
für felle. mit firse. ikehfa. öhki.
wad fütt. pannakke. (mida walgemast
föel winguda, per tige damed. fette. olla
mit shatara. woi. aistitara. maaluse)

Lellepeale seilitat. haige kōm kōrd.
 felle nūn fīsp. Kēlēsēdē kaabitatfi
 kōv rāt. ehk fōrmige killest kōm
 kōrd felle. vōpā fīsp kōv vgi ja
 fēd fēd on, laval pōm. alla kōi pōm.
 kōv fōrmus on pōm. kaapimise,
 kōvāt. otutaja kōm kōrd fōrmige.
 nūmber kōv pōm. Kōvāt. kōvāt. nū
 kōvāt. nūmber kōvāt. kōvāt. Kōvāt.
 nūmber kōvāt. kōvāt. kōvāt. kōvāt.

[illegible]

So ütlesid mõned et, haige-pidada
seda wõib hoiu kassu jätta wõtta ja
peale aja haige kätte selle wõtta kätt.
"Tõsi, kui ju inimene kelle maale
on, selle koha teada, küll need talu koha
ajad, see peab nist ära kergeste lasta."

Wetterlein'sch vafpud, foal'ja hieuvaf,
 vafpud hieuvaf (Wetterlein'sch vafpud)
 felfer hieuvaf hieuvaf vafpud vafpud vafpud
 vafpud vafpud vafpud vafpud vafpud vafpud

Ette tähtsused inimisel.

1. Kui parem silm sügeleb, peak naerema, kui pahem, siis nutma.
 2. Kui nina sügeleb, siis sa suarma ehk teta sönnuud tähendada.
 3. Kui propessa parem propessa sügeleb, siis varsti raski vilje annas, kui pahem, siis raski saada.
 4. Kui juu lagi sügeleb, siis küla leiba saada.
 5. Kui füis ehk juhu juhtis tüü kida leiba amala hiikkid, siis iikl mäljane tulemas olla.
 6. Kui jala alt sügeleb, siis rohkaste häia saada.
 7. Kui inimisel piärsid rõõmsed hääred, siis tüpid tarmast rõõplaks.
 8. Kui süükapäewa hommikul süütuustes aha lae, siis jell nädal kinkitust ferdas.
- Terwa händö. 13 juulil 1888. H. Lokratel.

W. Jüü laul.

(34)

1. Ma läkjin mettä händima
ja sükapäewa hommikul.
Mis ma fialt füis vosta leitfin,
Näli kuida nuipeid.
2. Esirittas elmis häela.
Tapa rittas haader häela.
Häkel olid waesed lapped.
Si mina sülpent füüsi mina
Ega mina fudandand pille nütte.
3. Ma läkjin koku rutuga.
Waste üt jä waste taat,
Wastaki wänemad mõdemad.
Eit ega ütles minule,
Wõta wakkelt waene laps.
4. See on tütar tõde wõstet.
Kui kuu tamme tullä wõstet
Läia leppa lunda wõstet
ja farapuu faduud wõstet.

W Vuur-kaul.

2. Istulin ilu mäele,
Elu karki käendele,
Ja roogi süd rätthius.

Piltuolin puiu fätki

3. Turtuolin kimppe fätki.

Piltuolin eile tunne-pära

Stakhtuolin karkia waatama.

Kes toli karkist kadunud.

Hobu oli karkist kadunud.

4. Ja Mars oli wõistelt wälja läinud.

Ma löffin kogu nutuga.

Waste sit ja waste taot.

Wastake wammas mõlemad.

Sit aas hobu offima.

11. Ma lähtlin hobu offima.

Tuli waste wana sit.

Mina eidebt küline.

Kas sa mägi mui hobu.

Mina härra Tice hobu.

2. Lissa lakkä lakte lauhi.

See oli kile mae jões.

Ei ta hirmud koiu ju.

Epa ta karkund karkusid.

Hirmus häida waltasid.

35. Ja need kōrinaid kōkafid.

W Kõllele õipuste anneti.

3. Lähjin ago laupstulund ^{too}.

Kaawikusta luua wartha.

Tuli muell waste kōmme mui.

Pohuse malle fufu funda.

5. Lufu funda ja lüfa kōtta.

Ei mino tāttnu fufu funda.

Lufu funda ei lüfa kōtta.

Ma wõffin roobi rääste altta.

Stjuu luua akna altta.

10. Lõin felle niulu pooli poodes.

Vuur loki kōttu kōbama.

Kõllele õipuste anneti.

Kuulu õiguste anneti.

Kõikide kätuste kanneti.

15. Poisi kätuste kanneti.

Kuusi poisi ära furu.

Kuusi poisi maha maeti.

Kullamaa küll kireku aeda.

Meie poisi hana poel.

20. Sallapad ja küllekippud.

Kuusi poisi ära furu.

Kuusi poisi maha maeti.

Kullamaa küll kireku aeda.

Meie poisi hana poel.

25. Oka kaa ja arjo wistad.

Teal. Sallapad ja küllekippud.

Meie mõisamees haidas.

4. Meie mõisamees haidas.

Meie haidas kireku aeda.

Ei ole wõttud wõtaks lahti.

Ma teen sinuga haid wõtme.

Turu poelta. Tuguga wõtme.

Meie wõtt lahti haidas.

Wõttan waka mõttan haidas.

Kahtkan kōlmat kōputama.

Juhtus kura kōpjas penna.

Kōpjas kōbas kurekile.

Kōpjas kōbas kurekile.

Kōpjas kōbas kurekile.

Kōpjas kōbas kurekile.

Kōpjas kōbas kurekile.

Kōpjas kōbas kurekile.

Kōpjas kōbas kurekile.

Kōpjas kōbas kurekile.

Kōpjas kōbas kurekile.

Kōpjas kōbas kurekile.

Kōpjas kōbas kurekile.

Kōpjas kōbas kurekile.

Kōpjas kōbas kurekile.

Kōpjas kōbas kurekile.

Kōpjas kōbas kurekile.

Kōpjas kōbas kurekile.

Lain-ega suure suure varju
 Kõik niivalge viitusse.
 Kõis gold künlas kuki hääl
 Kõnd valla kooritanist.
 Kõigud kõri kõlme jalgi.
 Lähvi mitustar värava.

Kusfo kullha pefake.
 5. Ori löv lövke.
 Piro päri Pefake.
 Kusfo kullha pefake.
 Tor. Tara. Tarn. offas.
 Kus. Pa. Tam. midis ifi fäis.
 Wammas raius Tarn. ärs.
 Kus. fo. wammas ifi fai.
 Wammas ifi ärs. furi.
 Kusfo wammas maha maats.
 Pika. pöller. penar. fo.
 Kusfo. pihke. pöller. penar.
 Kusfo härjod. händ. fä. ules.

531
 Kus need küü üs härjad said.
 Kõu murdis küü üs härjad
 Kõrse härn. ifi fai.
 Kõu. lätis pihk. pilliroogu
 Kõrse pihk. pilliroogu.
 Kikati mütis sell. ära.
 Kõrse wikat. ifi fai.
 Kõrse luiskas sell. ära.
 Kõrse kõrse ifi fai.
 Kõrse siplis. kunkur.
 Kõrse känd. ifi fai.
 Kõrse oli kaha. pörmus.

Tule kallis kiila tui.
 6 Tule kallis kiila tui
 Kiila niks meike wiidu kari.
 Kieki kivi hirso kari,
 Ja kivi jaanipäiga wari.
 Koro tona telinee koro tona
 Wuimaks jäänud jõe kimpui.

Lika kinnu kiskung lõhki
 Lõis kähikad mure kätti,
 Kõid pand uueste otse peale
 Kõikid kanaan saastus tule,
 Jõid pani jõekana jõepüh
 Siis tema lipant lepitakse.
 Pealt tema ei dnuu seltsi parve
 Kõid tema kõihi gaetnuo
 Mis oli räästas tulestahud,
 Kõid heid maha kuulutameid.
 Siis tema tantsind kuituuf
 Kõid end fõgi muste kätti
 Jõid must mitu fõmu jõlhi
 Kõid pind meost punde pulhi

Mis fina laulad lampin
 7. Mis fina laulad lampi mofaa
 Kõid heid hammas kõver.
 Lõis fõu on fõpiline,
 Kõid on kõlne nurgeline.

Kõid ähi hääle hääli,
 Kõid kõihi kõihi kätti,
 Kõid rego rindatõli.
 Kõid tule mooga kullama,
 Laulema ja luulema.
 Kõid pani jalga kõihi kõihi,
 Kõid kõihi fõre fõre.

Kõid kõihi minchi.
 8. Kõid kõihi, kõihi kõihi.
 Kõid kõihi vaista nõudema.
 Kõid mult luba kõihi.
 Ma annan sulle suu kõihi.
 Kõid kõihi uue kõihi.
 Kõid kõihi kõihi kõihi.
 Kõid kõihi kõihi kõihi.
 Kõid kõihi kõihi kõihi.
 Kõid kõihi kõihi kõihi.
 Kõid kõihi kõihi kõihi.

Kes pealt läbi õue läks.

Kõik taol. ses kivi kotta. kõrre
jalad. all kivi ratta summut

Käed offas kivi kais. wändad.

Silmas peaskivi fibulad.

Kina. peas kivi nipo. iuaki.

Perp. tap. kivi taemelaba.

Räbär. peas kivi kirkku. kiti

Kõo. taol. wäl kivi wikerhaar.

7 Tärowad ette. Tähenolafad
inimese fündimisel.

1. Esmaspäiw. edes.

2. Teisp. p. tegew.

3. Kolm. kihwa.

4. Neljap. nälgene.

5. Reede rikas.

6. Laup. laisk.

7. Pühap. piirte koer.

Ennemuijff jutud ja
hõmbed.

Muiste ajal elafiwad peretüt
Tar ja weene laps. Et glimane laisk
olnud ning fuurimad. uhtige kaka. so. wita
fird, olnud weefel. lappel. parlu tegemise.

Sina. lõugutamise ajal. pidanud. wene
laps enamus. te. uht. lõugutama. ja. ikk
õppel. fird. et. päewal. muud. tegamist
oli. ikk. et. wõtn. te. hoo. küt. n. li.

ma. ja. lünd. mid. lõugutama. Seal
tulnd. icks. wäras. meel. Tenne. fuure. ja.
kuffund. tola. magama. anone. laps. aga.
uteld. et. felleks. mitte. aga. w. ole.

mid. ma. peas. linea. lõugutama.
felle. peak. wõtn. aga. ja. muu. lünd
ja. lõugutama. mid. ifi. natukige. apa.
ja. walmis. ja. kuffund. jätke. wäl.

last. magama. w. uht. aga. uteld. et.
ma. mid. te. roppima. fupama. ja.

ketrana pean, (iga töö nimetand
 ta alles siis, kui juba sime ne tehe-
 tud, ja mis oleud nõnda, kes ja
 kind need tööd kõik järele mõtles
 me, aga iga töö lõpetuse ning ann
 teise töö ühtlasi ikka oma pööri-
 niist avakaks, old juba tööd lõpetus
 ja valmis tehtud siis jälle magama
 kutsus, kipputaw aga ütles et ma
 olen väsin, ei ole riit, aga raha kü-
 da me võin ka mika juure maga-
 ma keitaz siis viisand see miks
 juure viide, paragi ja raha felle si-
 ta maha, ütles, lähme nüüd magama.
 Sellepeale olla hakk juba laulud
 muu sülitand kora ja laulud minna
 Tuleb päevad näinud, peretatar et
 noone laps riite ja raha poolst õig
 rikkaks saanud, ning kippinud kipsi
 ta jeda kõik olla saanud. Et riite

aga teisele kõik üheski külas lood järele
 ööpe oleud ja külas asfelle taga järg
 oli. W. Peretatar mõeldud, aga miki
 tees, liiga ole, et laulda kippin ka
 külas on on, mis pööri õige rikkaks
 epase harwis ülesse kuuwama, et ka
 tuleval ööl lõngatama minna. Oli
 juba ja tähendatud öö kätte jõudnud
 avatub ta linad ja läheb tööle. Seal
 tuleb see kuitse mees järele tagasi.
 nüüsammasupop pöörimisega nagu en-
 neki. Peretatar ütles ka nüüsammasupop
 ja ütles fellele enge tööd kõik ühe
 kõrraga etta ma pean lihtu lõngata-
 ma, roppina, fugeina ja miteina.
 Et mees tööde jeda järele ole, teigi ta
 fide mis etta ole müüud, natukha jaga
 valmis ja ütles, lähme nüüd magama, see
 aga ütles ka, epole riit, aga raha kuitse
 me tohin ka mika juure magama keita-

puerfärgiga himmulo pande. Juktu
aga ka pe. köde. häime killest pida.
ei arwitud, füs pandus köis pöigise
üle tee, füst üle köie ei pida ta
miste minema.

2. Leibu ohje panuer, wiimast leiba-laps
da pealt ohje lardes ikka mufstada.
füs libad aste kargaks kirdid.

3. Heime kühje mufstet iira tuus wifahi
wifate kühje pea; pealt mufsta poole,
füs heime natj. kaugele jada.

4. Kui fijas röö noeluda, füs ton-
gale fahja wiha alla

5. Kui pühkud hiwadel wiipa. oij
fais on, füs fell soratet palje tüdru
kuid mekari fada.

6. Kui noel us üle tee takta minn
ei fada ta mitte ena minna, ku
imine teo ta ääred mäha.

7. Kuust.

Kui noor hie. paistma hakkab.

fesab ta taga pöö nööda et mõtama
margad enamaste ilos pöö hickone,
füs felle hie füs palje inime
fura. Teiselt hie hie. efimekaks
terawid otfad on, füs olla füs hie
hülm. On tüntfid otfad, füs füs hie
Holmanamaks, hie hie loomise
ajal wihma. fajas, füs felle hie
enamelabi fada.

Ette Takeluse ilmatett.

1. Kui hiwadel ilm soirwendab, füs
olla hie häla faak.

2. Kui hie ehk päiksel päre. nimer
on, füs tulle fadil.

3. Kui päide fijas te. loge. läheb,
füs tulle teiselt päewal ilos ilms.

4. Kui homikul wä. maha fajas, füs tulle felle
paewal ilos ilms. Läheb ää. üle p, tulle wihma.

järgi ütles veel jüures, ma istun
 ju näki otse peale (sellel tükil
 poisike hobuse näki). Kuid äkki pois
 selle jona ütles: kadunud hobuse pois
 ait kuu tina tükki ja poisid, ja
 kuu hargid püsti seisma. Kuid
 poisid said aias aru, keda nende
 kuu oli ja liidid nad selle käe
 peale.

Kord istunud veel jões kivi otse
 ühe lops ja peepid ennast. Teised lops
 kee ja hõltsid seda, mis kütsumid ta. Kõ-
 pesame ja näidand kuu kee veel
 folistada on. Kuidas läinud ühe
 leste ta liigi, ta võttud selle kuu
 ja läinud on alla. Kord nähtud ühel
 kuu walgel ööl ühte naest terahwaft
 veel jões kivi otse istunud ja enast ja
 fura, Tuured jätkead rinnad sõid nad
 wafad ta kordamisi teine teisele ole peale.

Kui kugi mõit usfi maha wõb.
 ju saata ta sellele üheksa jätke
 andks. Jätke kugi sõeluse maha
 tõmata juu hui to jeda küll toke
 oleks wõinud, pidada ta jeda teise ilms
 nimetse fõrmega ära tapma.

Kes tege peale fõletat, juu fa
 pidada juu jõrgus tülise kuu pealt
 ära lastama.

5 Kes teist jalaga lööb, selle jalg
 kaswada haawst wälja.

6 Põlpeft, ütles rahwas et selle wõ-
 led kuupe wainuse tege ajada. Kes
 tõhtide inimesed kuu ta fippe muresto-
 mise jõe walgas on, mitte rüürid üles
 tõsta, fõft selle korrat peite kurirain-
 enast inimese rüürid fõft ära. Kord
 sõid ühel naest terahwaft fippfurnistumise
 ajal rüürid üles, ta lops nad kütke-
 fet maha, veel kukkud tema rüürid.

üls hal lõge kere puguine lõge
 maha ja soorand moosid mees soapsi.
 Kõrge kühvatand jilne ja teind felle
 lõge jilake ja jilake.

60. Nakkhiir, Kuu nakkhiir soorga
 fahke: määritatse, fies fial kus felle
 fahaga lüütatse, auli enam ei kes
 waka. Ekk kui felle soorga wikkid
 määritatse, fies fial khus kus felle
 wikkatse määritatse, roki enam ei kes
 wada. Te kuppelime ja, soorga kühke
 wakatamise, ekk me looma kuppelime
 juures, kui nakkhiir lüüda fies alla
 fies mino kuppelime kätti.

61. Kõrad khal neli feline on,
 olla lüne paar kühwaemuse näg
 maha terwis Teind. paar feline on
 mees kottid kühwa mid feline kühwa
 on, kühwa enamiste mustad kühwa
 on.

1
 On mõned loomad imeda kühwaemuse
 loomad kühwaemuse olemas näg
 nakkhiir ja kühwaemuse. Kihutid mid Teind
 ekk me kühwaemuse maha jilke, ei ole wakkid paar ekk
 jilke jilke. parum. Kihutid olla te fahke
 Teind, wane. kühwaemuse paar felle kühwa
 raud kühwaemuse. Teind te kühwa
 wakkid, fies Teind te kühwaemuse kühwa
 fies fahke fahke fahke fahke fahke
 te fies mitte fahke. Kihutid kühwa
 wakkid kühwaemuse olemas. Kihutid kühwaemuse
 jilke fies Teind kühwaemuse kühwa fies fies. Kihutid
 wakkid fahke fahke fahke fahke fahke
 kühwaemuse, kühwaemuse kühwaemuse kühwaemuse
 ei ole kühwaemuse. Kihutid fahke fahke fahke fahke fahke
 kühwaemuse kühwaemuse kühwaemuse kühwaemuse kühwaemuse
 kühwaemuse kühwaemuse kühwaemuse kühwaemuse kühwaemuse
 kühwaemuse kühwaemuse kühwaemuse kühwaemuse kühwaemuse

pefide, fellejaraft iä ole. hant hida
miste kitta pava.

Niid olwad hant ike. kurjaanen
waandane, kui kate paada, jui kike a
murda. Nöni kard jooksta hant, nöi
vöögib rahwas, harja kiskelt läbi, löi
läil ja kiipata wäht itäpide, fell
lorat arwataffe et ta kurjaawimurda
ga ajada.

Kahakure katal ole ta feliu mötga ta
tant et felft päpuka jirand jaana Lof
latti ja fefitelo. Täni päni päpuka
ja tändaga, pät, pät, pät ja ole nakk küi.

Täni konna ole ta loukafaks walmid
tand löid oga kennakd.

Tufaks kuulfa, et keriawain enef pa
ole karnkoma wälja jätetand.

Wafkure, ja ole ennuis ta ütelo,
oleks tal feliud olwad, fies panekid
ike röge ütloffe mofa üffid kuni.

1. Churikaga, püre lag,
Hakafon ma woutama.
Lihki bin hibe liffa laua,
Tõtku kulatud kureha.
2. Koober kuult. Kuuramaale,
Kofi wirtfus Waramaale.
Loff fof Wäru wärtu juma,
Kõrja hawetel ojuda.
3. Lati fokki Põola maalt,
4. Wana fokki Soare maalt,
Lõi minne öwft ölle odra
Kocme ääpft, Kofu Kaurd.
Wärawaft oga wina rukkid.
Teawawast taba odra.
5. Põnemaalt pene rukkid
Mina fokki mokki kuni.
Wana fokki farwe kipi.
Weandaf fokki farwe parda.
Wef wirtfus Wene maale.
6. Wakt ölle kile wainule.

1. Täne öö talib ette wõ/ko;
 Klubi kaaga armastada,
 Toot talib oma eidega,
 Wene talib wõie naistega,
 Kulga mina lähiksin.
 Maalähene mure nurga po
 Tihun tüki järgi poole
 Pooran kätte, kien kiilma
 Pooran jälge, kien feina.

Tersakonts.

6 Sep. 1888.

H. Lokates

Wana püüde, uude
 Hambes jõe suud.

Rapla kihelkonnast. Saadud 24. Septembris.
 Saadud 18¹⁰/_{III} 89.

1. Kord elanud muistjal ajal hakkab lühike
 naist, kes alati oma mehe naites talu hakkid.
 fennid. Tüna nait elanud wabata tüne pere me
 me. Järel hakkid iltal elanud mees naist fennid
 leitud ja rüüdnud naist ja hakkid fennid oma mees fennid,
 fennid fennid naist fennid oma mees fennid fennid,
 kas mees mees on. Korraga aritud hakkid nait
 mees omade mees. fennid hakkid aritud ha
 leida ning hakkid nait fennid adaf. Wabata fennid
 hakkid fennid hakkid hakkid mees, fennid mees fennid
 mees mees mees fennid mees mees mees mees
 tüne hakkid fennid ole. fennid mees fennid a
 fennid mees fennid fennid hakkid fennid fennid
 fennid fennid mees naist oma mees fennid me
 fennid, fennid hakkid fennid fennid fennid fennid
 fennid. fennid hakkid fennid mees fennid

nahi jivast ära kippama, mäs ei tabitud
 tade koguni lasku. Kinnale leppind ta selly
 et nahi enge võitl woi wõitl, ähe ofte nahi
 kätte ning kupa enge kätte wõitl, et jua m
 wõid mõihe nahi järele wõitl minna. N
 täind roiale ja jänd feal enge kätt elu
 wõit ofte pühkhi farwa kiltja, ähe täind ta
 laudile ja putnud fanna ära. Seal magas
 ka naste kikkid, pirempele musta ja arba
 napsel walge kikkid. Põrft kikkid ita kame
 wõit tufe napsi kida kisa ja korjamest.
 ja kuida pühkhi wõit jõe wõitl wõit ta
 katus. Täind kikkid must kikkid lo
 me, too feal, tiche täind taja, laulu
 järele kikkid mäs mõihe fanna ähe woi
 kalle kikkid aga lauland. Ei ole. L
 kikkid rongia, mütete tagasi. Kõrda f
 diid fua minah korrale. Alles fua huc j
 lei walge oli, teuland naene laulitl m
 ning täind wõitama kikkid taja tufe napsi.

ole. Sellest ei eland taja mõihe ära
 lada kull wõitl wõitl ja tufe minest.
 fõrm ta pühkhi fõrm mõihe järele eland
 kull tufe fõrm. Kikkid ole mõihe ära
 fõrm ja fõrm kikkid.

I.

Kõrda fõrmid ähe woi järele kikkid
 kikkid mõihe fõrmid ähe mõihe fõrmid
 fõrmid mõihe fõrmid ähe fõrmid wõitl
 ja kikkid kikkid eland. Kikkid kikkid
 fõrmid järele täind fõrmid. Seal fõrmid
 kikkid pühkhi fõrmid ja fõrmid pühkhi
 kikkid kikkid. Kõrda kikkid mõihe fõrmid
 fõrmid fõrmid kikkid fõrmid ähe. Kikkid m
 kikkid jikkid mõihe fõrmid wõitl, kikkid
 ru fõrmid ja wõitl kikkid. Kikkid ja fõrmid
 jikkid kikkid järele. Kikkid kikkid
 kikkid kikkid, kikkid jikkid järele kikkid
 ru fõrmid järele jikkid kikkid wõitl ja
 fõrmid wõitl kikkid kikkid kikkid kikkid

raha kati taha, jst wäljas füs
tasfend jella jälle järgi tagasi.

Näga rahwa füs kühkida, et noid
shh krs noidumft märtat, mitte sun
ära si ferra. kui ta feda ametit
fide ara si sh annud. Rõda olud
krs hys atel minjal enfe ärmad
fu shud kras hys ja waktund hys
aga hys si sh wäga liinud, jst eit
miftund noidada ja fide ametit si sh
hys fona krsit tahtund. Te krs kras
minjal shju fofaks kütter ja teta wile
da, minja tennid feda, Eand eit wilekeld
firs wifand minja fella wäha. Kellega
ta wananuori wiktles shju krs füs
es prafifumifga ara foleand ja eit
furnud krs ara.

Öendufaks. Kõrd kirjutasin märe
kurja waimu - hundi loomjast.

Seal oli kirjutas et kurivaim jumala
krsit hundi hys krs famar, jst krs
hys te wäha aga hys wifand te ara
junga teta mitte, jumal krs krs hundi
wile, mure krs waim ara, te pöörand
fide rumber ja üteldud hundi mure
jumal ara, hant ei sh aga mitte hys
töund, waim krs tainud te krs alla
ja krsid jst mure kurivaim ara.

See Kõrd olen kuulud et te mitte
krs alla, wad lepa pusestfa on waimud
ja jst üteldud, mure kurivaim ara.
Te krs tennid hant hys, tainand
kurja waimu lepa stoffa mada ja mardand
ara. Lepa mähk olla kurja waimu ara
ja kui hys lepa krs krs hant hant
fada, firs hant krs krs krs ja mure
da teta ara, te firs teta te krs krs
teta sand hys wifand, jst jst
da tal füs teta.

par. 560.

[illegible]

2. Kanas kuus on parem, niikui tika - ja saikklasi niiklomas kuja -
fis ei hanna peha, niiklomas.
3. Kanas kuus tehtue luud kaotane
pikkimise aages, taqst riibue,
kuua noores kuus tehtue -
neie sigitowad. 4. Noora puiud
on parem noores kuus maha
istutad, fis haxxat rutumis
kofama. 5. Tenidue pelli peale
niitad on noores kuus parem
fis medanet tuma ppanemine.
6. Lamboid on noore kuus parem
niit, fis keswab niil parem
imint. 7. Kanas kuus on parem
niillu arasfida, fis ei lih
niil koitoma. 8. Kanas kuus
on parem niestil kuja, fis
ei lih jatkue koitomas

9. Tanna mälja leidsta on parem
 vanas raud, siis ei figine püti-
 kuid naga, kiripa ja kaja püti-
 fuisse. Saul leidsta ja eelpäi
 fied puistata on parem vanas
 raud, siis ei figine vilgud ega
 prusakad kupa.
11. Iffearanis ei koki mid, püetäme
 mis x noorma piale testime
 aigus, lalida pealt maha
 kudunad, mitte ilaks neta
 felt niist figinevõs vilgud
 ja prusakad. Kui Jane
 noorem peal on siis piab meel
 solm lalida täit Jane ille
 ila noorma piale viskama
 ka fe on rea abinõu kildide
 võtke. Aupakkidust
- Thobias 1024 June St. July

Said wad jannad tikkhi kathi,
 Vostkrowd fugal tulu etti,
 Kakkul taitist pusti jee,
 Kafilane rikhees mus.
 Sai for kafilas olut,
 Mus ol taitist inni jūstet,
 Kattjag kas pol kange,
 Pajid laulit piblat pange,
 Sui need waihi kambriff tappa,
 Suppal laulak laka ifana,
 Juggmus wahib watti korwad lantti,
 Rikwas umba mitones kanti,
 Antti pafid milt naka,
 Muidu kiti kāk umba kiba,
 Sui mee jeeme kiti kinni,
 Pika tione, ja kaka pinni,
 Sui for puggmus tashoff kaba,
 Pajid laulak peala rabas,
 Kiti. Kas for pol kanti,
 Kiti kiti wana kaji kati. —
 Lōp jastane fida leri,
 Kiti ilas omal moori,
 Kiti meid kinnat kaudla wottal,
 Kiti tūcoul kinni kattel,
 Nus mai waja puhkaw ewatt,
 Sui kommitti kinnat. —
 Kiti kiti kiti ilas arkan,
 Kiti jui mūroda wot wot kani.

Monid punktide wana astid.
 Kui talwel nadise põuwal lund
 sajab, siis tulla juwel palju päästet
 ja päämuseid.

- 4) Kui tahool väga tiisime ja sadume,
fuis fuwel palju wihma ja isäranis
mitt ajal tiisft ehk sadad on, fuis juft fell
ajal fuwel olla kaa sadume.
- 5) Kui sügisel enne jõulu puud poltsust
hääman, fuis olla fuwel enne Jaanipäi
wa randas kaa kolas faab; ja jeda
pannoks praegu tubli miu pod tühks.
- 6) Kui fittikal pojad efimiste ja lga de wahel
fuis olla warane fümme tege ehk külw-
ha; kui tagumist fuis olla hilja paremi.
- 7) Kui fümme nenda kaa pluu tege paremi.
- 8) Kui efimist korda fümme tehaks ehk
külwataks, fuis ei tohi feal peres keegi
kolki da ega taguda; fuis taguda füm-
ma fife, ja fümme ei pea üle töösma.
etga fides miu pool enamist ei ustat.
- 9) Kui kuu de palju jõe pankaf peale
fuust wott jäe äärde fela ma jõe; fuis
ferra fuwel ehk fell astat palju miu
fi.

7) Kui siigifil kava palju kollastat
haawa ja kopsi lehta, kava punet
ollas juuwaat. Siis fell siigifil pal
ju tulokohjusid.

8) Kui siigifil mitfas palju heinas
kukjusid wille. Siis pidada palju
tutuskuid raskitu minema.

9) Kui kuwadol enne Siiripäewa
leppad pihkas õides ja tolmawad
Siis tulla hea wiljalik juuwa, is
änneis rohkeste raskit.

10) Kui leppad kuwadol ummarga
fed kōwad urowad. Siis tulla wāga
wõene aastal.

11) Kui kuwadol juurwädal, külm
kōle ja tuulone olla. Siis olla hea
waga wõene ja wilata wilja saak
fell aastal. 12) Kui põllu külmimist
pikse tihtri moodi, täime, ummakuist
pinnel juuwa, siis on aasta hea, kui p
li siis kōstmine, kui tūki, siis wõene.

J. Walli

Rahwa laulud.

I

Oida wida nōtti pulmad
hiiri tatar ja mehele

Kaspi hangema wõnnale
nirgi noorema pojale

neil oli palju pulmalisi
Muut oli wii wiuliga

Karu oli kake kanneliga

Kukk oli Kullast kannaatega

Tedre teras jalgatega

Metsis mees kookidega

Sai oli piiri jōhutega

Wares waskin saabastega

Tānes oli jōtkat pihkidega

Kebane nēter reitiga

Lōo oli laupa laupadega ^{laulutega}

Tuhane tina reega.

Oli mul Kolmi helts wenda
 iit oli wenda Kantsuft wenda
 teins wend Saanift wenda
 Kolmas wenda Hindrek wenda
 Hans licks Harju Klappjapak
 Saan licks wens wärsteekpi
 Hindrek jäi fia Jeppackpi
 Mina Jeppa palumais
 Kulla Jeppa Kallis Jeppa
 "Tee small Kuldne Kuurnikene
 öbetane Kuurni warfs
 Lääfjin Kuurni wiikamais
 Kuurn ago Kakkus Kuufi Kuuf
 lääfjin Kuurni ofimais
 "Lääfjin Kuurni Kuufidust
 Kuurn oli Kuldand Kalmetit
 Kuldand ifa aua pealo
 Kuldand lohti aua akfjed
 aua ukfjed Kalmu Kaaned

"Mina ifada waatamais
 mis mis ifa audas teib
 Ifa tegi audas kirstufida
 walmistas fial wakkafida
 Mina ifalta Käfimsai
 "Kellel ja teid neid kirstufida
 walmistad neid wakkafida
 julle teen neid kirstufida
 walmistan neid wakkafida
 ja jäid wana wafekklappes
 "tellukellett teo peafikk.

III

Anne Kene iethene
 are mine wanal mehel
 Wana wail piitfaga magama
 panib piitfa pea alla
 Kaika Kams lae alla
 "toofel ta hamitku ulefe
 wistab piitfa pea alla
 Kaika Kams lae alla

Toufo laistja lüppa lehma
 toufo Rurja kurna piima
 Anekens öekens
 mins noorele mehele
 noor wiib pilliga magan
 paneb pilli pea alla
 Randle karnu lae alla.

IV

Kukkukens Kanakens
 lähms lattu fiblimais
 ibakulle teus fülle
 teus füs teo olute
 taha järwe taarikesta
 aamekokku wöerufells
 Jä wöennad Hiu maalta
 Käse wöennad Karwamalt
 Lugu wöennad Loomemalt
 Toolad wöennad Toolamalt

Rakwa mängu
 laulud

I

Kaera mäng.

Lähms Kaeru löökamais
 Kes tuleb Hinni Kütamais
 Eks mu oma armukens
 mullalgi ju teda nägin
 Eile öhtu eha walzel
 eha walzel Kuu walzel
 Holme Koidu Keskelle
 Kes on armast abba Hinni
 Kes on kallis targa Kaela

II Lambrije mäng.

Tien aida tippin tiivoff
Kuft ei Lusi fiife pääfe
Karu ei ole Karata
Raudno roigas
Kuldne teivas
õbedane aia wito
ulka ulka undikene
wii metfa minia lamai
Tala ämma lauku talle
Talla jälle memme utte
Memme teib mulle uus kuu
walgeft willoft soammust
ta teib malle fini fukka
fini fukka puna poida.

III Nõlla mäng.

Nõret nõret nõclakene
Nõret nõlla filmakene
Kus fe nõlla ära Kadus
nõlla Kadus nõmmikuks
Kulda filma Kuufikuks
aljas filma aawikuks
wastle filma wainu alla
tina filma teerajale
õbe filma õuue peale
Kudas fe nõlla ära Kadus
Nõlla Kadus nõcludesja
udu tina õweltesja
peiu järski piilutisja
Aofin orjad otfimais
on otjis otjad puida
Mari otjis marja puida

lähjin isä otjimaie
 luidjin nolla nömnikušta
 Kolda filma kumfikušta
 aljas filma aavikušta
 wasko filma wainueltas
 ööbi filma öuus paalta
 Tuna filma teerastlas

IV

Kulli mäng

Kudas Kudas Kullikene
 Kudas Kulli nokkane
 Kulli nokk kui Kaku Kooku
 Käämed kui Kõla Känninead
 Mis se Kulli meile otjib
 Kull se otjib oinaida
 läbi põhu põrfaida
 läbi hotu Kõnuda.

Rohu nimed

Ojomise rohi,	Izemerohud,
Arakaladwad,	Taanikann,
Arkjad,	Täneporas
Arnikad,	Tänefekappad,
Dillid,	Tõekupp,
Daspid	Kuupäwarohi
Ellerhein,	Kapputõwerohi,
Ematus	Koonerohi,
Kärja film,	Kurekattel
Kobu oblikas	Kärnasfõnajas
Kummukprohi	Karukappas,
Kärja ammas	Karu mamm
Kääle rohi	Karu jänepodad
Kobu madarad,	Käo king,
Kärjakaotfad,	Kiili rohi,
Tänefekapp,	Kukko lotti leht
Tumala kõpi	Kukko arjad
Tõhwhin,	Kärnalilled
Tänefomokkad,	Kiilikarohi
Tokowapuu,	Kukko marjad
Tummikad,	

Kuskas pelon	Kalmud,
Kulli küinead	Kinga lill
Kaspi loppud	Kõrgai,
Kane veev.	Koirohi
Karufaba	Karufammal,
Konna osjad	Kanakoolid
Kuske puu	Kirbarohi
Kibu wits	Karikakraad,
Kobruleht	Kummelid
Köö wits	Kocrapöörad
Kullerkupjad	Kuulibjed
Kanapessad	Körwikad
Köömlid	Konnakapjad
Kaera köömlid	Krambirohud
Kaera lill	Kaetes rohud
Kaspi köpp	Luntöb rohud
Kaspi naised	Lendwa rahanferohi
Kälma lill	Lõualuurohi
Kärna oblik	Lemmpilliroog
Kuup. roblad	Lips hein
Kuller kupp.	Lõngaleht

Luht	Madarad
Lõik hein,	Nimetferohi
Lõpa lill,	Nari hein,
Lammakel	Kaife niinepuu
Miristamis ^{rohi} hein	Nõges
Masgahin	Nõjakollad,
Mustad ääpessad	Nälghin,
Maaliferohi	Ohumõk.
Must pea	Oravamajad
Malts	Orasrohi
Murulin,	Orawa faba
Mõstuba	Önellill
Mõstuba	Önemajad
Murulaus	Pistirohud
Murakad	Pümarohi
Mustikad	Päsfurpfaba
Muulukad	Päse rohi
Maafixad	Paispleht
Maamõlad,	Päsfurpfilm
Marihin	Põldumalad
Maskõrwad	Pilliroog

Põldsojad,	Sialbualuurohud,
Põldworm,	Siinkad
Puigileht,	Sidamenohti
Puigud,	Siallilled
Põsalkhed	Süli oras
Pardisin,	Sedremadar,
Põllumünt	Tuljaba
Põdrasammal,	Tõrwalill
Põlslad,	Talikaljakas
Pungasprohi,	Tarjad
Põldmarjad	Teeleht
Raudhein	Ubalcht
Reinwarred,	Uikeeled
Raudnõges	Ühekjamägino
Risthein	Wärsatampirohi
Rõbakorlud	Weneurmarohi
Rõbakamarpiik	Hillmärk
Rõbasammal,	Weriikhelmuid
Rõikhein	Wõpalkalgad
Saargas	Wõpamarjad
Sõutill	Hõhad
Rassid,	Wõpajalg,

Toini Taadeno. Rapla helenus
 Saadud 18te 90. J Pajur.

V Rahwa mängulaul.

* Laewa mäng.

Sõua laewa jõua laewa
 jõua laewa finna maale
 kus jõua laewa ootitakse
 jaal jõua laewa ootitakse
 5. kus need rukkid joowad huldad
 kukked huldad kanad kirdad
 aned algasta õitad.

V Rahwa laul

Rukkikene makkikene
 too need jorwed minu kätte
 ma wiin jorwed seppo kätte
 Sepp teeb jorwesta padula

Jarwe ofesta obufe
 Jarwe pinnast piitfunde
 Siis wõiks koiri kooja minna
 Koigi kobjal kolmi tüttart
 üks ol tüttar hiiri hända
 teine tüttar tangu jalga
 Kolmas kodu kombertaja.

VI

ui ui ui ui uttikene
 kus minne kaela kottikene
 melfas kuiva kuufe ofas
 kus se kuiva kuusko fai
 wanamees raijus kuufexxi
 kus se wana shepa fai
 puged põllu peenaripa
 kus se põllu peenar fai
 küündud ärgad küündpid üles
 kus need küündud ärgad faid
 karu fõi küündud ärgad ära
 kuufe karu ife fai

puged pikka pilliroogu
 kus se pikka pilliroogu
 mikat ta maha wiliatas
 kus se mikat ife fai
 köbas ta ära kulutas
 kus se köbas ife fai
 kama ta piblid lõinuks
 kus se kama ife fai
 kull wiis kama kangel maale
 üle ühenpa mereda
 üle kullatud kirokau
 üle wärsmitud wärawa
 kullkufid minud mulgu alla
 pooda pae ukse alla
 jalt köit siinwad fuure ulga
 wanamoor fai wakatäie
 pare üt fai põlle täie
 faana naens narputäie

VII

Tüpid käinwad kirokau teeda

ma käin kirju karja teeda
 Tufid kuulwad hiriaku kella
 mina kirju karja kella
 5 tufid käiwad hiriaku aedai
 ma käin kirju karja aedai
 länfin koju nultefagi
 Taat tuli wasta tanawas
 Eit tuli wasta wärawas
 10 mis ja nultad poega noori
 poeg juis ütles koke kootis
 länfin metfa kändimajje
 puha päewa homikulla
 Lütfin tuuka toominguida
 15 tufe jalga panapuida
 kolmandama kukki puida
 Neljandama neijufida
 neil olid wiisid wiisapaelad
 ja olid keerud kingopaelad
 20 jöled neil kaelas jörisefid
 Paatred kaelas pankufida
 neij filmad jättentäpd.

Rahwa laul.

VII

Lähme lähme käime käime
 lähme ääja ooste karja
 kus me selts tule teeme
 tule teeme tule peale
 lõake laane ääre peale
 ekaja marja marve peale
 koju hobru lehe peale
 elu ilma ääre peale
 kus need ääjad otufed läpfid
 üle foor fuuri lageda
 mis feal fuuri foor taga
 mets feal fuuri foor taga
 mis feal fuuri metfa taga
 meri feal fuuri metfa taga
 mis feal meri keekelle
 üle lageda laenete

Jaar feal mens kuuksella
 ilo lageda laenuet
 mis feal faars kuuksella
 fuur tammi feal faars kuuksella
 mis feal fuurs tamme tuga
 tubu tuba tamme tuga
 feal olid ukked ukp peeled
 feal olid walged maha feinad
 fängid fängja fappi kirjja
 walgeft löwendift linada
 tedre karwa tekki kirjja
 feal olid maskid wärawad
 feal olid tammiid tanswad
 mis fealt wärawaft wafje niidi
 niidi kakkj küttsolasta
 need panid maha panne paetä
 köstfid kinni köis karmid
 laagre luuff nad tegid laewad
 löwendidid läewa purjud
 füs panid wanad fündemaijs

fündemaijs fündemaijs
 fündfid mööda fündemaasta
 ämmert ilma ämarufe
 fäid nimad lappu linna alla
 kus neid poisfa pilluti
 pilluti ja rilluti
 fagetoffe faateti
 wosti kinni wiidi linna
 foltetike nad fäiwad finna
 kus nad teemfid kawa alga
 möni ifa näinud polga

IX

Laula laula luule luule
 laula laula mis fina laulad
 full pols äältä ästi laulda
 ja pans aegj rindeläpi
 mäna äkke ääleupi
 füs tule mooga laulema
 laulema ja luulema
 mina aga laulan laudad õue

laudad õne aidad õne
lauda taka tallinest
telli jõe lätterida
lätterist lauku tätku
lauku täkkule jadula
jadulalle jarko poisi
jarko poisile kübara
kübaralt kulta nuppu
kulta nuppu kulta poela
kulla poelale kunda.

li oi oi oi orja põli
minul aga wafel wafel põli
roeraga wihma wardaesta
talgu tulda taewaesta
ladagu fula waheda
ika pean miina minoma
ika pean ori opima
ika wafel wandertama

I Muistajutt Hundist 1879.

Hanapagan lüind jumala
küest lubanõpima, et tema lohas hundi
loka, jada oli ka tall lubatud. Epliku
pannud ta aia rookra selgrooka raud
kupi pehuma, ahju luumu jada loka
ja loka jood jelmata; jellaparaft olla
hant ni kange ja üks lüine ja ta per-
ku koma kui kivi ring jelmad kii-
goda ööjal kui loka jood. Jada jona
hant alalib rahwa juu, ta on kange
ja üks lüine kui hant. Hanapagan
küind küid hundi walmis aga hinge
põle kudagi temal jesse jaand, küid
ta puhund eest ja taake, wiimaks
küind jumala küest nõu küpima
kudas jast hundil hing jesse, jumal
üteld: iille temale kolm korda
hant joo kurot ära, wanapagan-
küind mella küine küine juur

Kui ta walmistelehtud hunt olnud
aga ütelnud kolm korda hunt
jõe jumal ära, aga hunt pole ennast
leigutand, ta soorinud küüsi kolo-
jelle ja jäänud waevalt pooli juu-
ga ütelda hunt jõe kur- ää
kõhe karand hunt moost üles ja
kõhe kurja waimu kallale pippuma
Tänapäewani pida da kurjad wai-
mud hunti kardma jost tema olle
päris nende murdja. Künula
Kund kui hundid uluvad ja näl-
gas on, siis wifata wõrd neile tarwast
niisugust leiba, jse olla kall naga
lakk. iikskord olla üks mees feda
leiba jäänud ära wõtta kui
teda üle mullt wifalud, aga hundid
olnud toll ka kõhe ulgudes järele
aga ta jäänud weel enne koda
kui et hundid teda morda olks
jäänud, se mees on feda leiba

jõond ja kawa sega ilma jõonata
aidanud, aga huntide wiha alt
jõle ta lahki jaand. Kuui naad
wiimaks ta ikka ära muretsunud
jost et ta nendele wifalud leiba ära
lei ja jõi.

II. Saunamets Tois.

Eluistest.

Kord elas jäänamets Tois oma nai-
sega weel jse janna wõlpi kus ühe na-
rakulest ja wõgust elu, ilma et lall kura-
diga midagi tege mift olks olnud, aga
kas kuras Tois künfama la jekab.
Ühel päewal oli Tois omad naised maha
tinnud, ja lakk neid niid waatama,
naised aga si olnud weel midagi kas-
sanud, et Tois naine mäss tehes pal-
ju oli kigistunud ja wae wa soorinud,
jse jsi ta hing korroga täis jelle üle,
et ilma ajata oli wae wa näinud
jse ütelnud ta täiust juust.

Kuusat mõlgu teid, ja tulnud oma
teed. Kui jälle mõni hulk aega oli
mööda käinud, võlts Tois jälle
nõuks ja läks naireid vaatama,
aga oh emet naired olid jelle ajasni
wõga ilusti kaswanud, et Toisi fida
luppas röömapäisest naireid nähes
Ta temmas äks äks et naiple näha
wiija. aga kuurat hüidnud loppuskust
kaule Toisi mis ja minu nairestoft
jaal hüidud, mis full nendega tegemist.
Kudas! hüidnud Tois, need on ju mi-
nu naired, aga mitte jinn, tule wõlga
loppuskust kas ja olid. kuurat tulnud
wõlga ja ütelnud, kas ja süs enam
ei mäleta ja lühedid ja wiimati
naired minult. Toisil tuli oma
ütelus meele ja ütles: tosi küll, aga
ainult ju jast naired omale kuktub
meist taumata loomaga ratta

jija foidab järgmisel päeval.
kuurat olud jelle kauba go no hul,
Tois käind naipgo wais aja juust
kuurat tulnud emolt ja istunud
hilpe selgas ja hoidnud ja wad pees
Tois aga istund naip selga naip
pees olud la hapsle ja pees ottepoole
ning juust olud lahti wõetud.
kuurat tulnud ligi Tois hüidnud
ja foidab äsna hilpe selgas jija
kuurat kakand Tois ümber ringi
waatama ja ütelnud mina fida
laoma küll ei tunas, juur pees jaba
lega naip kobustel, juur pikute
wiiga ja äks film pees, nõnda
jai Tois oma naired kawala
naip läbi jälle tagasi. —

III Kuusmehest.

Eluistojult

Eluistojl ajadolla kuus ka mar-
pees käind, et la laewa Taadi uste

fulane oli, siis oluud temal ka luba
maapeal kõik kshad lübi kaja,
küll maad ja mered küll meljad
ja pered, üks kord kuita jälle Teowaf
ja maad oluud läbi käima, läinud
ta üks wõrpe sauna-mehesuur ja
jõunud ta ölle wõrppel wiipil ära
minn jaanud, sest jaa buuks, sellest
jäänud ta filmad sego faks ja wäi-
mulifaks, enne olla ta palgo selge
ja puhad oluud, selle loakwiks on
wana Taat ta palgo täna päewal
jätunud, märkeks ülekohustalle ja
kurja tegijatule, sest nend palgo pidada
wifama-lume oluma, sellepärast on
ta laewa telgil ja si ja iial enami
maapeale tulla, ja kuita ära kash
jiss kaja ta Teowaf omale endist
aun tagasi palumaa mida ta
loodab jälle üks kord küll saana

IX. Kudas jant kodukaipo ära koshes
kord tulnud jant pereest ja paluud
omad isinaja, teda juhtasid sauna-
saunas elanud üks wõid kes wäga
kartetan, sest nimel kaudu oluud
ja oluud parajast ära jurnud ja
puufärgiga sauna kambres, jant
läinud sauna ja kuitud jantile ma-
gama, kashöö ajallulud kurjad wäi-
mud kolmeksi sauna wõtmud tule
ütle tomanud jurnu puufärgist
wäga kishund nako seljast ära minn
jõunud ta ära ainult jurnu wäga
lühaks jätunud janel piffimud pte
uup tundes walele ja üteldud is
nikkuna peost ja kodu käima kuni
ja kuit jant ära kashaneb. Teis kashand
endist puufärgi ma kuitama, epine
nope oluud pte teine oluud kishis
kolmas oluud paaras, teisel kuitud
aga, Teeter on pte paaras.

Kukklaulund kaks lüüsi minema ja
kolmas jäänud punfärki ho mika lü
fant perele rääkind asjale ära ke
letud juu para täis keeva hõrti
fant lasknud punfärgil augu
filma ühe koha fiese ja kalla
nad pealt august tulist keeva
hõrti punfärki, ab ja paraku pu
färgi kaan lõund pealt ära min
jurnud põle enam kupa pil alund
ainul fimpfuitu alund väha pistat
wafikas ja pantud punfärki, kui kiu
kui furnukella lõund juu kollad aka
wafika moodi rööti ma, hirik herra
lasknud punfärgi lahli wõtta polei
punfärgist wafika, aga fant wõtm
akse ündre wafelt kondi ära ja
pannud tulle, füllil nõijal polni
enam waimalik kodu-käija

J. Pajur. Ropla k. 1891.

pag. 604

pag. 605

100. 606

100. 607

page 608.

page 609.

Jan. 6/10.